

-Yusu a -ti, -te

MAKL

-mɔ -bi, ε nu la 'a 'ciɕru

-Te Saan Batist hle la Nyɩsva a -ti, kɔ, -te ε pɩ la nyibli 'nie 'lu le
(Matie 3.1-12; Luku 3.1-18; Saan 1.19-28)

1 ¹Nyɩsva a =haanwin, ε nɔ- 'cru 'ne- 'crien -bu 'kwli. Nyɩsva a win a 'mu, 'a 'Yu a -ti, ε ne -mɔ le. 'A 'Yu a 'mu, 'a 'nyre mɔ -Yusu 'Kɩsv.

²Ti =du a ti 'yri, (-te v 'tɩe 'ye la -Yusu ni kvɛ,) ε kɔ la Nyɩsva a winwɔn-hanyɔ =du. 'A 'nyre mɔ la Esai. -Yusu kɔ nyiblo =du 'hven-, -ε mɔ Saan Batist, v nu- kɔ -ti Esai a 'mu, ε 'cru la 'li Nyɩsvacrien 'kwli. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu:

«Nyɩsva wen 'ni:
'Na 'Yu o, 'n di -ha nyiblo,
'ki 'v 'na -kvan a -ta',
ε 'mu mu, ε 'mu -na 'hru yi kla,
'ti- -mu 'li nyre.
ε 'wɩ yi, nyiblo a 'mu,
ε di kla nyibli a -wɩ yre,
'ti- -mu 'li nyre.»

³Kɩ 'li 'crien a 'mu 'kwli, v 'cru la -ti -bi. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu:

«Nyɩsva wen 'ni:
Nyiblo a 'mu, -te -mu', 'du bii 'li yi,
'ki ε di 'li 'ti.
'Bu mɔ, 'bu yi ni hle, ε di 'yaa 'li win,
ε 'mu le pɩ:
'Hru -bu, Kɩkɔnyɔ di na,
ba 'sii -ne yi,
'ti- Kɩkɔnyɔ a 'mu, ε 'mu di.

Ɛ 'wɪ yɪ, 'aan 'klɔ bu 'sii 'v yɪ,
-ɛ di-e nu, a 'mʊ -mɔ -wɛ,
'tɪ- kʊkɔnyɔ 'mʊ di.»

4-Tɛ Esai a 'mʊ, ɛ nu la 'a hɪhla, kɛ- nyiblo a 'mʊ, ɛ nu naale. Ɛ nɔ- mɔ Saan Batistɪ. Saan a 'mʊ, -tɛ -mʊ', 'dʊ bii la 'lɪ yɪ, 'kɪ ɛ 'tɪ la 'lɪ, nyibli 'v mi la 'lɪ-tɪ -mɔ. 'Bu yɪ nɪ hle, ɛ 'yɛɛ 'lɪ win, 'a win 'ɛ yɪ -tɛblɪ 'nyɪ lɛ -gbe, ɛ wɛn: «Ba yru-o, 'kɪ 'lɪ 'aan -wɪlɪ kɪ, -ɛ mɔ, a nɪ yɪnyre-tɛblɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'. Ba hie 'v yɪnyre-tɛblɪ a 'mʊ bu, ba -nyɪ 'aan 'klɔ a pɛpɛ Nyɪsua, Nyɪsua 'mʊ 'aan yɪnyre-tɛblɪ 'wɔwla -nɪ, 'mʊ 'a mʊ 'nie 'lu pʊ.»⁵ Nyibli -hʊɔhʊɪ -mʊ', -v 'tɪ 'lɪ Sudeblɔgba 'kwli, kɔ 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mɔ Jrusɛ, kɛ- v nɪ la, 'v mi la 'v=v ye', v 'mʊ 'a win 'win, 'v yɪ la 'waa yɪnyre-tɛblɪ yɛ -wɛɛn -nɪ, 'kɪ 'v nyibli ye', 'tɪ-, Saan, 'ɛ pɪ la =nʊ 'nie 'lu lɛ, 'kɪ 'lɪ 'nie gbagbu -mʊ', -ɛ kɔ 'nyɛ mɔ Suden -mɔ. ⁶Saan a dɪɔnʊ a wlawɔ, ɛ pɪ la, ɛ 'yɪ la dekonʊɔ a wlawɔ yɪ 'wɪ. U nu la =gbukɪ-so a -pupui, 'v hla la=a, 'ɛ nɛɛ la=a mʊmakɔ a 'betɪyɛ kɪ. 'A dididɛ, ɛ yɪ la di, ɛ nɔ- mɔ 'kolio kɔ dʊnyra. (Saan mɔ la Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ. Ɛ 'wɪ yɪ, -tɛ -mʊ', 'a 'bio Nyɪsua a winwɔn-hanyɔ -mʊ', v nɪ la 'mʊ, yɪ-hɛ-nyɛɛ a tɪ 'yɪri, kɛ- Saan a 'mʊ, ɛ nɪ la 'mʊ -wɛ.)⁷ Kɛ- ɛ pɪ la nyibli -mʊ', -v nɪ la 'v yɪ, -ɛ mɔ: «Nyiblo =dʊ di 'nɪ di. Nɔ- di 'v 'mʊ kɛ' kʊɛ. Nɔ- di 'kɪ kɪ nɪ, ɛ 'mʊ 'v 'mʊ -hi, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a 'nyɛɛ 'kwli. 'Mɔ -bʊ, 'n 'yɪ nyiblo -dʊ 'pa-, 'kɪ -bʊ di-e -hɛɛ -nɪ, 'kɪ 'v 'a -nɛ -kʊandɛ =dʊ a -ta'.⁸ 'Mɔ -bɪ, 'nie 'n pɪ 'a mʊ 'lu lɛ, kɛɛ, ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, Nyɪsua a -Hihiu, ɛ nɔ- ɛ di 'a mʊ -nyɪ.»

Saan, ɛ nɔ- pʊ la -Yusu 'nie 'lu
(*Matie 3.13–4.11; Luku 3.21-22; 4.1-13*)

⁹-Nyrɔwɔ =dʊ, -Yusu -hɔn la 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mɔ Nasaletɪ, 'kɪ 'lɪ Galileblɔgba 'kwli, 'ɛ mu 'lɪ Saan -mɔ, Saan 'ɛ pʊ=v 'nie 'lu, 'kɪ 'lɪ 'nie gbagbu -mʊ', -ɛ kɔ 'nyɛ mɔ Suden -mɔ. ¹⁰-Tɛ ɛ yɪ 'lɪ 'nie -mɔ nɪ -hʊɛn, -ɛ -bɪ ɛ 'yɛ yakɔ, 'ɛ -kɪ wɔn, Nyɪsua a -Hihiu 'ɛ -tʊ 'v=v 'lu, =wɪ yɪ, -tɛ -hungbe 'yɛ nɪ -tʊ 'v=v 'lu, ¹¹kɔ, 'v 'wɪn Nyɪsua a win, 'ɛ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli. Kɛ- win a 'mʊ, ɛ pɪ: «-Mɔ mɔ 'na 'Yu nɪ -do, 'n nʊɛ -nɪ -tɛɛ. -Nie 'mʊ dɔdʊ.»

¹²Tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪri, -tɛ de a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'kɪ Nyɪsua a -Hihiu gba 'lɪ -Yusu -tɛ -mʊ', 'dʊ bii 'lɪ yɪ. ¹³-Tɛ a 'mʊ, ɛ -hii 'lɪ -nyrɔwɪ a -wɪlɪ nɪ 'hʊɛn, 'kɪ 'lɪ mamʊɪ 'nyɪ. Tɪ a 'mʊ 'yɪri, 'kɪ 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbu, -ɛ kɔ 'nyɛ -mɔ Satan, ɛ mu la 'v=v lɛ -tɛɛ mɔ, -ɛ di-e nu, -Yusu 'mʊ -tɪ 'wla, 'kɪ 'v 'a 'Bai Nyɪsua ye', kɛɛ, ɛ 'yɪ -tɪ 'wla, Nyɪsua 'ɛ tɛ 'a lɛlɛnyʊ bu, 'v -tʊa 'a -hɛɛɛ.

-Tɛ -Yusu da la 'pʊpanyibli nɪ -hɛn, 'kɪ bu -hɛ 'a -nagbopʊ
(*Matie 4.12-22; Luku 4.14-15; 5.1-11*)

¹⁴U nɪ 'v bu -nɪnɪ, -ɛ -bɪ Saan Batistɪ -nɪ wɛn, v pʊ=v =jɪ. -Tɛ v pʊ 'kɪ-tɪ =jɪ', -ɛ -bɪ 'kɪ -Yusu mu 'lɪ Galileblɔgba 'kwli, 'ɛ nɛ Nyɪsua a win -mɔ lɛ. ¹⁵Kɛ- ɛ pɪ: «Tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪri Nyɪsua di 'v nyibli a pɛpɛ win kɪ -kɔɔ -nɪ, ɛ 'mʊɛ yɛɛ. 'A

-ti, ba yru-o, 'ki 'li 'aan =wli ki, -ε mɔ, a nu ynyre-tebli, 'ki 'v Nyɪsua ye'. Ba hie 'v ynyre-tebli a 'mv bu, ba -nyi 'aan 'kɔ a pɛpɛ Nyɪsua, kɔ, ba kuo Nyɪsua a win =wɔ yi.»

¹⁶-Nyɔwɔ =dɔ, -ε -bi -Yusu mu 'li Galileblɔgba a 'yru wien. Bu yi 'ki 'yru wien lɛ ni 'yɛɛ -ni, -ε -bi ε ye la 'v 'pɔpanyibli ni 'hɛn -dɔ bu. 'Waa 'nyre mɔ Simɔ (-ε mɔ Piɛl) kɔ 'a 'diayi Adre. 'Ki v ni 'li 'waa 'blagbi 'kwli, 'v pi 'waa -tatu. ¹⁷Pɔpanyibli ni 'hɛn a 'mv, ε yɛɛ 'v bu, kɛ- ε pi -nu yi, ε wɛn: «Ba di 'li, a 'mv 'mv =wien lɛ kɔɛ, a 'mv 'na -nagbɔv -hɛ. 'N di-e 'ni nu, a 'mv -tonyibli lɛ 'kukue -ni. E 'wɔ yi, -tɛ a ni, 'a pi -tatu, 'a yi -hrin lɛ 'kukue -ni, kɛ- ba nu, ba 'kukue -tonyibli lɛ, v 'mv 'na -nagbɔv -hɛ -wɛ.» ¹⁸-Tɛ ε lee 'ki -nu -ti a 'mv, -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, v hie 'v 'waa -tatu bu, 'v -tua 'a =wienlɛkɔkɔɛ.

¹⁹Bu 'yia 'v ye' bu dɛ gbe, -ε -bi ε yɛɛ 'v 'pɔpanyibli -bi bu. 'Pɔpanyibli a 'mv, v nu- mɔ Sakti kɔ Saan kɔ 'waa 'bai Sebede, kɔ 'waa 'bai a -kuannunyibli, 'v ni 'li 'waa 'blagbi 'kwli, 'v yi 'waa -tatu =hrenti -ni. ²⁰-Tɛ ε yɛɛ 'v 'diayɪv ni 'hɛn a 'mv bu, -ε -bi ε da =nu ni, 'ki bu -hɛ 'a -nagbɔv, ti ni -do a ti 'yri, 'v hie 'v 'waa 'bai, kɔ 'a -kuannunyibli 'hɛn- 'blagbi 'kwli bu, 'v -tua -Yusu a =wienlɛkɔkɔɛ.

-Tɛ -Yusu bla la 'ku -hvan lɛ

(Luku 4.31-37)

²¹-Tɛ dɛ a 'mv, ε -hi, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbɔv 'hɛn-, v mu 'li 'dɔ -mv', -ε mɔ Kapenɔ 'kwli. -Tɛ -Juukɔɛ a -wuwle-nyɔwɔ nyre 'v, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbɔv 'hɛn-, v pa 'li Nyɪsua a 'kayu bu, ²²'ε bi 'v, 'ε -tua =nu Nyɪsua a -ti a tɔɔlɛ. Nyibli -mv', -v ni la 'v, ε mɔ 'waa =wɪlɛkɛɛdɛ, 'ki -Yusu bu di tɔɔlɛ lɛ nu. E 'ni -tɔɔɔ-ɔ li, =wɪ yi -tɛ -mv' -Juukɔɛ a tetɛtɔɔnyv ni tɔɔlɛ, kɛɛ, 'ki 'li Nyɪsua a 'kɪ 'kwli, 'ki ε tɔɛ 'li. ²³ε kɔ nyɪbehɪan -dɔ. E nɔ- 'ku -hvan ni 'v ke'. 'Ki ε ni 'li Nyɪsua a 'kayu bu -wɛ. Ti ni -do a 'mv 'yri, 'ki 'li Nyɪsua a 'kayu ni -do a 'mv bu, ε 'yɛɛ 'li win, ²⁴'ε pi lɛ: «Nasaletɪ a -Yusu, -ha -a mv mɛ lɛ, =ni 'bie 'li -aan -ti 'nyi. -Di ni, =mv -a mv bu -wɛ. 'N yi-e ni, nyiblo a 'di -bi -pa 'mv. -Mɔ mɔ Nyɪsua a 'Yu, -mɔ ε lee 'nɛ-» ²⁵Bu pɔ 'ki lɛ, -ε -bi -Yusu =maa 'ku -hvan a 'mv 'yi, ε wɛn: «Ma wien, 'ti- hɔn 'v nyiblo -bu ke!» ²⁶-ε -bi 'ku -hvan a 'mv, ε -gbɔv nyiblo a 'mv lɛ, 'ε pɔ -cici lɛ, 'ti- 'ε -hɔn 'v-v ke', 'ε -mu. ²⁷ε kɛɛ nyibli a 'mv, -v ni 'v =wli lɛ, 'v yi wɔn lɛ 'pɔple -ni, 'ki 'v dɛ -mv', -ε mu 'lu -mɔ a -ta', v wɛn: «Dɛ a 'mv, ε mɔ dɛ =nɔ. Tɔɔlɛ yrayrv -bi ε -ya, 'ki 'li Nyɪsua a 'kɪ 'kwli. E yi 'li Nyɪsua a 'kɪ 'kwli ni -tɔɛ -ni, 'ε kɔ 'kuo -hɔn win ki, 'ti- 'kuo -hɔn a 'mv, v =tui 'v-v.» ²⁸Dɛ a 'mv, 'a -ti, -Yusu a 'nyre 'ε 'hɛn Galileblɔgba a pɛpɛ ki bu.

-Tɛ -Yusu nu-o, nyibli -hɔhɔv a 'kɔɛ 'ε -wɛ

(Matie 8.14-17; Luku 4.38-41)

²⁹-Tɛ v -hɔn 'li Nyɪsua a 'kayu bu, -ε -bi v mu 'li Simɔ (Piɛl) kɔ Adre 'hɛn- a -tɛ, Saan kɔ Sakti 'hɛn-, 'v kɔɛ =nu =wien. ³⁰'Ki 'li 'kayu a 'mv bu,

'ki v yεε 'li Simɔ a 'mu a 'dɔɔ- bu, 'a 'hvi 'ε yi hren, 'ε pe bu. -Tε v nyre 'li 'kayu bu, -ε -bi v lee -Yusu ni, -ε mɔ, Simɔ a 'dɔɔ- a 'hvi hren ni, ³¹-Yusu 'ε 'yɪya 'v=v 'hvi bu, 'ε klɔ 'a dabu bu, 'ε 'du-o ye'. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi Simɔ a 'dɔɔ- a 'hvi 'kee ni, 'ε bi 'v, 'ε pi 'waa diide.

³²-Winseke, -tε -wuwle-nyrɔwɔ -wε 'li, -ε -bi nyibli a pepe -mu', -v kɔ kɪklanyibli, kɔ -v -bi, 'kuo -hvi ni 'v ke' le, 'ki v gba 'li -nu -Yusu -mɔ, ³³'dɔ a nyibli -hɔhɔ, 'v -gbee 'v 'kayu a 'mu a -hvan.yi, ³⁴-Yusu 'ε nu-o, nyibli a 'mu, 'waa 'kve a gblegble 'ε -wε, 'ε bla 'kuo -hvi le -wε, 'ε lee 'kuo -hvi a 'mu, -ε mɔ, v 'ni 'pɔv 'li win, -ε nu-o, 'kuo -hvi a 'mu, v yi -Yusu ni.

-Tε -Yusu ne la Galileblugba 'kwli le
(Luku 4.42-44)

³⁵-Nyrɔgbi, halɔ ni -tɔtɔ kle, -Yusu 'ε 'du ye', 'ε mu 'li -tɪtε -mu', 'du bii 'li yi, 'ε yi 'li Nyɪsua -mɔ -hlee -ni. ³⁶-ε -bi Simɔ kɔ a 'bio 'hven-, v mu-o le -mɔ mɔ. ³⁷-Tε v ye-ε ki, -ε -bi v wen: «-Mɔ nyibli a pepe -mɔε le.» ³⁸-ε -bi ε wen: «-Ba mu 'li -te -bi, -ba mu 'li 'du -bi -bu, -v -glaa 'li -a mu ki, 'mu 'li Nyɪsua a -ti -tɔɔ -ni -wε. ε nɔ- kɔ -ti Nyɪsua 'ε ya 'nε- 'mu -tɔtɔ ki.» ³⁹-Yusu 'ε bi Galileblugba a pepe ki, 'ε nε Nyɪsua a 'kayo ble, 'ε tve Nyɪsua a -ti, kɔ, 'ε ble 'kuo -hvi le -wε.

-Tε -Yusu nu la-a, -hrannunyo a 'kve 'ε -we la
(Matie 8.1-4; Luku 5.12-16)

⁴⁰-Nyrɔwɔ =du, -ε -bi -hrannunyo =du, ε nɔ- mu la 'li -Yusu -mɔ, 'ε bla-a kwli yi, ε wen: «'N nyaa -mu le, nu-o, 'na 'kve bu -wε.» ⁴¹-ε -bi 'a nyai -tva la -Yusu a nunuo, 'ε -hren la-a le, ε wen: «'N -hve-ε ni, 'ki -na 'kve bu -wε.» ⁴²Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a 'kve -we ni, ⁴³-Yusu 'ε ti-e -tεε, ε wen: «-Wε 'li -bu mu 'ki ni. ⁴⁴-Ni 'lee 'li nyiblo =du, keε, mu -bu tɔɔ -dɔnɔ Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyɔ yi, ε 'mu=v 'ye, -ε mɔ, -na 'kve -wε ni. 'A -ti, gba -tebli -mu', v ni, 'v yi -cɔhlɔn pi, 'ki 'v Nyɪsua ye', -tε Nyɪsua a winwlɔn-hanyɔ Moise, ε nu la 'a hɪhla, ti -hi la a ti 'yri, -ε di-e nu, nyibli a pepe 'mu=v yi, -ε mɔ, -na 'kve -wε ni!» -ε -bi ε -hɔn 'v=v 'hvi ni, 'ε -mu. ⁴⁵Keε, -tε ε -mu, -ε -bi ε -tva 'a -mɔlenuna, 'ki 'v nyibli ye', -tε a 'kve nu -wɔwε, -ti a 'mu, 'ε 'hεen 'blugba ki bu. -Tebli a 'mu, 'a -ti, -Yusu 'yɪ 'li-t 'li -we bu 'ya 'dɔ =du 'kwli, 'ε bii yi. Nyibli, v nu- -hven 'ki -tebli 'nyi le, 'v mi 'li-t -mɔ.

-Tε -Yusu nu la-a, le-ytyrenyo a 'kve 'ε -we la
(Matie 9.1-8; Luku 5.17-26)

2 ¹-Nyrɔwɔ gbi bu -hi, -ε -bi -Yusu -hvan -mɔ, 'ε di 'li 'dɔ -mu', -ε mɔ Kapenaɔ 'kwli. -Tε nyibli 'win, -ε mɔ, -Yusu -hvan -mɔ, ²-ε -bi 'waa -hɔhɔ mu 'li-t -mɔ. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'kayu -mu', ε ni 'li bu, ε 'yii 'li ni, 'ki 'v nyibli -mɔ', -v mu-o 'ye mɔ, ε mɔ 'hru 'yɪ 'v =hvan.yi -ni, nyibli a

-ti. 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki -Juukve a tetetɔnyɔ -bi ni 'li. Nyibli a pepe a 'mu, -v ni -tuo a 'mu ki, v nu- -Yusu tve Nyisva a -ti. ³-E -bi nyibli -bi, v nu- mi 'li -Yusu -mɔ. 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki nyibli ni -hen ni 'li, 'v 'ble -hanmaki. -Hanmaki a 'mu, ε nɔ- kɔ 'kwli, v pia 'li le-yiyɛnyɔ bu, 'v gbɛ-ε -Yusu yi. ⁴Bu nyre 'li 'kayu a 'mu ye', 'hru 'yi -te -ni, 'ki 'v nyibli a -hohɔv a -ta'. -Te bu di nu, v 'mu 'v 'waa -nɛ le-yiyɛnyɔ -Yusu 'hvi -nyree -ni, v 'yi-ɪ -yi. ε nɔ- mɔ bu 'ya 'li 'kayu ki, bu -ha 'li 'hɔɔ, 'kayu a 'mu ki. -Te -Yusu =tuu 'v 'yie bu -tɛɛ, 'ki v =tɔɔ 'v le-yiyɛnyɔ a 'mu, -Yusu 'mu=v nu, 'a 'kve 'mu -wɛ. ⁵-Te -Yusu 'ye=e, -ε mɔ, nyibli a 'mu, v kuo =nɛ =wɔv yi, -ε mɔ, ε -wɛ 'li bu nu=o ni, le-yiyɛnyɔ a 'mu, 'a 'kve bu -wɛ ni, ε wen: «Na 'yu, -tɛbli -bu, -nu, -ε nyre yi, 'ki 'v Nyisva ye', ε 'wɔwle kɛ ni.»

⁶-E -bi tetetɔnyɔ -mu', -v ni 'v, v 'pɔple le, 'ki 'li 'waa dɔɔv a =wɔv ki, v wen: ⁷«Dɛ -bu, -Yusu -bu, ε ni, ε 'wɔv yi, Nyisva a -ti ε yi le -hɛɛ -ni, 'ε ni 'pɔple le. 'Ti- ε wen 'ni, ε mɔ Nyisva =nɔɔ. Nyisva ni -do, ε nɔ- -wɛ 'li -bu 'wɔwla nyiblo a dɛ 'kuku.» ⁸Dɛ a 'mu, v nɛɛ =wɔv kle, -Yusu yru=o ni, -ε -bi ε wen: «Dɛ- kɔ =wɔvɔv -bu a nɛɛ 'ki le 'li? A 'yi wen yi -blɛɛ -ni, ba naa wen =wɔvɔv a 'mu le. ⁹Aan =wɔv wen 'ni, 'n 'yi 'li-ɪ 'li -wɛ, =bu lee nyiblo -bu, -ε mɔ, 'a dɛ 'kuku 'wɔwle ni, ε kɔ, 'aan =wɔv wen 'ni, 'n 'yi 'li-ɪ 'li -wɛ, =bu lee =nɛ, -ε mɔ, bu 'du ye', bu 'du 'a -hanmaki ye', bu na. ¹⁰Kɛɛ, ba yi=e, -ε mɔ, 'mɔ-mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ti- 'mɔ-mɔ Nyisva a 'Yu, ε lee 'nɛ- -tutu ki. Nyisva a =gbetv, ε nɔ- -nyi 'mu 'kli, 'ki =bu 'wɔwla -tonyibli a dɛ 'kuku, 'ki 'nɛ- -tutu ki, 'ε -nyi 'mu 'kli -wɛ, 'ki =bu nu=o, -tonyibli a 'kve bu -wɛ. 'A -ti, nyiblo -bu, v -ya, 'n kɔ =bu nu=o, 'a 'kve 'mu -wɛ, -ε di=e nu, a 'mu=v le yru, -ε mɔ, -ti -bu, 'n lee wen 'a mu, ε mɔ -han-ti =nɔɔ.» ¹¹-E -bi ε -hɔan -mɔ de, 'ε -tva 'li le-yiyɛnyɔ a 'mu, 'a -mɔhleele, ε wen: «N yi -mu 'ni -lee -ni, 'du ye', 'du -na -hanmaki ye', -bu -mu 'li -na 'kayu bu, -na 'kve -wɛ ni.» ¹²Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε 'du ye', 'ε 'du 'a -hanmaki ye', nyibli yi 'v=v -mɔ le ni te, 'ε 'hri, 'ε -mu. -E -bi, ε kɛɛ nyibli a 'mu, -v ni 'v, 'waa =wɔv le, 'v pi Nyisva 'nyre le, v wen: «-A 'yi -hvan-a ni 'ye.»

-Te -Yusu le la Lefi, 'ki bu -hɛ la 'a -nagbopi

(Matie 9.9-13; Luku 5.27-32)

¹³Ti gbi bu -hi, -ε -bi -Yusu mu 'li Galileblugba a 'yru wien de, nyibli -hohɔvɔv 'v mi 'li-ɪ 'hvi, 'ε tve =nu Nyisva a -ti. ¹⁴Bu yi 'yru wien le ni 'yɛɛ -ni, -ε -bi ε yɛɛ 'v nyibɛhɔan -dɔv bu. 'A 'nyre mɔ Lefi, -ε mɔ Alɔfe a 'yu. Lefi a 'mu, ε mɔ la 'blɔwli'tunyɔ =nɔɔ. 'Ki ε ni 'li 'blɔwli'tule' bu. (Kɛɛ, nyibli 'ni -hva=a li 'blɔwli'tunyɔ, -ε nu=o, v yi di 'yiyriwli.) -E -bi, kɛ- -Yusu pi Lefi a 'mu yi: «Kve 'mu =wien le, =mu 'na -nagbopi -hɛ!» -E -bi Lefi 'du ye', 'ε kve=ε =wien, ¹⁵Lefi a 'mu, ε nɔ- da -Yusu kɔ 'a -nagbopv ni 'hven- didide -mɔ, 'ε da 'a 'bio 'blɔwli'tunyɔ -bi, kɔ hɔapɔnyibli -bi -wɛ, -v kɔ 'kɔ, -ε 'yi 'v yi 'sii -ni, -ε di=e nu, v 'mu de di. Nyibliɔv a 'mu, -v kɔ 'kɔ, -ε 'yi 'v yi 'sii -ni, v nu- kɔ kast, -v yi -Yusu =wien le kve. ¹⁶Bu ni 'ki 'v dediile',

-ε -bi -Juukue kɔ tetetɔnyu kɔ Falisi-tumu a nyibli 'huen-, v 'ye-e ni, -ε mɔ, -Yusu kɔ nyibliɔv a 'mu 'huen-, -v kɔ 'klɔ -yɪ 'v yɪ 'sii -ni, v nu- ni 'v dɛdi-tuo ni -do ki. -E -bi v lee -Yusu a -nagbopv ni, v wen: «Dɛ- nu 'kɪ-tɪ, -Yusu kɔ 'bluwli'tnyv, kɔ nyibliɔv -bv, -v kɔ 'klɔ -yɪ 'v yɪ 'sii -ni 'huen-, 'v ni 'v dɛdihu ni -do ki 'lɪ? E 'yɪ wen yɪ -blɛɛ -ni, bv nu wen dɛ a 'mu.»
 17-Yusu bv 'win -tɪ a 'mv, ε nɔ- mɔ bv pɔ lɛ: «Nyiblo -bv, -ε kɔ 'hvi -nu -tɛɛ, ε 'ni =mɔɔ-ɔ li -dɔɔ a 'yiye lɛ, kɛɛ, nyiblo -bv, -ε kɔ 'hvi -hren, ε nɔ- mɔvɛ -dɔɔ a 'yiye lɛ. 'N 'yɪ -di, 'kɪ 'v nyibli -bv, -v pɔ lɛ, -ε mɔ, 'waa 'klɔ 'sii 'v yɪ a -ta', kɛɛ, nyibli -bv, -v yi-e, -ε mɔ, 'waa 'klɔ 'yɪ 'v yɪ 'sii -ni, v nu- kɔ -tɪ 'ni -di, 'mv =nu -lee -ni, -ε mɔ, 'waa dɛ 'kuku -mv', v ni, bv hie 'v=v bv, bv -nyi 'waa 'klɔ a pɛpɛ Nyɪsva.»

**Nyɪsva lee 'nɛ- -Yusu -tɔtv ki ni, 'ɛ ya 'klɔ yrayrv, -ε kɔ 'klɔ 'ka 'huen-, -ε 'yɪ dɛ ni -do 'pa-
 (Matie 9.14-17; Luku 5.33-39)**

18-Nyrɔwɔ =dv, Saan Batist -ε pɪ nyibli 'nie 'lu lɛ, 'a -nagbopv kɔ Falisi-tumu a nyibli 'huen-, v nu- yɪ =ci, =wɪ yɪ, -tɛ 'waa tete ni 'a hɪla, nyibli =dv 'v mu 'li -Yusu -mɔ, 'v mu-o 'beti mɔ, v wen: «Dɛ- nu 'kɪ-tɪ, Saan a -nagbopv kɔ Falisi-tumu a nyibli 'huen- 'v yɪ =ci, 'tɪ- mɔ -bi, -na -nagbopv 'yɛ ni =ci 'lɪ?» 19-E -bi kɛ- -Yusu pɪ =nu yɪ, ε wen: «Nyɪbeyu -bv, -ε pɔvɛ 'bli, 'a 'bio -mv', ε dɛ 'blɪpadiidɛ ki, 'bv mu 'blɪpadiidɛ a 'mv, 'a -tuo ki, a 'bio a 'mv, v 'ni =ci-e li. E 'wɪ yɪ, 'bli a pupa mɔ dɔdɔvɛ =nɔ. 'A -tɪ, v 'yɪ =cicie -kɔ, ti ni -tie -mv', 'blɪpanyɔ di 'lɪ =nu 'nyɪ -hii -ni. Dɛ ni -do a 'mv, ε nɔ- =nɔ. Dɔdɔv a -tɪ, ti ni -tie -bv, 'n di 'nɛ- =nu 'hvi -hii -ni, 'na -nagbopv 'ni =ci-e ni. 20Kɛɛ, ε di kɔ ti, -ε di 'v nyre, v 'mv 'li 'mv 'na -nagbopv 'nyɪ -ha. Ti a 'mv 'yri, 'kɪ v di 'v =cii -ni.

21-A 'blikvɛ wen 'nu: Nyiblo 'ni 'du-o li dakɪbɪa yrayrv ye', ε 'ni -ma-a da'ka a 'hɔɔ. 'Bv mɔ, 'bv nu danv yrayrv a 'kɪbɪa, 'bv -ma da'ka, ti -kɔ 'yri v di 'v=v -yraa -ni, -ε -bi danv yrayrv a 'mv, ε kɔ bv 'yɪya -mɔ. 'Bv 'yɪya -mɔ, dayrayrv a 'mv, ε kɔ bv cra da'ka a 'mv, 'a 'hɔɔ 'ka a 'mv, ε 'mv 'yri lɛ 'bva -tɛɛ. 22Mɔ, yonɔ yrayrv, -ε 'plui, nyiblo 'ni 'du-o li-t ye', ε 'ni -pɔ=v 'li-t mɔmakɔ a buo 'ka 'kwli. 'Bv pɔ 'li-t buo 'ka a 'mv 'kwli, 'bv ka-a yɪ, ti -mv' -kɔ 'yri ε di 'plu, 'bv yɪ ni 'yɛ, ε kɔ bv wa mɔmakɔ a buo a 'mv, nɔ 'mv bv 'wɛ. E nɔ- nu-o, 'kɪ 'li mɔmakɔ a buo yrayrv 'kwli, 'v pɪ 'li nɔ yrayrv' lɛ. (E nɔ- nu-o 'kɪ, nyiblo 'yɛ ni 'du -tɛblɪ 'kɪ ye', 'ɛ 'yɛ ni pɔ=v -tɛblɪ yrayrv ki. E 'ni -bibi-e li 'yɪ lɛ.)»

**-Yusu, ε nɔ- kɔ 'klɪ, 'kɪ bv lee nyiblo, dɛ -mv', ε -wɛ 'li bv nu, 'kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli
 (Matie 12.1-8; Luku 6.1-5)**

23-Wuwle-nyrɔwɔ =dv 'kwli, -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'huen-, v mu lɛ na mɔ. Bv yɪ 'kɪ ni mi, -ε -bt v 'bɛɛ 'li 'dɔdɔ-tɛblɪ =dv, -ε 'wɪ -kɔbv yɪ a -ci 'kwli

-tɔ. ɛ nɔ- kɔ blɪ gbi 'a -nagbopɔ yɪ 'cɛ, v yɪ di. ²⁴Kɪ Falisi-tumu a nyibli nɪ 'lɪ -ci a 'mʊ kɪ. -Tɛ -Yusu a -nagbopɔ yɪ 'dʊdɔ-tebli a 'mʊ, 'a blɪ gbi nɪ 'cɛ, -ɛ -bɪ v yɪ 'kɪ -Yusu 'nɪ -lee -nɪ, v wen: «Ye kɛ dɛ -na -nagbopɔ nɪ, ɛ nɔa nɪ. Nyɪsʊa a tete wen 'nɪ: Nyiblo 'nɪ 'nuo 'lɪ -kʊan, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.» ²⁵-ɛ -bɪ -Yusu -tʊ -nʊ -wɔn: «Tɪ -mʊ', v 'cɪrɪ la 'lɪ Nyɪsʊacrɛn 'kwli, 'kɪ 'v -aan 'baɪ gbagbʊ, -ɛ mɔ bodɔɔ Dafidɪ a -ta', 'n pʊ=v -haan-tɪ, -ɛ mɔ, a -hre=e nɪ. Dɛ a 'mʊ, v 'cɪrɪ la, ɛ nɔ- -bʊ: -Nyrɔwɔ =dʊ, -tɛ 'kanʊ nɪ la bodɔɔ Dafidɪ, ɛ kɔ 'a nyibli 'hʊɛn-, ²⁶ɛ pa la 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayu bʊ, 'ɛ -ha la 'lɪ 'fɔɔ -mʊ', -ɛ pɛ la 'v 'teble kɪ bʊ, 'ɛ di la=a, 'ɛ -nyɪ la 'a dɛ -bɪ 'a nyibli, 'v di la=a -wɛ. Kɛɛ, Nyɪsʊa a tete wen 'nɪ, Nyɪsʊa a -cɔhɔnpinyʊ nɪ -do, v nʊ- -wɛ 'lɪ -bʊ di 'fɔɔdʊ a 'mʊ, -kɔtɪ 'fɔɔdʊ a 'mʊ, -ɛ nɪ la 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayu a 'mʊ bʊ, v -ha la=a nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a -ta'. Tɪ a 'mʊ 'yri, nyɪbɛyʊ -mʊ', -ɛ mɔ Abiata, ɛ nɔ- mɔ la -cɔhɔnpinyʊ a nyiblo gbagbʊ.»

²⁷-ɛ -bɪ, kɛ- ɛ pɪ -nʊ yɪ dɛ, ɛ wen: «-Tɛ Nyɪsʊa nʊ la 'klɔ, -ɛ -bɪ ɛ nʊ la -tonyiblo, 'tɪ -'ɛ -ha 'lɪ -nyrɔwɔ nɪ -do, -ɛ kɔ 'kwli -tonyiblo di 'v -wlee -nɪ, ɛ 'mʊ 'lɪ 'hʊɪ lɛ -ha. Nyɪsʊa 'yɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'lɪ -ha, 'kɪ nyiblo 'mʊ -hʊɛn 'yɛ, 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɔ a 'mʊ 'kwli. ²⁸ɛ nɔ- nʊ-o, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, Nyɪsʊa 'ɛ lɛ 'nɛ- 'mʊ, 'ɛ -nyɪ 'mʊ 'klɪ, 'kɪ -bʊ lɛɛ nɛ 'a -nɛ nyiblo -dʊ dɛ, ɛ -wɛ 'lɪ bʊ nʊ, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.»

-Tɛ -Yusu nʊ la=a, nyiblo =dʊ, -ɛ kɔ dabʊ -kʊ la, 'a 'kʊɛ 'ɛ -wɛ la, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ =dʊ 'kwli
(*Matie 12.9-14; Luku 6.6-11*)

3 ¹-Wuwle-nyrɔwɔ -bɪ 'kwli, -Yusu mʊ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayu bʊ dɛ. 'Kɪ ɛ yɛɛ 'lɪ nyibehian =dʊ bʊ. Nyibehian a 'mʊ, 'a dabʊ 'kʊ la nɪ. ²Bʊ nɪ 'v bʊ, -ɛ -bɪ Falisi-tumu a nyibli, -v nɪ 'v, v -tʊa 'yie a ke'gbaalɛ, v 'mʊ -Yusu 'yɛ, 'bʊ mɔ, 'bʊ kɔ bʊ nʊ-o, nyibehian a 'mʊ a 'kʊɛ bʊ -wɛ, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ a 'mʊ 'kwli, -ɛ di-e nʊ, -Yusu 'bʊ nʊ-o, v 'mʊ-v -tɪ -yɛɛ -nɪ. (Falisi-tumu a nyibli wen 'nɪ, 'bʊ nʊ-o, nyiblo a 'kʊɛ bʊ -wɛ, ɛ mɔ -kʊan a nunuo -nɔ. 'Tɪ -Nyɪsʊa a tete wen 'nɪ, nyiblo 'nɪ 'nuo 'lɪ -kʊan, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli.) ³-ɛ -bɪ -Yusu lɛɛ nyibehian a 'mʊ nɪ, ɛ wen: «Du yɛ', -bʊ -nyra 'lɪ nyibli 'nyɪ bʊ.» ⁴-ɛ -bɪ -Yusu 'beti Falisi-tumu a nyibli a 'mʊ nɪ, ɛ wen: «-Bɪ' Nyɪsʊa a tete pɪ 'lɪ? 'Kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, nyiblo bʊ nʊ -haandɛ, kɔ, bʊ nʊ dɛ -hʊan, dɛ a 'dɪ -bɪ -nʊ -tɛɛ 'lɪ? Nyiblo bʊ wɛ 'a 'bɪhian, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, -ɛ di-e nʊ, ɛ 'nɪ -ha 'kʊ, kɔ, nyiblo bʊ -ha 'a 'bɪhian a -hɔnhɔn mɛ lɛ bʊ 'wan, dɛ a 'dɪ -bɪ -nʊ -tɛɛ 'lɪ?» -ɛ -bɪ 'waa pɛpɛ, v nʊ gbee. ʊ 'nɪ pʊ=v win. ʊ 'nɪ -hʊa=a -Yusu a =wɔn a -tutuo. ⁵-ɛ -bɪ -Yusu 'yɛ=e nɪ, -ɛ mɔ, nyibli a 'mʊ, 'waa 'lule-hihie nyre yɪ, kɔ, v 'yɪ nyiblo =dʊ a nyai -kɔ. ɛ nɔ- nʊ-o, -Yusu 'ɛ -ha 'lɪ yɪv yigbakla, 'ɛ yɪ -nʊ 'yɛ, kɔ, 'kla 'ɛ 'yɛ-ɛ -wliye. -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pʊ nyibehian a 'mʊ yɪ, ɛ wen: «Hrʊ -na dabʊ -mʊ', -ɛ 'kʊ,» -ɛ -bɪ, ɛ hrʊ=v nɪ. Bʊ hrʊ 'kɪ 'a dabʊ a 'mʊ, ɛ 'hrɪ 'klɔ, 'ɛ bi 'v 'a dɔnʊ a -ta'. ⁶-Tɛ -Yusu nʊ-o, nyiblo a 'mʊ a 'kʊɛ, ɛ -wɛ, -ɛ -bɪ Falisi-tumu a nyibli a 'mʊ, v -hɔn 'v -tɛ a 'mʊ nɪ, 'v mʊ 'hra pa mɔ, v kɔ 'kʊn Helɔdɪ a nyibli 'hʊɛn-, -tɛ -mʊ' v di -Yusu a 'lɪla nʊ, 'v mʊ 'a -tɔ lɛ =mʊɔ mɔ.

Nyibli -huohu -mu', -v mi 'li -Yusu -mɔ
(*Matie 4.23-25, 12.15-21; Luku 6.17-19*)

⁷Ti- de a 'mu, ε 'mu -hi mɔ mu, -ε -bi 'ki -Yusu mu 'li Galileblɔgba a 'yru wien, ε kɔ 'a -nagbopu 'hven-, nyibli -huohu 'v kuε-ε =wien. Nyibli a 'mu, -v -bi -hven 'li Galileblɔgba 'kwli, -v -bi 'v -hven 'li Sudeblɔgba, ⁸kɔ Jrusɛdɔ, kɔ Yidumeblɔgba 'kwli, kɔ 'blɔgba -mu', -ε ni 'li Sudɛn a 'niki, kɔ 'blɔgbi, -v =glaa 'li 'du -mu', -v mɔ Tilt kɔ Sidɔ 'hven- 'kwli. Nyibli a pepe a 'mu, -v -hven 'li 'waa 'du kle, =wilekεε-tebli a pepe -mu', -Yusu -nu, ε nɔ- kɔ -ti 'v 'win. Ε nɔ- nu=o, 'v di 'nε-ε -mɔ. ⁹-ε -bi ε lee nε 'a -nagbopu ni, bu =mυε =nε 'blagbi le, -ε di-e nu, dakɔ 'bu yɪ-ɪ -hunhlun le ni -kike -ni, ε 'mu 'li-ɪ 'kwli 'ya. ¹⁰'Ki 'li -nyrɔwɔ ni -do a 'mu 'kwli, 'ti-ε 'mu 'li 'yru wien mu, ε nu=o ni, nyibli -huohu a 'kuε 'ε -wε. Ε nɔ- nu=o, nyibli a pepe -mu', -v kɔ 'hu -hren, 'v 'kike -ni, 'v yɪ 'v=v 'hu =gbee -ni, 'a -nε nyiblo, ε 'mu -Yusu le -hren, 'a 'kuε 'mu -wε. ¹¹'Waa 'bio -mu', -v kɔ ke' 'kuo -hɔn ni 'v, 'bu mɔ, 'bu 'ye=e, v 'gble kwli, 'ki 'v=v ye', kɔ, 'v 'yεε 'li win dtaki, v wen: «Mɔ mɔ Nyisua a 'Yu.» ¹²Kεε, -Yusu yɪ =nu 'ni -lee -ni, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, -ε mɔ, v 'ni lee 'li nyiblo =du, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu.

-Te -Yusu -ha la 'li nyibli ni -pu -tu 'v 'hven, v 'mu 'a -mɔnanyv -he
(*Matie 10.1-4; Luku 6.12-16*)

¹³-Te de a 'mu, ε -hi, 'ki -Yusu 'ya 'li dɔgba -bi 'lu. -ε -bi nyibli -mu', ε -hυε -bu mɔ 'a -mɔnanyv, v nu- ε -da, 'v mu 'v=v 'hu. ¹⁴U mɔ nyibli ni -pu -tu 'v 'hven. U nu- ε -ha 'li nyibli a 'mu 'nyɪ, 'ε nu =nu 'a -mɔnanyv -mɔ', -ε di-e nu, v 'mu 'v=v 'hu ni, ti a pepe, kɔ, ε 'mu =nu -tebli 'nyɪ le tε, v 'mu 'a -haantitie nyibli pu, ¹⁵kɔ, ε 'mu =nu 'kli -nyi, 'ki bu bla 'kuo -hɔn -mu', -v ni 'v nyibli ke' le. ¹⁶'A -mɔnanyv ni -pu -tu 'v 'hven a 'mu, 'waa 'nyre mɔ: Simɔ, -Yusu -tue Pielnyre, ¹⁷kɔ Sebede a 'yonv, -v mɔ Saki kɔ 'a 'diayɪ Saan 'hven-. -Yusu -tue =nu Buanisesnyre, -ε -hen 'nyre 'yonv -mu', -v 'wɪ -mamυε yɪ; ¹⁸kɔ Adre, kɔ Filipu, kɔ Batelemi, kɔ Matie kɔ Toma, kɔ Saki, -ε mɔ Alufe a 'yu, kɔ Tade, kɔ Simɔ. Simɔ a 'mu, 'ki ε ni 'li nyibli -mu', -v 'ye ni -hva Romakυε 'nyɪ; ¹⁹kɔ Judia Yisikalio. Ε mɔ nyiblo -mu', -ε di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu.

-Te -Yusu a 'dɔkuε -hυε bu gba la-a

²⁰-Te ε -hi, -ε -bi -Yusu mu 'li 'kayu bu, ε kɔ 'a -nagbopu 'hven-, Kεε, nyibli -huohu -glaa 'li-ɪ le de. Ε nu=o, v 'ni -kɔ=ɔ 'hru, 'ki bu di de. ²¹-Te a 'dɔkuε 'win -ti a 'mu, -ε mi 'lu -mɔ, -ε -bi 'waa 'mumu, v daa =nε, 'a 'lu -hɔn 'v 'hru wlɔn. Ε nɔ- nu=o, 'v bi 'hru wlɔn, 'ki 'v 'a gbuɔgba a -ta'.

Nyibli wen 'ni, 'ku -hvan ni 'v -Yusu ke'
(*Matie 12.22-32; Luku 11.14-23; 12.10*)

²²Nyisua a tetetɔnyv =du, v nu- -hɔn la 'li Jrusɛdɔ 'kwli, 'v hlee la -Yusu a de ki, v wen: «-Yusu -bu, Besebuli, -ε mɔ 'kuo -hɔn a nyiblo

gbagbu Satan, ε nɔ- ni 'v=v ke', ε nɔ- yɪ-ti 'kɪ -nyi, 'kɪ bu bla 'kuo -hɔɪn, -v ni 'v nyibli ke' lɛ.» ²³Bu pɔ 'kɪ lɛ, -ε -bɪ -Yusu da =nɔ ni, 'ε ni 'ledɔ, 'ε -hɪhɛ =nɔ klɛ, ε wɛn: «=Bɪ Satan -wɛ 'lɪ bu bla 'a dɔɔnɔ lɛ ni? ²⁴=Bu pɔv =nɛ dɛ yɪ: 'Kɪ 'lɪ 'blɔgbɔ 'kwɪlɪ, nyibli 'bu 'bɛ =tɔ lɛ, 'blɔgbɔ a 'mɔ, ε di bi -hɪɔn. ²⁵'Ya 'v 'lu de, 'kayɔ a 'dɔkɔɛ 'bu 'bɛ =tɔ, 'kayɔ a 'mɔ, ε di lɛ 'nɪ -gbɛ. ²⁶-ε -bɪ Satan 'bu yɪ 'a dɔɔnɔ yɪ ni -wɛn, ε 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ bu nu =dedede, 'a 'kɪ di bu 'nɪ -wɛ. ²⁷'Wɪ yɪ, nyiblo =dɔ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu pa 'lɪ 'klɪnɪnɔ a 'kayɔ bu, bu mu -tɛblɪ 'yɪ, 'bu mɔ, 'bu 'yɪ 'klɪnɪnɔ a 'mɔ -mɔ -nɪ. Kɛɛ, 'bu mɔ -nɛ, -ε -bɪ 'hɪru pɛ 'v bu, 'kɪ bu 'yɪ 'a 'kayɔ a -tɛblɪ a pɛpɛ.

²⁸ε mɔ =han-tɪ -nɔ, 'nɪ yɪ 'a mɔ=ɔ -lee -nɪ, -ε mɔ, Nyɪsɔvɔ -wɛ 'lɪ bu 'wɔwɔlɔ nyibli a dɛ 'kuku a pɛpɛ ni, 'yɛ =bu v -ha Nyɪsɔvɔ 'yɪ lɛ. ²⁹Kɛɛ, nyiblo -bu, -ε di Nyɪsɔvɔ a -Hɪhɪu 'yɪ lɛ -ha, Nyɪsɔvɔ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu 'wɔwɔlɔ 'a dɛ 'kuku a 'mɔ, 'klɔ -mɔ 'klɔ, -ε nu=ɔ, ε nu dɛ 'kuku, -ε hɪɛ 'klɔ.»

³⁰Kɛ- -Yusu nu la 'waa klɛ-hɪhɪale, -ε nu=ɔ, v wɛn 'nɪ, 'ku -huan nɪ la 'v=v ke'.

-Yusu a 'dii kɔ 'a 'dɪayɪnɔ 'hɛn-
(*Matie 12.46-50; Luku 8.19-21*)

³¹'Kɪ v ni 'lɪ 'kayɔ ni -dɔ a 'mɔ bu, -ε -bɪ -Yusu a 'dii kɔ 'a 'dɪayɪ nyɪbɛpɔ 'hɛn-, v nyɛ 'v ni. 'Kɪ v hɛɛ 'lɪ -patɔ', 'v tɛ 'lɪ nyiblo, 'ε mu -Yusu da mɔ. ³²Nyibli -hɔhɔvɔ ni bu, 'v =glaa 'lɪ -Yusu lɛ. -ε -bɪ, kɛ- v pɪ-tɪ yɪ: «Ye kɛ, -na 'dii kɔ -na 'dɪayɪnɔ, 'kɪ v ni 'v -patɔ', -mɔ v dɛ.» ³³-ε -bɪ ε wɛn: «=U -bɪ ni 'v, 'v mɔ 'na 'dii kɔ 'na 'dɪayɪnɔ 'hɛn- -wɛ,» ³⁴'ε 'du 'yɪi yɛ', 'ε 'yɛ nyibli -mɔ', -v ni blɛ, -v =glaa 'lɪ-tɪ lɛ, ε wɛn: «Ba 'yɛ kɛ, nyibli -bu, v nu- mɔ 'na 'dii, 'v mɔ 'na 'dɪayɪnɔ -wɛ. ³⁵Nyibli -mɔ', -v ni Nyɪsɔvɔ a kuwɛɛnɛ, v nu- mɔ 'na 'dɪayɪnɔ, kɔ 'na 'dii -wɛ.»

-Yusu pɔ la 'dɔdɔnɔ a 'ledɔ
(*Matie 13.1-23; Luku 8.4-15*)

4 ¹-Nyɔɔwɔ =dɔ, -Yusu 'ε mu 'lɪ Galɪlɛblɔgbɔ a 'yɪru wɪɛn de, 'ε tɔɛ 'lɪ Nyɪsɔvɔ a -tɪ, nyibli -hɔhɔvɔ 'v =glaa 'lɪ-tɪ lɛ. Bu 'yɛ ni 'yɛ 'hɪru, ε nɔ- mɔ bu ya 'lɪ 'blagbɔ 'kwɪlɪ, 'ε ni bu, 'ε 'yɪyɔ 'lɪ 'nɪɛ kɪ bu, nyibli a 'mɔ, 'v 'wɛ 'v 'gbahlɔn bu, ²'ε tɔɛ =nɔ -tɛblɪ -hɔhɔvɔ, 'kɪ 'lɪ 'ledɔ 'kwɪlɪ. Kɛ- ε pɪ nyibli a 'mɔ yɪ, ε wɛn: ³«Ba pɔ 'mɔ nɔvɔ yɪ bu. ε kɔ la -nyɔɔwɔ =dɔ, nyɪbɛhɪan =dɔ 'ε mu la 'a -tɛblɪ 'dɔ mɔ. -Tɛblɪ a 'mɔ, ε -gbɛ 'lɪ-tɪ -ci 'kwɪlɪ lɛ. ⁴-Tɛ ε yɪ-tɪ ni -gbɛ, -ε -bɪ 'a dɛ -bɪ bi 'lɪ 'hɪru wɔɔn lɛ, nɔblɪ 'v -di, 'v di=e. ⁵'A 'hɛn a dɛ, ε -gbɔlɔ, -tɔtɔkɔtɔ -mɔ', ε bi 'v kɪ, 'hɔ 'pa ni 'lɪ-tɪ bu, 'ε 'sɪi yɪ, 'ε =ga ti ni -dɔ a ti 'yɪ, -ε nu=ɔ, -tɔtɔkɔtɔ a 'mɔ, -ε ni 'v 'hɔ a 'mɔ kɪ, ε 'yɪ -hɔ. ⁶-Tɛ ε =ga, -tɛ 'yɪru bi 'lɪ 'yɔ', ε nɔ- mɔ 'a =kwɪlɪ bu 'yɔ, -ε nu=ɔ, 'a -wɪlɔbɔvɔ kɔɛ 'hɔ a 'mɔ yɪ. ⁷'A ta a dɛ, ε -gbɔlɔ, 'kɪ ε bi 'lɪ 'wɪtɪ 'nyɪ. -Tɛ ε =ga, -ε -bɪ 'wɪtɪlɪlɪ 'buu =nɛ 'lu lɛ. 'A -tɪ, 'dɔdɔdɛ a 'mɔ, ε 'yɪ blɪ -pɔ. ⁸'A -hɛn a dɛ, ε -gbɔlɔ, ε nɔ- bi 'v =haan-tɔtɔ kɪ. -Tɛ ε =ga, 'ε 'sɪi yɪ, 'ε ku -tɛɛ, 'ε pɔ blɪ. 'A blɔ ni -dɔ, ε pɔ 'yɔ a (30) -wɔlɔ =tɔ 'v -pɔ, 'a dɛ -bɪ

pu 'yɔ a (60) -wli ni ta, 'a de -bi pu 'yɔ a (100) -wli ni -hun.» 9-É -bi, ké- -Yusu pi la 'ki -nu yi, é wen: «'Bu mɔ, 'ba kɔ -ti'wɔnɔva, -é -bi ba 'wɔn -ti -dodo.»

¹⁰Ti gbi bu -hi, -é -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu ni -pu -tu 'v 'huen kɔ hiapu-nagbopu -bi 'huen-, v nu- hie 'v. -É -bi v 'beti 'ki-ti 'ledu a 'mu a 'mini ni. ¹¹-É -bi, é -tu nyibli a 'mu -wɔn, é wen: «'A mu -bu, -v mɔ 'na -nagbopu, Nyɔsua ni-e ni, 'a yru 'a -ti' le, é -hen 'nyɛ, -tɛ é ni, 'é kɔe nyibli win ki. Nyɔsua a -ti a 'mu, é -hli nyibli 'yi ki. Nyibli -mu', -v 'ye ni kɔe 'mu -wien le, v nu- -mɔ -bi, 'ledu ni -do, nu- -wɛ 'li -bu -hɛɛ =nu, bu yru-o le ni. ¹²É ni -do a 'mu, v 'cri la-a ni, 'ki 'li Nyɔsua crien 'kwli, ti -hi la a ti 'yri, -é mɔ:

U yi-ti 'ni 'ye -tɛɛ,

kɛɛ, v 'ni -yru-o li-ti le.

U yi-ti 'ni 'wɔn -tɛɛ,

kɛɛ, v 'ni -yru-o li-ti le -wɛ.

'Bu mɔ, 'bu yi wen=é le ni yru,

v di -huan wen -mɔ,

v 'mu wen 'waa 'klɔ Nyɔsua -nyi,

-é -bi Nyɔsua di wen 'waa de 'kuku 'ni 'wɔwla -ni.»

¹³-É -bi ké- é pi -nu yi de, é wen: «'Ba 'ye ni yru 'ledu -bu le, -é -bi a 'yi 'li-ti 'li -wɛ ba yru -v -bi -mu' le 'klɔ -mɔ 'klɔ.» ¹⁴Ké- é pi 'ki: «É 'wɔ yi, 'dɔdɔnyɔ -mu', é nɔ -mɔ nyiblo -mu', -é ne Nyɔsua a win -mɔ le. 'Dɔdɔ-tebli -mu', v nu-mɔ Nyɔsua a win. ¹⁵'Hru -mu', -é kɔ wɔn é yi 'v le bi, 'ti- nobli 'v -di, 'v di-e, é nɔ- -mɔ nyibli -bu, -v pi Nyɔsua a win nua yi bu, 'ti- Satan, -é mɔ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu, 'é yi di, 'é -hé 'li Nyɔsua a win a 'mu 'waa -wli kle. ¹⁶-É -bi -tɔtɔkutɔ -mu', -é ni 'v 'hɔ 'pa ki, -é kɔ ki 'dɔdɔ-tebli -bi bi 'v le -wɛ, é nɔ-mɔ nyibli -bu, -v yi Nyɔsua a win 'wɔn, 'ti- -v yi-ti ki wen, 'ki 'li plɔ a bleele 'kwli, ¹⁷'ti- -v yi-ti kua 'ble, 'ki 'li ti 'cɔmɔ gbi 'kwli. Kɛɛ, v 'yi-ti -hɔa, 'ki bu pu 'ma, 'ki 'li 'waa -wli ki. Nyibli a 'mu, 'waa 'bio -mu', -v 'ye ni -hɔa Nyɔsua a win, 'bu yi -nu -hɔen ni -tui, é kɔ, 'bu yraa -nu, -é -bi 'waa nyɔsuade a 'mu, é sɛ -nu ni. ¹⁸-Tɔtɔkutɔ -mu', 'witi ni 'v ki, -é kɔ ki 'dɔdɔ-tebli -bi bi 'li le -wɛ, ¹⁹v nu- mɔ nyibli -bu, -v yi Nyɔsua a win 'wɔn, 'ti- nyibli a 'mu 'v yi 'klɔ ki a 'kla-wliye'yɔya a hritile -hriti -ni, kɔ, 'v nɛɛ kɔkɔ-tebli a -ti -wli kle, -tebli -bu, -é pi 'li -nu kɔka 'nyi; 'klɔ a -tebli -bu, v nɛɛ -ni, é nɔ- 'waa -wli yi -wien le kɔe. -Tebli a pepe a 'mu, é ni-e ni, Nyɔsua a win 'é 'ye ni nu -kɔan, 'ki 'li 'waa -wli ki, 'é yi le -hihre -ni. ²⁰-É -bi, -haan-tɔtɔkutɔ -mu', -é kɔ ki 'dɔdɔ-tebli -bi bi 'li, é nɔ- mɔ nyibli -mu', -v yi Nyɔsua a win 'wɔn, -v yi-ti kua 'ble, 'ti- 'é ni -kɔan, 'ki 'li 'waa -wli ki, 'wɔ a (30) -wli -tu 'v -pu, kɔ (60) -wli ni ta, kɔ (100) -wli ni -hun, 'é -hi 'v -tɛ v nu 'a 'wɔnwɔn.»

-Yusu pu la 'napɔ a 'ledu

(Luku 8.16-18)

²¹Ké- -Yusu pi la -nu yi de, é wen: «Nyiblo 'bu 'bia 'napɔ, é 'ni -jri-e li-ti kɔka 'lu bu, kɔ, nyiblo 'bu 'bia 'napɔ, é 'ni -tu-o li-ti -bɛɛ bu. Kɛɛ, 'ki é -tui

'u=v de 'lu bu, -e di=e nu, ε 'mv 'li 'kayu ble yru. 22-Tebli a pepe -mv', -e -hli, ε di kɔ -nyrɔwɔ, ε 'mv pepe' bi, ε kɔ, -tebli a pepe -mv', nyiblo =dv 'yu la -yi, -nyrɔwɔ di 'u 'ni nyre -we, v 'mv=v le yru. 23-Ba pu 'mv nva yi bu -tee: Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu kɔ -ti'winna, bu 'win -ti -dodo.»

24-É -bi ke- ε pi =nu yi de: «Nyisva a win -bu, 'n yi 'a mv -lee -ni, ba -tu-o 'yie. -Te -mv', a di 'a 'winwun nu, ke- Nysva di 'a mɔ=ɔ 'a leyruelε nu. 25-Nyiblo -mv', -ε pi Nysva a win nva yi bu, Nysva di=e 'ni nu, ε 'mv=v' le yru, ε 'mv -te -mv', ε nu la 'a 'winwun 'u -hi. Kεε, nyiblo -mv', -ε 'ye ni pu=v nva yi bu, ε 'yu 'li-ti 'li -we, bu yru-o' le pepe.»

-Yusu pu la 'dudɔ-tebli -mv', -ε kɔ -do -yi mi a 'ledu

26-Kε- ε pi la =nu yi de, ε wen: «-Te Nysva ni nyibli a win a kɔkɔle, ε 'wi- nyiblo, -ε -gba 'dudɔ-tebli, 'ki 'li 'a -ci ki. 27-Te ε -we 'a -gbvɔgbla -mɔ, -ε -bi ε mu 'dɔ. -Nyrɔwi a pepe -mv', ε -hii 'li 'dɔ, -ε -bi 'dudɔ-tebli a 'mv, ε -gba mɔ, 'ki 'li -ci ki, ε ni -do, ε yi 'ni mi, ε mɔ, ε 'ni -hii-e 'li -ci a 'mv ki. 28-Tutu ni -do, ε nɔ- ni=e, 'ε yi mi. 'A -gba, -ε mi yi-hede, -te ε -ku, ε pu bli, 'a 'yɔ 'ε -ku. 29-Te 'dudɔ-tebli a 'mv, ε =hlu, -ε -bi ε mu ni, 'ε gba 'a -paka, 'ε 'cε=ε, -ε nu=ɔ, 'a 'ciɛti nyre 'u ni.»

**-Yusu pu la 'dudɔde -mv', -ε kɔ 'yεε =cumi -ni a 'ledu
(Matie 13.31-32,34; Luku 13.18-19)**

30-Kε- -Yusu pi =nu yi, ε wen: «'N di pu 'ledu -bi, -te -mv' Nysva ni, 'ε kɔ nyibli a dodoyo win ki, 'ti- nyibli -bi 'u yi kle -bii -ni, 'mv 'a mɔ=ɔ -tɔɔ -ni. 31-De a 'mv, ε 'wi- 'dudɔde -mv', -ε kɔ 'yεε =cumi -ni diaku, 'ε -hi 'u 'dudɔ-tebli a pepe a 'yɔ 'u. 32-Kεε, 'bu 'dɔ=ɔ, ε yi 'ni mi. 'Bu -ku, ε 'bue ni, 'ε yi 'u 'dudɔ-tebli a pepe 'u -hi, kɔ, 'ε pi babu gbagbi. 'A babu a 'mv, ε -we 'li nɔbli bu puu 'li 'lue ni.»

33-Te 'ledu -bu, ε ni 'mv, ke- -v -bi ni la 'mv, -Yusu 'ε pi la =nu, 'ε tue la nyibli Nysva a win. -É -bi de -mv', nyibli -we 'li bu yru' le, ε nɔ- ε tue la =nu. 34-Ti a pepe, 'bu yi la =nu de ni tue -ni, 'ki 'li 'ledu 'kwli, ε tue la 'li =nu. Kεε, ε kɔ 'a -nagbopu ni -do 'huen-, 'bu 'be -mɔ le, 'ti- 'ledu a pepe -mv', ε pi, 'ε -hihɛ la =nu=v kle.

**-Te -Yusu nyra la duduo bu
(Matie 8.23-27; Luku 8.22-25)**

35-Nyrɔwɔ ni -do a 'mv a -winse, -ε -bi -Yusu lee ne 'a -nagbopu ni, ε wen: «-Ba =ta 'li 'yru a 'kɔbi -bi -mv' ki,» 36-'a -nagbopu 'u gba=a, 'u 'ya 'li 'blagbi -mv', -ε kɔ 'kwli ε tue wen 'li nyibli Nysva a -ti 'kwli, 'u gba nyibli a 'mv wlu, 'u -mu. 'Ki 'u 'waa 'blagbi 'hu, 'blagbi -bi ni 'u -we. 37-Bu ni 'ki 'u 'nie ki, bu yi ni mi, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi duduo cε 'li ni, 'yru 'ε -tva 'dvi a pupu, 'yru a 'dvi a 'mv, 'u ni=e, 'nie 'ε yi 'li 'blagbi 'kwli le 'wle. -É -bi 'blagbi -tva 'li'yiile, 'ki 'u 'yru a 'dvi -mɔ, -v yi 'li-ti 'kwli le 'wle. 38-Ti a

'mu 'yri, 'ki -Yusu pɛ 'li 'blagbu a -moko 'yri bu, 'e pu 'v 'a 'lu 'pela ki bu, 'e yi ŋme. -E -bi 'a -nagbopu -ha-a ŋmena', v wɛn: «Tɔɔnyɔ, -bi ε 'ni 'yaa-a li -mu 'kla -wliye, -te -a mi bu -we mɔ?», ³⁹-Yusu 'e 'du ye', 'e 'plɛɛ 'li pepe kɔ 'yru a 'mu 'hven- -mɔ, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, ε wɛn: «Ba ma wien, ba wɛɛn ki bu!» -Tɛ ε pu win, -ε -bi duduo a 'mu, ε nyra bu, 'yru a pepe 'e wɛɛn ki bu. ⁴⁰-E -bi -Yusu -hian -mɔ, 'e 'plɛɛ 'li 'a -nagbopu -mɔ, ε wɛn: «Dɛ- kɔ -ti 'a yi huannu pie 'li? A 'tɛ 'yɛɛ Nyɪsua =wlv yi ni -kue -ni?» ⁴¹A -nagbopu -mɔ -bi, v 'ta 'v blɛ diaki, 'v yi 'li le 'puple -ni, v wɛn: «Ba 'ye ke nyiblo -bu, pepe kɔ 'yru 'hven-, v =tui 'v=v ni.»

-Tɛ -Yusu -gble la nyiblo -du, 'kuo -hɔn ni la 'v ke'
(Matie 8.28-34; Luku 8.26-39)

5 ¹-Tɛ dɛ a 'mu, ε -hi, -ε -bi v nyre 'li Galileblugba a 'yru a 'kɪbia -mu', -ε mɔ Gelasakue a 'blugba ki ni. ²-Yusu bu =ti 'li 'blagbu 'kwli, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi nyibehian =du, ε nɔ- -hɔn 'li 'kudɔ bu, 'e mu-o ye' 'bɛ mɔ. Nyiblo a 'mu, 'ku -huan ni 'v=v ke', 'e =tui-e -hɔn. ³Kɪ ε 'ti 'li 'kudɔ bu, -v ni 'li dugbu 'kwli. Nyiblo =du 'yi 'li 'a muale 'li -wɛ, 'ye =bu v nu 'cun. ⁴ε kɔ ti, 'v pi la 'li-i -hannya dabu le, kɔ 'v ni la 'cun -wɛ, 'v yi la 'a bui -mua -ni. Kɛɛ, 'a pepe a 'mu, ε yi cɪcɛ la=a le. Nyiblo =du 'yi 'ku 'a kuklɔ a 'kɪ -kɔ de. ⁵Ti a pepe, 'tɔ kɔ -nyre, dugbu, nɔ- ε nɛ 'lu le, kɔ 'dabi -mu', -ε ni 'li dugbu 'kwli, nɔ- ε nɛ 'nyi le, 'e pi -cici le, kɔ, 'e hɛ 'a dɔnɔ 'hi le.

⁶-Tɛ ε 'ye -Yusu, -ε yi 'li di, -ε -bi ε gba=a cigbe yi, 'e mu 'v=v ye', 'e 'gbla kwli, 'ki 'v=v ye', -ε di-e nu, -Yusu 'mu=v -hɛɛ -ni. ⁷⁻⁸-E -bi kɛ- -Yusu pi 'ku -huan a 'mu yi, -ε ni 'v nyiblo a 'mu ke', ε wɛn: «Ku -huan, -hɔn 'v nyiblo -bu ke!» -E -bi nyiblo a 'mu, ε 'yɛɛ 'li win, 'e pi le: «-Yusu, -Ti'yi'buanyɪsua a 'Yu, dɛ a 'di -bi -hɛɛ -bu nu 'mu -mɔ 'li? 'N nyaa -mu le, 'ki 'li Nyɪsua a 'nyre 'kwli, -ni 'tuo 'mu -hɔn.» ⁹-E -bi -Yusu 'beti-e ni, ε wɛn: «-Na 'nyre 'li?» -E -bi ε =tu-o =wɔn, ε wɛn: «'Na 'nyre mɔ Dakɔ, -ε nu-o, -a -hu ni.» ¹⁰-E -bi ε -tva -Yusu a lenyaale diaki, ε wɛn: «=Ni 'blaa 'li 'kuo -hɔn le, 'ki 'nɛ-'blugba -bu 'kwli.»

¹¹Kɪ 'v -tɛ ni -do a 'mu, 'ki dugba =du ni 'v, 'a 'kutɔ -bi 'e bi 'yru. 'Kɪ buica=ju gbagbu ni 'v, 'v wɛ -tɔtɔ, 'v yi dɛ di. ¹²-E -bi 'kuo -hɔn a 'mu, v nyɛɛ -Yusu le, v wɛn: «Wɛn=ε ki, 'ki -ba bi 'v buici -mu' ke!» ¹³-Yusu 'e -wɛn, 'kuo -hɔn a 'mu, 'v -hɔn 'v nyiblo a 'mu ke', 'v bi 'v buici a 'mu ke', buica=ju a 'mu, 'v 'gba ci le, 'v =ti dugba, 'v bi 'li 'yru -mɔ le, 'v 'kukv le. Buici a 'mu, -v 'kukv le, v -wɛ 'li buici a 'miliwi ni 'hɔn ni.

¹⁴-Tɛ nyibli -mu', -v nɛɛ buici a 'mu, v 'ye -tebli a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, -ε -bi v 'gba ci le, 'v -mu, -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, 'v na=a -mɔ le, 'ki 'li 'du kɔ -yriɔgi 'hven- kɛ. -Tɛ nyibli 'wɪn, -ε -bi v di ni, v 'mu -tebli a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ 'ye. ¹⁵-Tɛ v nyre 'v -Yusu 'hvi, 'ki v yɛɛ 'v nyiblo a 'mu bu, 'kuo -hɔn -hɔhɔ ni wɛn 'v ke', 'e pu wlawlv, 'e ni bu. E 'wi- nyiblo -bu yi, nɪblɪ 'yi -huan ni ni. Nyibli a 'mu bu 'ye-e, -ε -bi huannu bi 'li -nɔ 'kwli.

16 Nyibli a 'mu, -v 'ye -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, 'ki 'v nyiblo a 'mu kɔ buɪt 'hven- ki, v na-a -mɔ le, 'ki 'v nyibli -mu', -v di -ta 'ye mɔ ye'. 17-ε -bi v -tva -Yusu a lenyaale, v wen: «Hɔn 'nε- -a nε 'blɔgba -bu 'kwli.»

18 -Tε de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu 'ya 'li 'blagbi 'kwli. -Tε ε 'ya, -ε -bi nyiblo a -mu', 'kuo -huun ni wen 'v ke', ε nyεε -Yusu le, 'ki bu na-a -mɔ. 19 Kεε, -Yusu 'yi-ti ki -wen, ε wen: «Mu 'li -na 'diɔ 'kwli, 'ki 'li -na kukɔnyibli -mɔ, -tebli gbagbi a pepe -mu', Kukɔnyɔ Nyɪsua nu -mu -mɔ, kɔ, -te ε nu -na nya a yuyruo, -bu na 'a -ti -mɔ le.» 20 Bu pu 'ki le, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε bi 'hru wlɔn, 'ε mu 'li Dekapɔblɔgba 'kwli, -tebli gbagbi a pepe -mu', -Yusu nu-o -mɔ, 'ε nε-ε -mɔ le, nyibli -mu', -v yi 'win, 'ε kεε 'waa -wlt le.

**-Tε -Yusu -ha la Sayilu a 'yu 'klɔ, kɔ, -te ε nu la-a, nuɔba -mu',
-hlɔbleblekve ni la, -ε -hren la 'a wlawlv le, 'a 'kve 'ε -we la
(Matie 9.18-26; Luku 8.40-56)**

21 'Ki -Yusu ni 'li 'blagbi ni -do a 'mu 'kwli, 'ε mu 'li Galileblɔgba a 'yru a 'kɪba -bi -mu' ki. -Tε ε -ti, ε ni 'v 'yru a 'mu wien, -ε -bi nyibli -huɔhuɪ -we ti ki, 'v =glaa 'li-ti le. 22 Bu ni 'v bu, -ε -bi Nyɪsua a 'kayu a nyiblo gbagbu -bi nyre 'v ni. 'A 'nyre mɔ Sayilu. Bu 'ye -Yusu, -ε -bi ε 'gbla kwli, 'ki 'v=v ye', 23 'ε nyεε -nε le, ε wen: «Na 'yu nyɔyɔ gbe, 'a 'hvi hren ni, ε -hve bu 'ku. 'N nyaa -mu le, di 'li, -bu pu=v dabuɪ 'lu bu, -ε di-e nu, 'a 'kve 'mu -we, ε 'mu -hunhlɔn pu.» 24 -ε -bi -Yusu wen ni, ε kɔ=v 'hven- 'v mi, nyibli -huɔhuɪ 'v yi-ti =wien kve, 'v 'nyinyre 'li-ti yre.

25 -ε -bi 'ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki nuɔba -du ni 'li. ε nɔ- 'kve ni. 'A 'kve a 'mu, ε nɔ- mɔ -hlɔbleblekve. -Tε 'kve a 'mu, ε -tva la 'li 'a nunuo, 'a 'yri ni -pu -tu 'v 'hven a 'yru -bu -a ni ki. 26 'A 'hvi a 'mu, 'a -ti, ε na -dɔtɔpu a gblegble yre, ε ni -hven a 'mu, 'a 'yeele -mɔ', 'a 'wli a pepe 'ε -we-ε =jre. Kεε, 'a 'kve a 'mu, ε 'yi -we, ε yi bii kle ni -do. 27 -Tε ε 'win -Yusu a 'nyre, ε nɔ- nu-o, 'ε mu 'li nyibli -huɔhuɪ a 'mu 'nyi, 'ki 'v -Yusu ke', 'ε -hren 'a wlawlv le, 28 -ε nu-o, ke- ε pi 'a dɔnɔ yu: «Ni -hren 'a wlawlv le dabu, 'na 'kve di 'ni -we.» 29 Ti ni -do a ti 'yri, bu -hren a wlawlv le, -ε -bi -hlv nyra bu. ε yru-o ni, 'ki 'li 'a dɔnɔ 'hvi -mɔ, -ε mɔ, 'a 'kve -we ni. 30 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi -Yusu yru-o ni, -ε mɔ, 'kli -hɔn 'li-ti 'hvi, 'ε -hɪan -mɔ, 'ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, ε wen: «Nyiblo a 'di -bi -hren 'na wlawlv le 'li?» 31 -ε -bi 'a -nagbopu -tu-o =wɔn, v wen: «'Bi -na 'mumu, -yi-ti 'ni 'ye, -ε mɔ, nyibli -hu ni, 'v 'nyinyre 'li -mu yre. 'Ti- -ni yi 'beti -ni, -ε mɔ, nyiblo a 'di -bi -hren -mu le 'li.» 32 Kεε, -ε -bi -Yusu -tva 'v 'a dɔnɔ 'a 'hvi letita, -ε di-e nu, ε 'mu nyiblo a 'mu, -ε -hren-ε le 'ye. 33 Nuɔba a 'mu, huannu a -ti, ε yi 'ni 'hɪhle -ni, -ε nu-o, ε yi -tebli a pepe -mu', -ε mu 'lu -mɔ ni, 'ki 'v=v -mɔ', 'ε mu 'v -Yusu ye', 'ε 'gbla kwli, 'ki 'v=v ye', 'ti- -tebli a pepe -mu', ε -nu, 'ε na-a -mɔ le. 34 -Tε -Yusu 'win 'ki, -ε -bi ε wen: «'Na 'yu, -te -kuo 'mu =wlv yi a -ti, 'ni nu-o, -na 'kve 'ε -we. Mu, 'ki 'li plɔbleele 'kwli, -na 'kve -we ni.»

35 Win ni 'li-ti wlɔn, -ε -bi nyibli -hɔn 'li nyiblo gbagbu Sayilu a -te, v wen: «Sayilu, -na 'yu nyɔyɔ gbe -ni wen, ε 'ku ni. 'A -ti, -ha Tɔɔnyɔ -Yusu

mε le, 'ye -bu -mɔ 'yɪ-ti 'ku -ha.» ³⁶Kεε, -ti a pεpe -mu', v hle, -Yusu 'ni -daa-a li-ti -dedede. Kε- ε pi 'ki Sayilu yi, ε wen: «-Na =wlv 'ni 'bie 'li -hlɔn, kεε, kuo 'mu =wlv yi dadu.» ³⁷Ti- v 'mu mu, ε 'yi -wen, 'ki nyibli -bi bu kuvε-ε =wien, 'bu 'yi 'a -nagbopv Piel, kɔ Saki, kɔ 'a 'diayi Saan ni -do 'pa-. U nu- kɔ-ɔ 'hven- -mu 'li Sayilu a -te. ³⁸-Tε v nyre 'li, -ε -bi -Yusu 'ye nyibli -hɔhɔv, 'v 'gbugbe le, 'v pi popowli le, kɔ, 'v ni nyai le. ³⁹-Tε ε pa 'li 'kayu bu, -ε -bi ε wen: «Dε- kɔ -cici a lεpɔpɔv 'li? Dε- kɔ 'ki wuwe -wε 'li? 'Yu -bu, ε 'yi 'ku, ηmena ε yi ηme.» ⁴⁰Bu pu 'ki le, -ε -bi v -tva 'a 'caale. -ε -bi ε 'hrɔɔ nyibli a pεpe a 'mu ni, 'ε da 'yu a 'bai, kɔ 'a 'dii, kɔ 'a -nagbopv ni ta -ni wen, 'v pa 'li -gblo -mu', -ε kɔ 'kwli 'yu pε 'li bu. ⁴¹-Tε v pa 'li, -ε -bi -Yusu klɔ 'yu a dabv bu, ε wen: «Talita kumi,» -ε -hen 'nyre: «'Yu nyrɔyu, -mɔ 'n yi -lee -ni, 'du ye'.» ⁴²Ti ni -do a ti 'yri, ε 'du ye', 'ε -tva nuna. 'Yu a 'mu, ε kɔ 'yri ni -pu -tu 'v 'hven. Bu 'ye 'ki dε a 'mu, -ε -bi ε kεε 'waa =wlv le diaki. ⁴³-ε -bi -Yusu ti =nu ni, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, ε wen: «Dε -bu, 'n -nu, nyiblo =dv 'ni 'lee 'li 'a 'bi.» -ε -bi kε- ε pu de: «Ba -nyi-e didide, ε 'mu=v di.»

Nasaletɪ a nyibli 'yɪ -Yusu =wlv yɪ -kuo -ni
(*Matie 13.53-58; Luku 4.16-30*)

6 ¹-Tε -tebli a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hɔn 'li 'diɔ a 'mu 'kwli ni, 'ε mu 'li 'diɔ -mu', -ε kɔ 'kwli ε kuu 'li. ε kɔ 'a -nagbopv 'hven-, v nu- -mu. ²-Tε -wuwle-nyrɔwɔ nyre 'v, -ε -bi 'ki v mu 'li Nyɪsua a 'kayu bu, 'ε -tva Nyɪsua a -ti a tɔɔle. Nyibli -hɔhɔv -mu', -v ni 'v, -te v 'win 'a tɔɔwin a 'mu, -ε -bi ε kεε 'waa =wlv le, v wen: «Nyiblo a 'di -bi -tɔɔ =ne -ti -bu, ε hle 'li? Nyiblo a 'di -bi -nyi-e =tɔdv -mu' 'li? Kɔ, nyiblo a 'di -bi -nyi 'ki-ti 'kli, 'ki bu nu =wlvlekeε-tebli -bu 'li? ³-A yi-e ni, -ε mɔ, ε mɔ 'camude =nɔɔ, 'ε mɔ Mari a 'yu. 'A 'diayi nyibepv, v nu- mɔ Saki, kɔ Sosi, kɔ Judi, kɔ Simɔ. 'A 'diayi nyrɔyo ni 'nε- -a mu 'nyi -wε.» 'Waa 'lule-hihiedv a 'mu, ε nɔ- nu-o, 'ki v 'yɪ-ti =wlv yɪ -kuo -ni. ⁴-ε -bi -Yusu wen: «Nyiblo -bu, -ε mɔ Nyɪsua a winwlvn-hanyɔ, v =tui 'v=v ni, 'ki 'v 'a -nε -tite =dv. Kεε, v 'ni =tuu-o 'v=v, 'ki 'li 'a dɔnɔv a 'diɔ 'kwli, kɔ 'ki 'li 'a 'dɔkve 'nyi, kɔ, 'ki 'li 'a 'kayu bu.» ⁵'Ki 'li =nu 'nyi, -Yusu 'yɪ 'ki 'li =wlvlekeεde =dv -nu, bu 'yɪ bu pu 'hɔhɔrennyv -bi dabv 'lu bu, 'waa 'kve 'mu -wε a -ti. ⁶ε kεε -Yusu a =wlv le, -te v -nu, 'ki v 'yɪ-ti =wlv yɪ -kuo -ni.

-Tε -Yusu lee la 'a -nagbopv ni -pu -tu 'v 'hven, bu nu 'hunhven.yo, bu gba la 'a -ti 'du kle
(*Matie 10.5-15; Luku 9.1-6*)

-Tε ε -hi, -ε -bi -Yusu mi 'du -mu', -v =glaa 'li Nasaletɪ le kle, 'ε tue nyibli Nyɪsua a -ti. ⁷-ε -bi ε da 'a -nagbopv ni -pu =tu 'v 'hven ni, 'ε lee =nu, -ε mɔ, bu nu 'hunhven.yo, bu na 'du kle, 'ε -nyi =nu 'kli, 'ki bu bla 'kuo -hɔn le, -v ni 'v nyibli ke'. ⁸-ε -bi ε wen: «'Bu mɔ, 'ba yɪ 'du kle ni nε, a 'ni 'gbaa 'li

-dedede, 'bu 'yɪ kotu^a nɪ -do 'pa-, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ diide -wɛ, kɔ blɔ, kɔ 'wliye, 9kɛɛ, ba gba 'suin nɪ -do, kɔ wlawlɪ -mʊ', a -pʊ.»¹⁰ -ɛ -bɪ ɛ wɛn de: «'Bu mɔ, 'ba nyre 'lɪ 'dɔɔ -dʊ 'kwli, 'kayɪ -mʊ', -ɛ kɔ bu ʊ di 'lɪ 'a mʊ -paa -nɪ, 'kɪ ba nɪ 'lɪ -nɪnɪ, ɛ 'mʊ 'aan 'dɔɔ a 'mʊ a 'kwli-hɔnhɔɔn a ti kɪ ye. ¹¹'Bu mɔ, 'ba nyre 'lɪ 'dɔɔ -bɪ 'kwli, 'bu -hɪa, 'kɪ bu 'ble 'a mʊ kʊa, kɔ, 'bu 'ye nɪ pʊ 'a mʊ nʊa yɪ bu, -ɛ -bɪ ba -hɔn 'lɪ 'dɔɔ a 'mʊ 'kwli. 'Ba yɪ nɪ mi, ba bubla 'aan buɪ, -ɛ di-e nu, 'waa -tʊtʊ a 'pupu 'mʊ 'a mʊ buɪ lɛ -hɔn, a 'mʊ-ʊ nyibli a 'mʊ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, 'bu mɔ, Nyɪsʊa a yɪ ʊ 'bu klɔ -nʊ, 'waa -gbetʊ nu-o 'waa dɔɔnʊ -mɔ.»¹² -Tɛ ɛ -wɛ 'kɪ 'waa titie -mɔ, -ɛ -bɪ 'a -nagbopʊ bi 'kɪ 'dʊ klɛ, 'ʊ yɪ nyibli -lee -nɪ, ʊ wɛn: «Ba hie 'ʊ 'aan de 'kuku bu, ba -nyɪ 'aan 'klɔ a pɛpɛ Nyɪsʊa,»¹³ -nagbopʊ a 'mʊ, 'ʊ blɛ 'kʊo -hʊn -mʊ', -ʊ nɪ 'ʊ nyibli ke' lɛ, kɔ, 'ʊ pɪ 'hʊhɪrennyʊ -hʊhʊɪ 'nyra 'lu lɛ, 'ʊ ni-e, 'waa 'kʊɛ 'ɛ yɪ -wɛ.

-Tɛ Saan Batistɪ nu la 'kʊkʊʊ

(Matie 14.1-12; Luku 9.7-9)

¹⁴Tɪ a 'mʊ 'yɪ, 'kʊn Helɔdɪ, -ɛ mɔ Galileblʊgba a 'kʊn, ɛ 'wɪn -Yʊsʊ a 'nyre nɪ -wɛ. =Wlɛkɛɛ-tɛblɪ -mʊ', ɛ ni a -ta, 'a 'nyre 'hɛɛn 'blʊgba a pɛpɛ kɪ bu. Nyibli -bɪ wɛn: «Saan Batistɪ, -ɛ pɪ la nyibli 'nie 'lu lɛ, ɛ nɔ- nɔɔ. -Tɛ ɛ 'kʊ la, ɛ 'hɪrɪ 'klɔ de. ɛ nɔ- nu-o, 'ɛ nɪ 'kʊ kɪ, 'ɛ ni =wlɛkɛɛ-tɛblɪ -mʊ', -ɛ kɔ 'nyre -a yɪ 'wɪn.»¹⁵ Nyibli -bɪ wɛn: «Eli, -ɛ mɔ Nyɪsʊa a winwlɔn-hanyɔ, ɛ nɔ- 'hɪrɪ 'klɔ.» Kɛ- ʊ -bɪ pɪ -wɛ: «Nyɪsʊa a winwlɔn-hanyɔ -bɪ -nɔɔ. -Tɛ 'a winwlɔn-hanyɔ nɪ la 'mʊ, ti -hi la a ti 'yɪ, kɛ- ɛ nɪ 'mʊ -wɛ.»¹⁶ Helɔdɪ -mɔ -bɪ, -tɛ ɛ 'wɪn, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Saan Batistɪ -nɔɔ, -ɛ kɔ 'lu 'n lee la nyibli bu 'bɛ la 'ʊ, ɛ nɔ- 'hɪrɪ 'klɔ.»

¹⁷⁻¹⁹ ɛ mɔ -tɛɛ, de a 'mʊ, 'kʊn Helɔdɪ nu la Saan Batistɪ -mɔ, 'tɪ- 'ɛ mu la 'kʊ mɔ, ɛ nɔ- -bʊ: Helɔdɪ, 'a 'dɪayɪ Filipʊ, ɛ nɔ- kɔ la nʊgba. 'A 'nyre mɔ la Helɔdiadɪ. Helɔdiadɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- Helɔdɪ -ha la Filipʊ -jɪ', 'ɛ kɔ la-a. -Tɛ Saan Batistɪ 'wɪn la, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «ɛ 'yɪ 'ʊ lɛ -nɔɔ -nɪ, 'kɪ -na 'dɪayɪ Filipʊ bu di 'klɔ nɪ, -bʊ di-e 'a nʊgba -jɪ' -ha, -bʊ di-e kɔ.» Helɔdiadɪ -mɔ -bɪ, -tɪ a 'mʊ, Saan Batistɪ -hla, ɛ nɔ- nu-o, 'ɛ pɪ -nɛ yɪ lɛ dɪakɪ, 'ɛ lee Helɔdɪ, bu lee nɛ 'a 'seyo bu klɔ Saan Batistɪ, bu mʊa -nɛ, 'tɪ- bu pʊ-ʊ -jɪ'. -Tɛ ʊ pʊ 'kɪ-ɪ -jɪ', -ɛ -bɪ Helɔdiadɪ -mʊɛ 'a 'lɪla lɛ. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ-ɪ 'lɪ -wɛ,²⁰ -ɛ nu-o, Helɔdɪ, ɛ yɪ Saan Batistɪ 'nɪ pie, kɔ, 'ɛ -tʊi 'ʊ-ʊ. ɛ yɪ-e nɪ, -ɛ mɔ, 'a 'klɔ 'sɪi 'ʊ yɪ, 'tɪ- 'ɛ mɔ Nyɪsʊa a nyibli. ɛ nɔ- nu-o, 'ɛ -tʊi-e 'yie. 'A -nɛ ti, ɛ kɔ-ɔ 'hʊɛn- 'bu yɪ toto nɪ pɪ, Saan a totowin -hɛ Helɔdɪ 'kʊ dɪakɪ, kɛɛ, ɛ nʊɛ -nɛ nɪ, 'kɪ bu 'wɪn 'a win.

²¹ -Nyrɔwɔ -dʊ 'kɪ, -ɛ -bɪ 'a nʊgba Helɔdiadɪ, ɛ 'ye la 'hɪrɪ, 'kɪ bu nu-o, bu 'la Saan. -Nyrɔwɔ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ la -nyrɔwɔ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwli ʊ kɔɔ la 'ʊ Helɔdɪ, 'a lɛ'mimle. -Nyrɔwɔ a 'mʊ 'a -tɪ, ɛ da la nyibli, ʊ 'mʊ lɛ 'mle, kɔ, ʊ 'mʊ de di. Nyibli a 'mʊ, ɛ -da, nʊ- mɔ 'a 'blʊgba, -ɛ mɔ Galileblʊgba

^a 6.8 -Yʊsʊ a ti 'yɪ, nyibli nɛɛ la kotio. De a 'mʊ, ɛ mɔ la 'waa 'blide -nɔɔ la.

a naanyu, kɔ 'seyo a nyibli gbagbi, kɔ 'blugba a nyibli gbagbi -bi 'hven-.
 22'Kɪ v nɪ 'kɪ 'v bu, -ɛ -bɪ Helɔdiadi a 'yu nyrɔyu pa 'lɪ -nɔ 'nyɪ, 'ɛ -tɔa
 yiyie. 'A yiyie a 'mu, ɛ klɔɔ Helɔdi kɪ dtaki, ɛ kɔ nyibli -mɔ', ɛ da wen
 lɛ'mimle kɪ 'hven-. -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ-tɪ yɪ, ɛ wen: «-Hua 'a -nɛ dɛ, -na =wɔ nɔɛ
 -nɪ. 'N di -mɔɔ 'nɪ -nyɪ.» 23'Kɛ- ɛ pɪ-tɪ yɪ de: «'N 'sɔv nɪ, 'a -nɛ dɛ, -di -hɔa, 'n
 di -mɔɔ 'nɪ -nyɪ, 'yɛ =bu ɛ mɔ 'na 'blugba a 'kɔtɔ.» 24-'Tɛ 'yu nyrɔyu 'wɪn,
 -ɛ -bɪ ɛ 'hɪrɪ nɪ, 'ɛ mu 'a 'dii 'beti mɔ, ɛ wen: «'Na 'dii, dɛ a 'dɪ -bɪ =bɔ -hɔa
 'lɪ?» -ɛ -bɪ 'a 'dii wen: «Dɛ -bɔ -hɔa, ɛ nɔ- mɔ Saan Batist a 'kɔkɔv. Bu 'bɛ 'v
 'a 'lu, bu ya 'lɪ-tɪ 'lɪ, -a 'mɔv =v 'yɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'kɔ nɪ.» 25-'Tɪ- 'a 'dii 'mɔ -yɛ, -ɛ -bɪ
 'yu nyrɔyu a 'mu, ɛ 'kɪka nɪ, 'ɛ pa dɛ, 'ɛ mu 'v 'kɪn yɛ', ɛ wen: «Dɛ 'n -hɔɛ, ɛ
 nɔ- mɔ Saan Batist a 'kɔkɔv. 'Bɛ 'v 'a 'lu, -bɔ pɔ 'lɪ-tɪ hu 'kwli, -bɔ ya 'mɔɔ
 yɪ, -tɛ tɪ nɛ -bɔ.» 26-'Tɛ 'kɪn 'wɪn, -ɛ -bɪ 'a =wɔ 'mɔɛ bu. Kɛɛ, -tɛ ɛ 'sɔv wen
 -nɪ, 'kɪ 'v nyibli -mɔ', ɛ -da yɛ', 'a -tɪ, ɛ 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu hɪa. 27'Tɪ nɪ -do a
 tɪ 'yɪrɪ, 'ɛ lee nɛ 'a 'seyotayu -bɪ, ɛ wen: «Mu 'lɪ =jɪkayu bu, -bɔ 'bɛ 'v Saan
 Batist a 'lu, -bɔ ya 'mɔɔ yɪ, -tɛ tɪ nɛ -bɔ.» 'seyotayu a 'mu, 'ɛ mu 'lɪ =jɪkayu
 bu, 'ɛ 'bɛ 'v Saan a 'lu, 28'ɛ pɔ 'lɪ-tɪ hu 'kwli, 'ɛ ya-a, 'ɛ -nyɪ-e 'yu nyrɔyu
 a 'mu, 'yu nyrɔyu a 'mu, 'ɛ gba-a 'a 'dii yɪ. 29-'Tɛ Saan a -nagbopu 'wɪn 'a
 'kɔkɔ-tɪ, -ɛ -bɪ v di la nɪ, 'v -hɔa 'a -plahɪ, 'v gba la-a, 'v =tɔ la-a. Kɛ- Saan
 Batist nu la 'kɔkɔv.

-Tɛ -Yusu wɔo la 'flɔɔ, 'kɪ 'v nyibli a 'miliwɪ nɪ =hun yɛ',
 'v di la-a, 'v =mla la

(Matie 14.13-21; Luku 9.10-17; Saan 6.1-14)

30-'Tɛ -Yusu lee la 'a -mɔnanyu, bu na la 'du klɛ, bu hla la 'a -tɪ, 'a
 -mɔnanyu a 'mu, v -mɛ klɛ, 'v -di, 'v =gbee 'v -Yusu 'hɔɪ. -Tɛblɪ a pɛpɛ, v
 -nu, kɔ, -tɪ a pɛpɛ, v tɔɔ nyibli, ɛ nɔ- v nɛ -mɔ lɛ, 'kɪ 'v -Yusu yɛ'. 31'Nyibli
 -hɔɔhɔɪ mi la 'v =nɔ 'hɔɪ lɛ, 'v pɪ la toto, 'tɪ- 'v -hɔɪ la 'v =nɔ 'hɔɪ. ɛ nɔ-
 nu-o, -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hven-, 'v 'yɛ nɪ kɔ tɪ, 'kɪ bu di dɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ,
 -Yusu 'ɛ lee nɛ 'a -nagbopu, ɛ wen: «Ba 'dɛ, -ba mu 'lɪ -tɛ -mɔ', 'dɔ bii 'lɪ yɪ,
 -ɛ di-e nu, -a 'mɔ 'lɪ 'hɔɪ lɛ -ha dɛ gbe.» 32-'ɛ -bɪ v bi 'lɪ 'blagbi 'kwli, 'v mu
 'lɪ -tɛ -mɔ', 'dɔ bii 'lɪ yɪ. 33'Kɛɛ, nyibli -hɔɔhɔɪ, -v 'yɛ =nɔ, -tɛ v yɪ nɪ mi, v
 yɪrɪ =nɔ nɪ, 'du a pɛpɛ a nyibli 'v 'bɛ -wɔ, 'v 'yɪraa 'yɪrɪ wien lɛ, 'v 'bɛ =nɔ
 yɛ', 'kɪ 'v -tɛ -mɔ', v di 'v -kwɛɛ -nɪ.

34-'Tɛ -Yusu -tɪ 'lɪ 'blagbi 'kwli, -ɛ -bɪ ɛ 'yɛ nyibli -hɔɔhɔɪ a 'mu, -v nɪ 'v nɪ. Bu
 'yɛ =nɔ, -ɛ -bɪ 'waa nyɪ-tɔa 'a nunuo, -ɛ nu-o, v 'wɪ- blablɪ yɪ, -v 'yɪ kɔkɔnyɔ
 -kɔ, 'ɛ bi 'v, 'ɛ -tɔa 'waa -tɛblɪ -hɔɔhɔɪ a tɔɔlɛ. 35-'Tɛ 'tɔ yɪ nɪ -wen, -ɛ -bɪ -nagbopu
 'yɪya 'v -Yusu 'hɔɪ bu, 'v lee =nɛ, v wen: «'Tɛ -bɔ, -a nɪ 'nɛ-, 'dɔ bii 'nɛ- yɪ, didide
 'yɪ 'nɛ- nɪ, 'tɪ- 'tɔ -wen nɪ. 36-'A -tɪ, lee nyibli -bɔ, bu mu 'lɪ 'du kɔ -yɪrɪgbi -mɔ'
 klɛ, -v =glaa 'lɪ -a mu lɛ, bu mu 'waa dɔnɔ a diide lɛ =mɔ, v 'mɔv =tɔ.» 37-'ɛ -bɪ
 -Yusu wen: «Aan =gbɛtɔ, ba -nyɪ =nɔ diide.» -ɛ -bɪ v wen: «Dɛ a 'dɪ -bɪ -a di gba,
 -a 'mu 'waa diide -tɔ 'lɪ? 'Wliblɔ, -a di gba, 'tɪ- -a 'mu 'waa diide 'yɛ.» 38-'ɛ -bɪ
 -Yusu wen: «'Flɔɔkui nɪ -tɛ a kɔ 'lɪ? Ba mu 'lɪ 'aan blɔ 'kwli lɛ ta.» -Tɛ v ta 'lɪ lɛ,

-ε -bi v lee =ne ni, v wen: «-A kò 'flòckui ni -hun kò -hrin.yò ni 'hven.»³⁹ Bu pu 'ki le, -ε -bi -Yusu lee =nu ni, ε wen: «Ba lee nyibli -mv', bu nu dui, bu ni ble, 'ki 'v -piti kl.» Hònpv a 'mv 'kwli, -ε -bi -piti 'ye ni 'ku, ⁴⁰'v pu dui, 'v ni ble. Du -bi nu nyibli a (100) -wli ni -hun, du -bi 'ε nu nyibli a (50) -wli ni 'hven =tu 'v -pu. ⁴¹-Tε v ni 'ki ble, -ε -bi -Yusu 'du 'flòckui ni -hun kò -hrin.yò ni 'hven a 'mv ye', 'ε 'du 'lu ye', 'ε ta 'li yò' le, 'ε -nyi Nyisva 'wio, 'ki 'v didide a 'mv a -ta', 'ti- 'ε 'be-ε =tɔ le, 'ε -nyi-e 'a -nagbopv, -ε di-e nu, v 'mv=v nyibli a pepe a 'mv le =gla, 'ε =gla -hrin.yò ni 'hven a 'mv nyibli a pepe le, ⁴²'waa pepe, 'v di de -didi, 'v =mla. ⁴³-Tε v -we de le, -ε -bi 'flòck kò -hrin 'hven-, -v hie ble, -nagbopv 'v 'ti =nu le, 'v 'yii 'li -tugbewi ni -pu =tu 'v 'hven. ⁴⁴Nyibli -mv', -v di de, nyibepv a 'miliwi ni -hun, v nu- ni la 'li =nu 'nyi.

-Tε -Yusu ne la 'yru ki, ε mi la 'a -nagbopv yi
(Matie 14.22-33; Saan 6.15-21)

⁴⁵-Tε de a 'mv, ε -hi, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi -Yusu lee ne 'a -nagbopv ni, bu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, bu =ta 'yru, bu muu 'dɔ -mv', -ε mɔ Betusaida yi, 'ti- ε 'mv =nu =wien kuv. Ti a 'mv 'yri, 'ki ε di 'v nyibli wlu -gbaa -ni. ⁴⁶-Tε v -gbε le, -ε -bi 'ki ε mu 'li dugba 'lu, 'ε mu 'li Nyisva -mɔ hlee mɔ. ⁴⁷-Tε tɔ -wɔn, -ε -bi 'ki 'blagbi 'tε ni 'v 'nie a -hɛyri'. -Yusu ni -do, nɔ- ni 'v 'gbahlɔn. ⁴⁸-ε -bi ε 'ye-e ni, -ε mɔ, bible pve =nu le, -ε nu=o, pepe yi 'ni -hu diaki, 'ε -wen =nu yi diaki. Yi-hɛhape bu pu win a ti 'yri, -ε -bi ε -tva 'li 'waa -mɔmumuo, 'ε ne 'nie kle, 'ε pu 'li 'waa le-hihie de gbe. ⁴⁹⁻⁵⁰-Tε v 'ye-e, -ε mɔ, ε ne 'nie kle, -ε -bi v daa =ne 'ku, 'v 'ta 'v ble, huannv a -ti, 'v pi -cici le. Ti ni -do a ti 'yri, ke- -Yusu pi =nu yi: «Ba 'kee 'uble'tita. 'Mɔ =nɔ. A 'ni 'pie 'li huannv,» ⁵¹'ε 'ya 'li =nu -mɔ, 'ki 'li 'blagbi 'kwli. -Tε ε 'ya 'ki, -ε -bi pepe nyra bu. ε keε 'waa =wli le diaki, ⁵²-ε nu=o, -tε -Yusu wloo wen 'flòck, 'waa =wli 'yi-t -klɔ, -ε mɔ, -Yusu, ε nɔ- -wε 'li 'a -ne =dedede. 'Waa =wli 'yi 'li-t 'li -wε bu yru 'v de le.

-Tε -Yusu mu la 'li Senesaletidɔ, 'ε ni la=a, nyibli a 'kve 'ε yi la -we
(Matie 14.34-36)

⁵³-Tε -Yusu kò 'a -nagbopv 'hven-, v =ta 'yru, v nyre 'li Senesaletidɔ 'kwli, 'v =ti 'li 'blagbi 'kwli, 'v mva =ne bu. ⁵⁴-Tε v =ti 'ki 'li 'blagbi 'kwli, -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, nyibli yru -Yusu ni, ⁵⁵'v bi 'blugba a pepe ki, 'v ble 'waa kiklanyibli, 'v pi =nu -hanmaki 'kwli le, 'v ye 'li =nu le, ki 'v -te -mv', -Yusu ni 'v, ε 'mv=v nu, 'waa 'kve 'mv -we a -ti. ⁵⁶'A -ne 'dɔ kò -yrugbi, -Yusu mi 'li ki, ke- v ni, 'v yi kiklanyibli ti ki -wε, 'ki 'v 'dika, 'ti- 'v nyεe =ne le, 'ki bu wen, bu -hren 'a wlawlv le dadv, mɔ 'ye =bu ε mɔ 'a wlawlv a -wlubode, nyibli a pepe -yi le -hren, 'waa 'kve yi 'ni -wε.

-Yusu wen 'ni, nyiblo 'ni 'tuo 'v -tonyibli a tete Nyisva a tete a -ta'
(Matie 15.1-9)

7 1 ε kò -nyrɔwɔ =dv, Falisi-tumu a nyibli =dv, v kò Nyisva a tetetɔɔnyv =dv 'hven-, nu- -hɔn 'li Jrusredɔ 'kwli, 'v 'kukue le, 'ki 'v -Yusu 'hvi.

²Ki v ni 'b, -ε -bi v 'ye=e ni, -ε mɔ, -Yusu a -nagbopu -bi 'yi ɛjre -yra, 'v yi de di. ³É mɔ -han-ti, Falisi-tumu a nyibli bi 'li yi, v kɔ -Juukɔe -bi 'hven-, v -tui v 'waa 'banu a tete ni. É 'yi 'li-ti 'li -we, 'ki 'a nyiblo bu 'yi ɛjre -yra -tɛɛ, 'ti- bu di de. ⁴É 'yi 'li-ti 'li -we, 'a nyiblo bu -hɔn 'li 'mai ye, 'ki bu 'yi bui le -yra, 'ti- bu di de, 'v =tui v 'waa 'banu a tete -huɔhu -bi, v hie -nu le ni. É nɔ- mɔ: -Tɛ v di 'nie'naapvɛli kɔ 'plɛɛ-tɛbli kɔ 'plyi 'hven- a leytyra nu. U wen 'ni, ε nɔ- ni=e, 'ti- 'v yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'. ⁵-É -bi v 'beti 'ki -Yusu nu: «Dɛ- kɔ -ti 'ki -na -nagbopu 'v 'ye ni -tu 'v tete -bu, -aan 'banu tɔɔ nɛ -a mu 'li? 'Bu mɔ, 'bu yi de di mɔ ni mi, 'ki 'v 'ye ni yra ɛjre 'li?» ⁶-É -bi ε -tu =nu -wɔn, ε wen: «A nɛ 'li ni 'hven. Ti =du a ti 'yri la, winwɔn-hanyɔ Esai hla la -ti a -tɛɛ, 'ki 'v 'a mu -bu -mɔ. Dɛ, ε 'cru la 'li Nyisvacriɛn 'kwli, ε nɔ- -bu:

Nyisva wen 'ni:

Dakɔ -bu, v yi -nyi 'mu -ti a 'yi'buale,

'ki 'v wuntɔ 'yri,

kɛɛ, 'waa =wli hɔɔ 'mu -mɔ le.

⁷U wen 'ni, 'n kɔ -ti a 'yi'buale,

kɛɛ, 'na -ti 'yi 'li 'waa =wli ki -ni,

-ε nu=o, -tonyibli a tete, v tɔɛ -ni,

ε nɔ- v dɛɛ Nyisva a tete.»

⁸Kɛ- -Yusu pi =nu yi de: «A hie 'v Nyisva a tete bu, 'a -tui v -tonyibli a tete 'v.» ⁹-É -bi ε hlee 'li =nu -mɔ de, ε wen: «A wen 'ni, a kɔ =tɔ, 'a pu Nyisva a tete 'kubia ki, 'a nɛɛ nɛ 'aan tete. ¹⁰É mɔ -tɛɛ, Nyisva a winwɔn-hanyɔ Moise hla la=a ni, 'ki 'li Nyisva a tete 'kwli. Tete a 'mu, ε wen 'ni: -Tuu 'v -na 'bai kɔ -na 'dii 'hven-, 'ki 'li 'waa nɔɛɛ 'kwli. Kɛ- tete a 'mu, 'a de -bi pi: Nyiblo 'bu -ha 'a 'bai kɔ 'a 'dii 'hven- 'hri le, v kɔ bu 'la=a. ¹¹Kɛɛ, 'a mu -mɔ -bi, a wen 'ni: Nyiblo -we 'li bu lee nɛ 'a 'bai kɔ 'a 'dii 'hven- ni, -ε mɔ: 'Na kɔkɔ-tɛbli a 'kutɔ -bi, 'n kɔ -bu -nyi wen 'a mu, 'ki 'v 'aan -hɛɛɛ a -ta', 'n -ha=a ni, 'ki 'v Nyisva a -ta'. ¹²-É -bi a wen 'ni: Nyiblo a 'mu, 'bu nu le, 'bu hla -tidv a 'mu, 'ki 'v 'a 'bai kɔ 'a 'dii 'hven- -mɔ', -ε -bi ε 'yi 'ki yi -bleɛ -ni, bu -hɛɛ 'ki =nu de. ¹³Kɛ- a ni 'ki, 'a -tui 'v 'aan dɔnɔv a tete 'v, 'a 'wle Nyisva a tete, 'ti-, 'a ni yinyre-tɛbli -bi, -v 'wle Nyisva a tete.»

-Yusu wen 'ni, de -bu, -ε -hven 'li -tonyiblo a =wli ki, ε nɔ- ni=e, 'e yi

-ti'wlanyɔ -he, 'ki 'v Nyisva ye'

(Matie 15.10-20)

¹⁴-É -bi -Yusu da nyibli -bi -mu', -v ni -tuo a 'mu ki ni. Kɛ- ε pi =nu yi, ε wen: «Aan pɛpɛ, ba pu 'mu nva yi bu, -ti 'n di hla, a 'mu=v' le yru. ¹⁵É 'yi didide -bu, -ε nɛɛ 'li -tonyiblo wɔn, -ε mi 'li-ti 'kwli, ε 'ni -nu=o li-ti, nyiblo a 'mu, ε 'ni 'sii-e 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye'. Kɛɛ, de -bu, -ε -hven 'li -tonyiblo =wli ki, ε nɔ- ni=e, 'ki ε 'ye ni 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye'. ¹⁶Ba 'nɛɛ 'v nva bu -tɛɛ, nyiblo 'bu kɔ -ti'wɔnnva, ε 'mu=v' le yru.» ¹⁷-Tɛ -Yusu -we 'ki 'li nyibli a 'mu,

'waa -möhleele -mɔ, -ε -bɪ ε -hɔn 'v =nɔ 'hɔi, 'ε mu 'lɪ 'kayu bu. -Te ε nyre 'lɪ, -ε -bɪ 'a -nagbopɔ 'beti=ε ni, 'kɪ 'v 'ledɔ a 'mɔ, ε pɔ wen, 'a -ta'.¹⁸ Kε- ε pɪ =nɔ yɪ, ε wen: «=Bɪ 'a mɔ -bɪ -bɔ, 'a 'yɪ 'lɪ=ɪ 'lɪ -wε, ba kɔ -tɪ 'a lɛyuyruo? =Bɪ 'a 'nɪ 'wɪn=ɪ lɪ, -ε mɔ, ε 'yɪ didide -bɔ, -ε nεε 'lɪ nyiblo wɔn, -ε yɪ 'lɪ=ɪ 'kwli bi, ε 'yɪ=ɪ 'pa-, ε 'nɪ -nɔ=ɔ lɪ=ɪ, ε 'nɪ 'sii=ε 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔvɔ ye'?¹⁹ -ε nu=ɔ, didide 'nɪ -mɔ=ɔ 'lɪ nyiblo a =wɔ kɪ. Kεε, 'kɪ ε mi 'lɪ=ɪ 'kwli, 'kɪ ε nεε 'lɪ, 'ε yɪ 'lɪ -patɔ' bi.» 'Kɪ 'lɪ win a 'mɔ 'kwli, -Yusu yɪ =nɔ 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, 'a -nε didide =dɔ nu -tεε, 'kɪ nyiblo bɔ di=ε, -ε nu=ɔ, ε 'yɪ=ɪ 'pa-, ε 'nɪ -nɔ=ɔ lɪ=ɪ, nyiblo 'nɪ 'sii=ε 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔvɔ ye'.²⁰ Kε- -Yusu pɪ =nɔ yɪ de, ε wen: «De -bɔ, -ε -hɔn 'lɪ -tonyiblo a =wɔ kɪ, ε nɔ- ni=ε, 'kɪ ε 'yε nɪ 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔvɔ ye',²¹ -ε nu=ɔ, 'kɪ 'lɪ -tonyiblo a =wɔ kɪ, 'kɪ 'lɪlɛ-hihie -hɔn -hɔn 'lɪ -wɔ, 'ε ni=ε, 'ε ni -tebli -hɔn: 'ε ni 'lawlɔ, 'ε yɪ 'yɪ, 'ε 'lɛ nyibli, ²²'ε ni -wlawlɔ, 'ε -hɔε bɔ kɔ 'a 'bio a kɔkɔ-tebli -wε, 'ε ni 'crɛ, 'ε ni 'a 'bio =yɪ lɛ, 'ε 'yɪ -tɔ -kɔ, 'ε kɔ ca, 'ε yɪ nyibli a 'nyre yɪ nyre, 'ε 'yεε 'lɪ 'a dɔnɔ, ε 'nɪ -hie=ε 'lɪ lɛ. ²³Yɪnyre-tebli a pɛpɛ a 'mɔ, 'kɪ ε -hɔn 'lɪ -tonyiblo a =wɔ kɪ. ε nɔ- ni=ε, 'kɪ ε 'yε nɪ 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔvɔ ye'.» Kε- -Yusu pɔ 'a -nagbopɔ yɪ.

-Te nugba -mɔ', -ε 'yɪ -Juukɔyɛrɔwɔ 'pa-, ε kɔ la -Yusu =wɔ yɪ dɪakɪ
(*Matie 15.21-28*)

²⁴-Te de a 'mɔ, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu -hɔn 'lɪ -Juukɔε a 'blɔgba 'kwli nɪ, 'ε mu 'lɪ huapɔblɔgba -bɪ 'kwli. 'Kɪ 'lɪ 'blɔgba a 'mɔ 'kwli, 'kɪ 'dɔɔ -mɔ', -ε mɔ Tɪlɪ, ε nɪ 'lɪ. -Te ε nyre 'lɪ Tɪlɪ a 'mɔ 'kwli, -ε -bɪ 'kɪ 'lɪ -huhlike 'kwli, 'ε pa 'lɪ nyiblo =dɔ a -tε, -ε nu=ɔ, ε 'yɪ=ɪ -hɔ, 'kɪ nyiblo =dɔ bɔ yɪ=ɔ. Kεε, nyibli yɪ=ɔ nɪ. ²⁵⁻²⁶'Kɪ 'lɪ nyibli a 'mɔ 'nyɪ, 'kɪ nugba =dɔ nɪ 'lɪ. Nugba a 'mɔ, ε 'yɪ -Juukɔyɛrɔwɔ 'pa-. 'Kɪ ε kɔ 'lɪ Fenisi, 'kɪ 'lɪ Silibɔgba 'kwli. ('Kɪ 'lɪ -Juukɔε -mɔ -bɪ -mɔ, nyibli 'bɔ 'yɪ -Juukɔε 'pa-, v dεε =nɔ -gbo.) Nugba a 'mɔ, nɔ- kɔ 'yɪ nyɔyɔ 'ku -hɔn nɪ 'v ke'. -Te nugba a 'mɔ, ε 'wɪn 'kɪ -Yusu a 'nyre, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ=ɪ -mɔ, 'ε 'gbla kwli, 'kɪ 'v=ɔ ye', ε wen: «N nyaa -mɔ lɛ, bla 'ku -hɔn -mɔ' lɛ, -ε nɪ 'v 'na 'yɪ ke'.» ²⁷-ε -bɪ -Yusu -tɔ 'kɪ nugba a 'mɔ =wɔn, ε wen: «=Bɔ pɔv =nε de yɪ: Yɪ-hede, -kɔ -bɔ -ha 'yonɔ mɛ lɛ, bɔ =mla. ε 'yɪ 'v lɛ -nɔ- nɪ, 'yonɔ -mɔ', (-v mɔ -Juukɔε,) bɔ nɪ 'lɪ de a didie 'kwli, 'tɪ- nyiblo =dɔ bɔ -ha 'v =nɔ 'waa didide a 'mɔ ye', bɔ 'wɪa 'v=ɔ -gbo ye' bɔ.» ²⁸-ε -bɪ nugba a 'mɔ, ε =tɔ=ɔ =wɔn, ε wen: «Tɔɔnɔ o, ε mɔ -han-tɪ -nɔ. Kεε 'kɪ, 'yonɔ 'bɔ yɪ de nɪ di, -tebli yɪ ble =nɔ =jɪrɛ, 'waa -gbo 'v yɪ=ɪ lɛ 'tɪ, 'v yɪ=ɪ di.» ²⁹-ε -bɪ -Yusu wen: «-Te =tɔ 'mɔ =wɔn, 'kɪ 'lɪ -haanwin 'kwli, ε nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ nu=ɔ, 'ku -hɔn 'ε -hɔn 'v -na 'yɪ nyɔyɔ ke'. 'A -tɪ, -wε 'lɪ -bɔ mu 'lɪ 'kayu bɔ nɪ.» ³⁰-Te nugba a 'mɔ, ε nyre 'lɪ 'kayu bɔ, 'ε mɔ -han-tɪ, 'kɪ ε yεε 'v 'a 'yɪ bɔ, 'ε pɛ bɔ gbee. 'Ku -hɔn -hɔn 'v=ɔ ke' nɪ.

-Te -Yusu nu la=a, nyiblo =dɔ, -ε 'ke, kɔ, -ε 'yɪ 'plɛle -yɪ, 'a 'kɔε 'ε -wε la

³¹-Te de a 'mɔ, ε -hi, -ε -bɪ -Yusu -hɔn 'lɪ Tɪlɪdɔ 'kwli nɪ, 'ε 'be Sidɔdɔ =tɔɔ, kɔ, 'ε naa 'lɪ Dekapɔblɔgba 'kwli, 'tɪ- 'ε nyre 'lɪ Galileblɔgba a 'yɪ

wien. ³²-Tɛ ɛ -nyre 'ki, -ɛ -bi v ya=a 'kikenyo -du yi, -ɛ 'yi 'plele -yi. -ɛ -bi v -tua -Yusu a lenyaale, bu pu=v dabu 'lu bu, 'a 'kve 'mu -we, ³³-Yusu, 'ɛ -ha 'lu-ti nyibli 'nyi, 'v bii yi, 'tu- 'ɛ 'nyra 'lu-ti -jio nu' le, kve 'v bu de, 'ɛ pu 'a -jio huwɔn, 'ɛ kwa 'v=v 'a mɛ ki bu, ³⁴'tu- 'ɛ 'wla 'yi wla, 'ɛ tɛ 'li yɔ' le, 'ɛ 'wla -hunhlɔn bu, 'ɛ lee nyiblo a 'mu, ɛ wen: «ɛfata,» -ɛ -hɛn 'nyre: «Bu kle yi.» ³⁵Ti ni -do a ti 'yri, -ɛ -bi 'a nu' kle yi, 'ɛ -tua -tu 'a 'wunwuɔn -tɛɛ, kɔ, 'a mɛ 'ɛ =wle ki bu -tɛɛ, 'ɛ -tua 'puple -tɛɛ. ³⁶-ɛ -bi -Yusu ti nyibli a 'mu, -v =gbee 'v ni, -ɛ mɔ, -tebli a pɛpɛ a 'mu, -ɛ mu 'lu -mɔ, v 'ni 'naa 'lu-ti -mɔ le, 'ki 'v nyiblo =du ye'. Kɛɛ, ɛ ni 'li 'waa leele 'kwli, 'v -tua 'a -mɔlɛnɛna. ³⁷-ɛ -bi ɛ kɛɛ nyibli a =wli le diaki, 'v pu le: «-Tebli a pɛpɛ, ɛ ni, ɛ mɔ yɔwɔ-tɛbli. Ba 'ye kɛ, ɛ ni-e ni, 'kikenyo, 'v yi -ti 'wɔn, kɔ, nyibli -mu', -v 'yi 'plele -yi, 'v yi 'ple -tɛɛ.»

-Tɛ -Yusu wloo la 'flɔɔkui ni -hlon'hven, nyibli a 'miliwɔ ni -hɛn, 'v di la-a, 'v =mla la
(Matie 15.32-39)

8 ¹Ti a 'mu 'yri, nyibli -huɔhuɔ -bi, v nu- -di, 'v =gbee 'v -Yusu 'hvi, v 'mu 'a tɔɔwin 'wɔn. U 'yi didide -kɔ. -ɛ -bi -Yusu da 'a -nagbopv ni, ɛ wen: ²«Nyibli -bu, 'waa nyai ni 'mu ni, -ɛ nu=o, -tɛ v bi la 'nɛ- 'mu 'hvi, 'a -nyrɔwɔ ni ta a -nyrɔwɔ -bu, 'tu- v 'yi didide -kɔ. ³Bu 'yi dɛ -di, 'ni pu le, bu mu 'waa 'du kle, -ɛ -bi v ni 'hru wɔn, 'waa 'kl' 'mu 'li -we, 'kanv a -ti, -ɛ nu=o, -tɛ -v -bi -hɔn 'li -wlu, 'du hɔ 'li ni.» ⁴-ɛ -bi 'a -nagbopv =tu=o =wɔn, v wen: «-Bi' -a di 'ki nu, 'tu- -a 'mu =nu didide -nyi, -ɛ di =nu =mla 'li? -Tite -bu, -a ni 'nɛ-, 'du bii 'nɛ- yi.» ⁵-ɛ -bi -Yusu 'beti =nu ni, ɛ wen: «'Flɔɔkui ni -tie -ni 'v 'a mu 'hvi 'li?» -ɛ -bi v wen: «A 'yɔ ni -hlon'hven.» ⁶-ɛ -bi ɛ lee nyibli a 'mu, -v ni 'v=v 'hvi ni, 'ki bu ni ble, 'ɛ 'du 'flɔɔkui ni -hlon'hven a 'mu ye', 'ɛ -nyi Nyisva 'wio, 'ɛ 'bɛ=ɛ -tɔ le, 'ɛ -nyi-e 'a -nagbopv, -ɛ di-e nu, v 'mu=v =gla, -nagbopv a 'mu, 'v =gla =nu=v le. ⁷U ni -do a 'mu de, v kɔ -hrin.yɔ gbi -we, -Yusu 'ɛ -nyi Nyisva 'wio de, 'ɛ lee nɛ 'a -nagbopv de, 'ki bu =gla =nu=v le, 'v =gla =nu=v le. ⁸-ɛ -bi nyibli a pɛpɛ, v di dɛ -tɛɛ, 'v =mla. -Tɛ v =mla, 'flɔɔ, -ɛ hie bu, -tɛ 'a -nagbopv 'kukue-e le, v 'yii 'li -tugbe gbagbi ni -hlon'hven. ⁹Nyibli, -v di dɛ, v -we 'li -tonyibli a 'miliwɔ ni -hɛn. -Tɛ ɛ -hi 'ki, -ɛ -bi -Yusu tɛ =nu bu, 'ki bu mu 'li 'waa 'du kle, ¹⁰ɛ nɔ- -mɔ -bi, ɛ kɔ 'a -nagbopv 'hven-, 'v -mu, 'v 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'v mu 'li 'blugba a 'kɔbɔa -bi -mu', -ɛ kɔ 'kwli 'dɔ ni 'li, v dɛɛ Damanuta.

Falisi-tumu a nyibli -hve -Yusu bu nu =wɔlɛkɛɛde
(Matie 16.1-4)

¹¹-Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bi Falisi-tumu a nyibli nyre 'v ni, v kɔ -Yusu 'hven-, 'v -tua hihle, -ɛ di-e nu, v 'mu 'v=v le =tɛɛ -ni. U -hve bu 'ye=e, 'bu mɔ, 'bu -we 'li bu nu =wɔlɛkɛɛde, -ɛ di =nu=v -tɔɔ -ni, -ɛ mɔ, Nyisva, ɛ nɔ- lee 'nɛ=ɛ -tutu ki. ¹²Bu pu 'ki le, -ɛ -bi -Yusu 'wla -hunhlɔn bu, ɛ wen:

«De- nu 'kɪ-ti, ti -bu 'yri a nyibli -bu, 'v -hve -wɪlekeɛde de, -e di -nu=v -tɔɔ -ni, -e mɔ, Nyɪsva, nɔ- lee n'e- 'mv -tutv ki. 'N yi 'a mv 'ni -lee -ni: -Tɛ a ni 'mv a nyibli, Nyɪsva 'yɪ 'li-tɪ 'li -wɛ, bu wɛn-ɛ ki, 'kɪ ba 'yɛ 'a -nɛ -wɪlekeɛde -dɔ.»¹³ Bu pu 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ -hɔn 'v =nu 'hɔv, ɛ kɔ 'a -nagbopv 'hɔvɛn-, 'v 'ya 'li 'bɪagbɪ 'kwli, 'v mu 'li Galileblɔgba a 'yru a 'kɪbɪa -bɪ ki.

Falisi-tumu a nyibli a 'fɔɔ a 'yaade, kɔ 'kɪun Helɔdɪ a 'fɔɔ a 'yaade
(*Matie 16.5-12*)

¹⁴-Tɛ -Yusu a -nagbopv yɪ 'li 'bɪagbɪ 'kwli ni 'yɛ, -ɛ -bɪ ɛ -hru =nu -mɔ 'kɪ bu gba dididɛ, 'bu 'yɪ 'fɔɔkuo ni -do 'pa-, -ɛ ni 'li 'waa -teblɪ 'nyɪ. ¹⁵-ɛ -bɪ -Yusu yɪ =nu 'ni ti, ɛ wɛn: «Falisi-tumu a nyibli a 'fɔɔ a 'yaade, kɔ 'kɪun Helɔdɪ a 'fɔɔ a 'yaade a -ti, ba =tu 'aan dɔnɔv 'yie.» ¹⁶Kɛɛ -nagbopv a 'mv, v 'yɪ-tɪ lɛ -yru, -ɛ mɔ, 'yaade a 'mv, -kɔtɪ -Yusu hɛ, ɛ mɔ de a yɪpɔde =nɔɔ, -ɛ =hɛn 'nyɛ, nyibli a 'mv, 'waa 'lule-hihie -hwan. Bu 'yɪ 'kɪ -tɪ a 'mv lɛ -yru, ɛ nɔ- nu=o, 'v -tua lɛ'betile, v wɛn: «=Bɪ -tɛ -a 'yɪ 'fɔɔ -ya, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ ni 'pɔplɛ lɛ?» ¹⁷-Tɪ a 'mv, -nagbopv -hla, -Yusu 'wɪn ni, ɛ wɛn: «De- kɔ 'kla =yɛ 'a mv -wɪye 'li? =Bɪ -tɛ a 'yɪ kɛ dididɛ -kɔ a -ti? A 'tɪɛ 'yɛ -tɪ a lɛyuyruo ni kɔɛ. 'Aan =wɪ 'gboklo ni. ¹⁸A kɔ 'yii, kɛɛ, a 'ni -yru=o lɛ. A kɔ nɔv, kɛɛ, a 'ni -yru=o -tɪ' lɛ. ɛ kɔ, a kla -tɪ-mɔ-hru-tɪ. ¹⁹-Tɛ 'n wloo la 'fɔɔkui ni =hun, 'kɪ -tonyibli a 'miliwɪ ni =hun bu di de a -ta', -tɛ v -wɛ la de lɛ, 'fɔɔ -mv', -ɛ hie la bu, -tɔgbɔwɪ ni -tie a 'yii la 'li 'li?» -ɛ -bɪ v wɛn: «A 'yɔ ni -pu =tu 'v 'hɔvɛn.» ²⁰-ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Tɪ-, -tɛ 'n wloo la 'fɔɔkui ni =hlon'hɔvɛn, 'kɪ -tonyibli a 'miliwɪ ni =hɛn bu di de a -ta', -tɛ v -wɛ la de lɛ, 'fɔɔ -mv', -ɛ hie la bu, -tɔgbɔwɪ ni -tie a 'yii la 'li 'li?» -ɛ -bɪ v wɛn: «A 'yɔ ni =hlon'hɔvɛn.» ²¹-ɛ -bɪ ɛ wɛn: «A 'tɪɛ 'yɛ -tɪ a lɛyuyruo ni kɔɛ.»

-Tɛ -Yusu kla la 'yii'dɔnyɔ =dɔ a 'yii yɪ, 'kɪ 'li Betɪsaidadɔ 'kwli

²²-Tɛ v nyɛ 'li Betɪsaidadɔ 'kwli, -ɛ -bɪ v ya -Yusu 'yiiklanyɔ =dɔ yɪ, 'v -tua 'a lenyaale, bu pu=v dabɔv 'lu blɛ, 'a 'yii 'mv yɪ kle, ²³-Yusu 'ɛ 'ble 'yiiklanyɔ a 'mv a dabɔv kɔa, 'ɛ =tɔɔ =nɛ 'dɔɔ. Bu =tɔɔ 'kɪ-tɪ 'dɔɔ, -ɛ -bɪ ɛ plɔ=v hɔn 'yɪ kle, 'ɛ pu=v dabɔv 'lu bu, 'ɛ 'beti=e, ɛ wɛn: «=Bɪ -yɪ 'yɛ de?»», ²⁴'yiiklanyɔ a 'mv 'ɛ =wɛ 'yii, ɛ wɛn: «'N yi 'yɛ -tonyibli, kɛɛ, v 'wɪ ti yɪ, 'v nɛ.» ²⁵-Yusu 'ɛ gba 'v=v dabɔv 'yɪ ki de. -Tɛ ɛ -ha 'v 'a dabɔv, -ɛ -bɪ nyiblo a 'mv, ɛ tɛ 'li ye' lɛ. 'A 'yii kle yɪ. ɛ yru 'kɪ lɛ -tɛɛ. ²⁶-ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Mu 'li -na 'dɔɔ 'kwli, kɛɛ, =ni 'naa 'li Betɪsaidadɔ 'kwli.»

Pielɔ wɛn 'ni, -Yusu, ɛ nɔ- mɔ Wanyɔ -mv', Nyɪsva pu la lɛ,
ɛ di la 'a dakɔ yɪ ya
(*Matie 16.13-20; Luku 9.18-21*)

²⁷-Tɛ de a 'mv, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hɔvɛn-, 'kɪ v mi 'li 'dɔ =dɔ ki. 'Du a 'mv, v 'mɔɛ 'blɔgba -mv', -ɛ kɔ 'nyɛ -mɔ Filipu a Sesale yɛ. U ni 'kɪ 'hru wɔn, -ɛ -bɪ ɛ 'beti =nu ni: «Nyibli wɛn 'ni, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa

'mu 'li?» 28-É -bi v =tu=0 =wɔn, v wen: «-U -bi wen 'ni, -mɔ Saan Batist =nɔ, -ε pi la nyibli 'nie 'lu le. -U -bi wen 'ni, -mɔ Nyisva a winwlɔn-hanyɔ Eli =nɔ. -U -bi wen 'ni, -mɔ Nyisva a winwlɔn-hanyɔ -bi =nɔ, -ε 'ku la, 'ti- ε 'hri 'klɔ de.» 29-É -bi ε wen: «'A mu -mɔ -bi, a wen nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?» -É -bi Pieli bi 'v ni, ε wen: «-Mɔ mɔ Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, ε di la 'a dakɔ yi ya.» 30-É -bi -Yusu ti =nu ni -tɛɛ, ε wen: «'A 'ni 'hlaa 'li-t nyiblo =du yi, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu.»

-Tɛ -Yusu hla la-a, -ε mɔ, ε di la 'ni 'ku, 'ti- ε 'mu la 'klɔ 'hri de
(*Matie 16.21-28; Luku 9.22-27*)

31-É -bi -Yusu bi 'v ni, 'ε -tva 'a -nagbopv a tɔɔle, 'ki 'v -tebli a pepe -mu', -ε di-e yre mu a -ta', ε wen: «'Mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, -nyrɔwɔ =du, 'n di 'ye =hwen diaki. 'Blu a nyibli, v kɔ Nyisva a -cɔhlɔnpinyv gbagbi, v kɔ 'blv a tetetɔɔnyv 'hwen-, v kɔ bu yraa 'mu, 'ti- v 'mu 'mu 'la. 'Bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrɔwi ni 'hwen 'bu -hi, ta a -nyrɔwɔ, 'n kɔ =bu 'hri 'klɔ.» 32-Tɛ ε yi =nu -ti a 'mu ni -tve -ni, ε 'yi =nu =dedede 'yi ki -hlii -ni. É nɔ- mɔ, Pieli bu daa =nɛ 'kɔbia -mɔ, 'ε yi-t -mɔ 'plɛ, ε wen: «-Ti -bu, -yi 'lu -mɔ le -hie, 'ni -hva-a li-t, bu nu -mu.» 33-É -bi -Yusu =hian -mɔ, 'ε ta 'li 'a -nagbopv -bi -mu' -mɔ le, 'ti- 'ε -maa Pieli 'yi, ε wen: «'hɔwɔ 'mu -mɔ le, Satan! Dɛ -mu', -yi 'lu -mɔ le -hie, ε 'yi-t 'pa-, Nyisva 'ni -hie li-t 'lu -mɔ le. -Na 'lule-hihie mɔ -tonyibli a 'lule-hihie =nɔ.»

34 Bu pu 'ki le, -ε -bi ε da nyibli -mu', -v ni 'v, v kɔ 'a -nagbopv 'hwen- ni, ε wen: «Nyiblo 'bu yi-t ni -hve, 'ki bu kve 'mu =wien le, ε 'ni 'kveε 'li 'a dɔɔv a 'lule-hihie -wien le, kɛε, -ti -mu', 'n di-e -lee -ni, ε nɔ- bu nu 'a -nɛ ti, 'ye -bu nyibli pu le, v 'mu=v 'la, -tɛ ε pa 'v, 'ε mɔ 'na nyiblo a -ti. 35 Nyiblo 'bu pu le, ε 'ni -hva-a li bu 'waan nɛ 'a dɔɔv a -hunhlɔn, 'ki 'nɛ- -tutu ki, 'ki 'v 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu 'ku, ε di 'a 'klɔ yrayrv 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nyisva yi. Kɛε, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a dɔɔv a -hunhlɔn bu 'wan, 'ki 'nɛ- -tutu ki, -tɛ ε nve 'mu a -ti, ε kɔ, 'ki 'v Nyisva a =haantitie a -ti, -ε -bi nyiblo a 'mu, 'bu mɔ, 'bu 'ku, ε di kɔ 'klɔ yrayrv -mu', -ε 'ye ni -wɛ 'li, 'ki 'li Nyisva yi. 36 Nyiblo 'bu kɔ 'klɔ -bu a kukɔ-tebli a pepe, 'ti- 'bu 'waan nɛ 'a dɔɔv a 'klɔ yrayrv, 'ki 'li Nyisva yi, kukɔ-tebli a 'mu, ε 'ni -pu=v 'v=v =dedede ni. 37 Nyiblo 'yi 'li-t 'li -wɛ, bu pu 'v =dedede 'klɔ yrayrv a 'mu a -ta'. 38 'Ki a ni 'li nyibli -bu, -v 'ye ni -tuu 'v Nyisva, -v -plee 'li Nyisva ke 'nyi. 'Bu mɔ, 'ba yi -tvi ni pie, 'ki 'v nyibli a 'mu ye', 'ki -bu di 'aan Kukɔnyɔ' pa, kɔ, 'ki ba di 'v 'na win 'v -tuu -ni, -ε -bi mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, ti -mu' -kɔ 'yri 'n di 'v -dii -ni de, 'ki 'li 'na 'Bat a -ti a 'yi'bualɛ 'kwli, 'n kɔ 'a lelenyv 'hwen-, ti a 'mu 'yri, 'n di pie -tvi -wɛ, 'ki 'v Nyisva ye', 'ki -bu hla-a, -ε mɔ, a mɔ 'na nyibli.»

9 1-É -bi -Yusu yi =nu 'ni -lee -ni de, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, v 'mu=v 'ye -nyrɔwɔ =du, -tɛ Nyisva di nyibli a win a kɔkɔle nu, 'ki 'li 'a 'kli 'kwli, 'ti- ε 'mu nyibli a 'mu, 'waa 'kukuv a ti ki ye.»

-Te -nagbopv 'ye la -Yusu, 'ki 'li Nyisva a -ti a 'yi'buale 'kwli
(*Matie 17.1-13; Luku 9.28-36*)

2-Te -nyrɔwɪ nɪ -hlon-do -hi, -ε -bɪ -Yusu gba Pielɪ kɔ Sakɪ kɔ Saan 'hven- nɪ, 'v mu 'li dɔgba blɔblɔ =dɔ 'lu. Ʋ nɪ -do, 'kɪ v nɪ 'li, -ε -bɪ -Yusu 'cɪcɪ nɪ, 'kɪ 'li -nɔ 'yi. 3'A wlawɪ 'plɛ nɪ dtakɪ, 'tɪ- 'v yɪ wɪn. -Te v nu 'pɔplɛ, nyiblo =dɔ 'yɪ 'nɛ- 'klɔ kɪ -nɪ, -bɔ nu dɛ, bɔ nu 'pɔplɛ lɛ. 4'Tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, -ε -bɪ v 'ye Nyisva a winwɔn-hanyɔ Eli kɔ Moise 'hven- nɪ. Nyibli nɪ 'hven a 'mɔ, v 'kɔ la see la. Nɔ- 'hru 'v -Yusu 'hɔɪ, v kɔ -Yusu 'hven- 'v -tɔa toto a pɔpɔv. 5'Pielɪ bɔ yɪ 'kɪ -nɔ nɪ 'ye, -ε -bɪ ε yɪ -Yusu 'nɪ -lee -nɪ, ε wen: «Tɔɔnyɔ, ε nu -tɛɛ, 'kɪ -ba nɪ 'nɛ- -tɪtɛ -bɔ bɔ. -Ba pɔ papɔɪ nɪ ta, -nɛ pɔpa, Moise a -nɛ, kɔ Eli a -nɛ.» 6'Pielɪ hla -tɪ a 'mɔ nɪ, -ε nu=o, ε kɔ 'a 'bio 'hven-, v ta 'v blɛ, 'a -tɪ, -tɪ bɔ di hla, ε 'yɪ-tɪ -yɪ. 7-ε -bɪ tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, -jruŋma -tɪ 'v =nɔ 'lu, 'ɛ -hli =nɔ. 'Kɪ 'li -jruŋma a 'mɔ 'kwli, 'kɪ Nyisva a win -hven 'li -wɪlɔ, 'ɛ pɪ lɛ: «Nyiblo -bɔ, ε nɔ- mɔ 'na nɔyɔ. ε nɔ- ba pɔ nɔa yɪ bɔ.» 8'Tɪ nɪ -do a tɪ 'yri, bɔ yɪ 'v 'waa dɔɔnɔ 'hɔɪ lɛ nɪ tɛ, -ε -bɪ v 'kee nyibli -nɪ wen a 'yiye nɪ, 'bɔ 'yɪ -Yusu nɪ -do 'pa-.

9-Te v yɪ 'kɪ dɔgba a 'mɔ nɪ =tɪ, -ε -bɪ -Yusu yɪ =nɔ 'nɪ tɪ, ε wen: «Dɛ -bɔ, a 'ye, a 'nɪ 'lee 'li nyiblo =dɔ, ε 'mɔ=v gba -gbagba, 'mɔ -bɔ, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'mɔ 'kɔ, 'mɔ 'li 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -hɔn, 'mɔ 'klɔ 'hɪtɪ.» 10-Tɪ a 'mɔ, -Yusu -hla, v =tuu 'v=v nɪ. Kɛɛ, v yɪ 'betɪ 'waa dɔɔnɔ lɛ, bɔ 'kɔ, bɔ -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, bɔ 'hɪtɪ 'klɔ, dɛ a 'dɪ -bɪ ε -hen 'nyɛ 'li? 11-ε -bɪ -nagbopv -tɔa 'a lɛbetɪlɛ, v wen: «Dɛ- kɔ -tɪ, Nyisva a tetetɔɔnyɔ 'v pɪ lɛ, -ε mɔ, Nyisva a winwɔn-hanyɔ Eli, ε nɔ- kɔ -bɔ 'nyɛɛ 'hru, -bɔ di, 'tɪ-Wanyɔ -mɔ', Nyisva pɔ la lɛ, ε di la ya, ε 'mɔ di 'li?» 12-13-ε -bɪ ε wen: «ε mɔ -han-tɪ, Eli, ε nɔ- kɔ -bɔ di yɪ-hedɛ, ε 'mɔ Nyisva a dakɔ -hɛɛ -nɪ, v 'mɔ 'waa 'klɔ -hɛɛntɪ -nɪ, v 'mɔ -mɔ -wɛ, 'tɪ-Wanyɔ a 'mɔ, ε 'mɔ di. 'N yɪ 'a mɔ 'nɪ -lee -nɪ: Nyiblo, -ε 'wɪ- Eli yɪ, ε di nɪ, 'tɪ- yɪnyɛ-tɛblɪ -bɔ, -tonyibli -hɔɛ bɔ nu=o -mɔ, 'v nu -nɛ-ε -mɔ, -tɛ v nu la 'a 'cɪcɪɪ, 'kɪ 'li Nyisvacɪɛn 'kwli, tɪ -hɪ la a tɪ 'yri. Ʋ 'cɪɪ-tɪ nɪ -wɛ, -ε mɔ, 'mɔ -bɔ, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n kɔ =bɔ 'ye -hven dtakɪ, 'tɪ- nyibli 'mɔ 'mɔ -yɛraa -nɪ -wɛ. Dɛ ε -hen 'nyɛ, =bɪ a -hie=e 'lu -mɔ lɛ nɪ?»

-Te -Yusu nu la-a, 'yu -mɔ', 'ku -hvan nɪ la 'v ke', 'a 'kɔɛ 'ɛ -wɛ la
(*Matie 17.14-21; Luku 9.37-43a*)

14-Te v =tɪ 'kɪ dɔgba a 'mɔ, -ε -bɪ -nagbopv a 'mɔ, -Yusu hie wen 'v bɔ, 'tɪ- ε 'mɔ 'v =nɔ 'hɔɪ nyɛ, ε 'ye nyibli -hɔɔhɔɪ, 'v -glaa 'li =nɔ lɛ, v kɔ tetetɔɔnyɔ 'hven-. Tetetɔɔnyɔ a 'mɔ, v nu- pɪ gblɛ, v kɔ -nagbopv -bɪ a 'mɔ 'hven-, v hie wen 'v bɔ. 15-Te nyibli 'ye 'kɪ -Yusu, -ε yɪ 'li di, -ε -bɪ 'waa =wɪ kɛɛ lɛ, 'v mu=o ye' 'bɛ mɔ, 'kɪ 'li cigbɛ 'kwli, v 'mɔ=v 'wio -nyɪ. 16-Te -Yusu nyɛ 'v, -ε -bɪ ε 'betɪ 'a -nagbopv a 'mɔ, ε yɛɛ 'v bɔ nɪ, ε wen: «Dɛ- kɔ gblɛ a pɪ 'kɪ, a kɔ tetetɔɔnyɔ 'hven- 'li?» 17'Kɪ 'li nyibli -hɔɔhɔɪ a 'mɔ 'nyɪ, 'kɪ

nyiblo =du ni 'li. E nɔ- =tu=o =wɔn, e wen: «Tɔɔnyɔ, 'n ya 'ne- -mu 'na 'yu yi, =mu=v nu, 'a 'kue 'mu -we, -e nu=o, 'ku -huan ni 'v=v ke'. E nɔ- ni=e, 'ki e 'yi 'li 'puple 'li -we. 18'A -ne ti, 'ku -huan a 'mu, 'bu 'hri 'blo, e kɔ bu pu=v -hlɔn le, 'ti- 'yu a 'mu, huwplu 'e nyre=e wien bu, kɔ, 'e yi 'nyi di, kɔ, 'a 'hvi 'e yi 'hiun. 'N lee -na -nagbopu ni, bu bla 'ku -huan a 'mu le, kee, v 'yi 'li- 'li -we.» 19Ke- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopu yi, e wen: «A mɔ nyibli =nɔ, -v 'yi Nyɩsua =wlv yi -kuo -ni -tɛɛ. Ti ni -tie 'n kɔ =bu -hii 'ne- 'a mu 'nyi, 'ti- a 'mu Nyɩsua =wlv yi -kuo -ni 'li? =Bi ke- 'n di nu, 'mu 'a mu le -kikle -ni 'a -ne ti? Ba ya 'mu 'yu a 'mu yi,» 20'v ya =ne=e yi. -Te e 'ye -Yusu, -e -bi 'ku -huan a 'mu, e -tua 'yu a 'mu a le=gbapule, 'ki 'li 'kli 'kwli, 'yu a 'mu 'e bi -hlɔn, 'e -tua -tutu a kle'blikele, 'e -wle huw, huwplu 'e pe=e wien bu. 21-E -bi -Yusu 'beti 'a 'bai ni, e wen: «-Te e -tua la 'li 'a nunuo, ti ni -tie e -hi 'v 'li?» -E -bi 'a 'bai wen: «Kue 'li 'a 'hiandɛ 'yie bu. 22 E kɔ ti, 'ku -huan a 'mu, 'e pi 'li- 'tɔ, kɔ 'ki 'li 'nie -mɔ, e 'mu=v 'la a -ti. Yru -aan nyai, -bu -heɛ ne -a mu, =ni -we 'li- 'li.» 23-E -bi -Yusu wen: «-Wen 'ni: =Ni -we 'li- 'li. 'A -ne =dedede -we 'li bu nue ni, 'ki 'v nyiblo -mu' -mɔ, -e kuo Nyɩsua =wlv yi.» 24Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'yu a 'mu, 'a 'bai wen: «'in, 'n -hve =bu kuo =ne =wlv yi, kee, -heɛ 'mu, 'ki =bu kuo =ne =wlv yi -tɛɛ.»

25-E -bi -Yusu 'ye=e ni, -e mɔ, nyibli yi bii kle diaku, 'e hlee 'li 'ku -huan a 'mu -mɔ, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, e wen: «'Ku -huan, -mɔ -mu', -e ni=e, 'yu -bu 'e 'ke, kɔ, 'e 'ye ni 'ple, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, -hɔn 'v=v ke', =ni 'bie 'v=v ke' de!» 26-Yusu bu pu 'ki le, -e -bi 'ku -huan a 'mu, e -tua 'a blebublate. E ni 'li 'a blebublate 'kwli, 'e -hɔn 'v=v ke'. -Te e -hɔn 'v=v ke', -e -bi 'yu a 'mu, e pe 'v bu gbee, e 'wi -te bu 'ye ni 'ku wen. E nɔ- nu=o, nyibli -huɔhuɔ a 'mu, -v ni -tuo a 'mu ki, 'v pi le: «E 'ku ni.» 27Kee -e -bi -Yusu klo 'a dabu bu, e 'du=o ye', 'yu a 'mu 'e nyra bu. -E -bi nyibli pu=v -haan-ti, -e mɔ, -Yusu nu=o ni, 'yu a 'mu, 'a 'kue 'e -we.

28-Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'huen-, v mu 'li 'kayu bu. -Te v ni -do, v ni 'ki 'v bu, -e -bi 'v 'beti -Yusu ni, v wen: «De- nu 'ki-ti, =a 'yi wen 'li- 'li -we, -ba bla wen 'ku -huan a 'mu le 'li?» 29-E -bi -Yusu =tu =nɔ =wɔn, e wen: «Nyɩsua a dida ni -do, e nɔ- ni=e, 'ti- nyiblo 'e -we 'li bu bla 'kuo-huindu a 'mu le.»

-Yusu hle=e ni de, -e mɔ, e di 'ni 'ku, 'ti- e 'mu 'klɔ 'hri
(Matie 17.22-23; Luku 9.43b-45)

30-Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'huen-, v -hɔn 'v -te a 'mu ni, 'v -mu, 'v 'beɛ 'li Galilebugba 'kwli =tɔ. E 'yi- 'hua, 'ki nyibli =du bu 'ye=e, 31-e di=e nu, e 'mu ti kɔ, e 'mu 'a -nagbopu -tɔɔ -ni. -E -bi ke- e pi =nu yi: «'Mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, v kɔ bu pu 'mu nyibli -ji, v 'mu 'mu 'la. Kee, 'bu mɔ, 'ni 'ku, -nyrɔwi ni 'huen- 'bu -hi, ta a -nyrɔwɔ, 'n kɔ =bu -hɔn 'li 'kukonyibli 'nyi, =bu 'hri 'klɔ.» 32-Ti a 'mu -Yusu -hla, 'a -nagbopu 'yi- le -yru. Kee v yi pie huannu, 'ki bu 'beti=e, de a 'di -bi e =hen 'nyre.

Nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ nɪ 'v 'a 'bio 'lu yɪ 'lɪ?

(Matie 18.1-5; Luku 9.46-48)

33-Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ v nyre 'lɪ Kapɛnaɔɔɔ 'kwli nɪ, 'v mu 'lɪ 'kayu bu. -Tɛ v nyre 'kɪ 'lɪ 'kayu bu, -ɛ -bɪ ɛ yɪ 'a -nagbopv 'nɪ 'beti -nɪ, ɛ wɛn: «-Tɪ a 'dɪ -bɪ a hɛ wɛn 'lɪ 'hru wɔn 'lɪ?» 34-ɛ -bɪ 'waa pepɛ, v nu -blii, -tʊ a -tɪ, -ɛ nu-o, 'kɪ 'v 'hru wɔn, v pɪpɪ wɛn-ɛ' lɛ, 'kɪ 'lɪ 'waa dɔnʊ 'nyɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -nɪ 'v 'a 'bio 'lu yɪ. 35-ɛ -bɪ -Yusu nɪ bu, 'ɛ da -nʊ, ɛ wɛn: «Nyiblo 'bu yɪ-ɪ nɪ -hʊɛ, bu nɪ 'v 'a 'bio 'lu yɪ, bu -tɪɔ 'lɪ 'a dɔnʊ, ɛ 'mʊ 'a 'bio a leleyu' pa.» 36-ɛ -bɪ ɛ -jri 'lɪ 'hiangbe, 'ɛ -tʊ 'v -nʊ=v ye' bu, 'ɛ 'ble=e kʊa, 'ɛ -jri=e dabʊ 'lu bu, ɛ wɛn: 37«A -nɛ nyiblo 'bu nɪ 'v, -tɛ 'hiangbe -bu, ɛ nɪ 'mʊ, 'bu 'ble 'a nyiblo kʊa, 'kɪ 'v 'na 'nyrɛ a -ta', -ɛ -bɪ 'mɔ ɛ 'ble kʊa. Kɔ, nyiblo 'bu nɪ 'v, 'bu 'ble 'mʊ kʊa, ɛ 'yɪ 'mɔ nɪ -do 'pa-, ɛ 'yɪ 'mʊ kʊa 'ble, kɛɛ, ɛ 'ble 'na 'Baɪ Nyɪsʊa kʊa -wɛ, -ɛ lee 'nɛ- 'mʊ -tʊtʊ kɪ.»

Nyiblo 'bu nɪ 'v, 'bu 'yɛ nɪ -wɔn -a mʊ yɪ, ɛ -hɛn 'nyrɛ,

ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn- -a pɛ

(Luku 9.49-50)

38-ɛ -bɪ Saan, -ɛ mɔ -Yusu a -nagbopi -bɪ, ɛ wɛn: «Tɔɔnyɔ, -a 'yɛ nyiblo -dʊ, 'ɛ blɛ 'kuo -hʊn lɛ, 'kɪ 'lɪ -na 'nyrɛ 'kwli. -Aan 'mumu, -a lee -nɛ nɪ, bu 'kee nɛ 'a nunuo, -ɛ nu-o, ɛ 'nɪ -kʊɛ=ɛ lɪ -a mʊ wɛn lɛ.» 39-ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «A 'nɪ 'lee 'lɪ-ɪ, -ɛ mɔ, bu 'kee nɛ 'a nunuo, -ɛ nu-o, ɛ 'yɪ 'lɪ-ɪ 'lɪ -wɛ, nyiblo -dʊ bu gba 'na 'nyrɛ, bu nu -wɪlɛkɛɛɛɛ, 'tɪ- bu -hɔn 'v -wɪlʊ, bu nyre 'na 'nyrɛ yɪ. 40Nyiblo 'bu 'yɛ nɪ -wɔn -a mʊ yɪ, ɛ -hɛn 'nyrɛ, ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn- -a pɛ. 41Kɔ, nyiblo 'bu -nyɪ 'a mʊ 'nɪpɔɔ nɪ -do, -tɛ a mɔ 'na nyibli a -tɪ, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa, nɔ- di-e 'wio -nyɪ.»

-Tɛ -Yusu hlee la dɛ 'kuku a dɛ kɪ

(Matie 18.6-9; Luku 17.1-2)

42Kɛ- -Yusu pɪ -nʊ yɪ dɛ, ɛ wɛn: «Nyiblo -mʊ', -ɛ kuo 'mʊ -wɪv yɪ, -ɛ 'wɪ- 'hiangbedʊ -bʊ yɪ, 'bu mɔ, nyiblo 'bu nu-o, nyiblodu a 'mʊ, bu 'kee 'na -wɪv a yɪkuolɛ, ɛ di nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ 'v nyiblo a 'mʊ, -ɛ nu dɛ a 'mʊ -mɔ, bu pʊ=v gbɛtɛɛ a 'hɪɔ lɔ, 'tɪ- bu pʊ 'lɪ-ɪ 'yru -mɔ, ɛ 'mʊ 'kʊ. 43'Bʊ mɔ, -na dabʊ 'bu yɪ-ɪ nɪ ni, -nɪ yɪ dɛ 'kuku nɪ ni, -ɛ -bɪ 'bɛ 'v=v. ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ -bʊ pa 'lɪ dabʊkʊtɪɔ 'klɔ yrayrv -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ 'kwli, 'ɛ -hi 'v -na dabʊ nɪ 'hʊɛn bu -cɛɛ 'v yɪ, 'tɪ- -bʊ mu 'lɪ na -mʊ' 'nyɪ, -ɛ 'yɛ nɪ jre 'klɔ -mɔ 'klɔ. [44'Kɪ 'lɪ -tɪtɛ a 'mʊ, 'nyɪ -mʊ', -v yɪ 'hʊɪ di, v 'nɪ 'kʊ=v lɪ, ɛ kɔ, na 'nɪ -jre=e lɪ -wɛ, 'klɔ -mɔ 'klɔ.] 45'Bʊ mɔ, -na bu 'bu yɪ-ɪ nɪ ni, -nɪ yɪ dɛ 'kuku nɪ ni, -ɛ -bɪ 'bɛ 'v=v. ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ -bʊ paa 'lɪ bʊkʊtɪɔ 'klɔ yrayrv -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ 'kwli, 'ɛ -hi 'v -na bu nɪ 'hʊɛn bu -cɛɛ 'v yɪ, 'tɪ- bu pʊ 'lɪ -mʊ na -mʊ' 'nyɪ, -ɛ 'yɛ nɪ jre 'klɔ -mɔ 'klɔ. [46'Kɪ 'lɪ -tɪtɛ a 'mʊ, 'nyɪ -mʊ', -v yɪ 'hʊɪ di, v 'nɪ 'kʊ=v lɪ, ɛ kɔ, na 'nɪ -jre=e lɪ -wɛ, 'klɔ -mɔ 'klɔ.] 47'Bʊ mɔ, -na 'yie 'bu yɪ-ɪ nɪ ni, -nɪ yɪ dɛ 'kuku nɪ ni, -ɛ

-bi -ha 'li-ti 'li. E nu -tee, 'ki -bu paa 'li 'yie ni -do Nyisva a bunule', 'e -hi 'b -na 'yii ni 'hven, bu =cee 'b yi, 'ti- bu pu 'li -mu na -mu' nyi, -e 'ye ni jre 'klo -mɔ 'klo. 48 'Ki 'li -tute a 'mu, nyi -mu', -v yi 'hvi di, v 'ni 'ku=v li, e kɔ, na 'ni -jre=e li -we 'klo -mɔ 'klo. 49 'A -ne nyiblo, 'bu ni 'v, 'bu yi 'mu =wien le ni kuv, e kɔ bu -ha Nyisva me le, bu klaa =ne 'yi, -e di-e nu, 'a nunuklo 'ni -ha yi nyre, =wi yi, -te v ni, 'bu pu muma 'ta, 'b pu-ti na', -e di-e nu, e 'ni -ha yi nyre.

50 -Bu pu v =ne 'ta a de yi de. 'Ta mɔ -haande =nɔ. Kee, 'bu mɔ, 'bu 'waan ne 'a wlɔnnɔ, v 'yi 'li-ti 'li -we, bu nu-o, bu nɔ 'ki wlɔn de. -E -bi e 'yi 'ki -kvan =du -kɔ de. A 'ni 'wu 'li 'tadv -mu' yi, -e 'waan ne 'a wlɔnnɔ, kee, a kɔ 'aan 'bio 'hven-, ba kɔ kibwweenle.»

De -mu', -Yusu tɔɔ -ni, 'ki 'v nyibeyu kɔ nugba 'hven- bu -gba 'bli le a -ta'
(Matie 19.1-12; Luku 16.18)

10 1 -Nyrɔwi gbi bu -hi, -e -bi -Yusu -hɔn 'li Kapenɔɔɔ 'kwli ni, e kɔ 'a -nagbopu 'hven-, 'b mu 'li Sudeblugba 'kwli, 'ki 'li Suden a 'niki. 'Ki 'li -te a 'mu, nyibli -hwɔhvi, nu- -we 'li ti ki de, 'v =glaa 'li-ti le, -e -bi e -tua 'waa Nyisva a -ti a tɔɔle, =wi yi, -te -mu', e ni=e le. 2 -E -bi Falisi-tumu a nyibli, nu- 'yiya 'b=v 'hvi bu, v 'mu=v le =tee -ni, -e di-e nu, e 'mu ka, 'ki 'v Nyisva ye'. Ke- v pi 'ku-ti yi, 'b yi-ti 'beti -ni: «-Bi e kɔ 'b ni, -te -aan tete ni 'a hihla, 'ki nyibeyu bu pu 'li 'a nugba -patv'?» 3 -E -bi -Yusu =tu =nu =wɔn, e wen: «Tete a 'di -bi Moise -nyi la 'a mu 'li?» 4 -E -bi v wen: «Nyisva a winwlɔn-hanyɔ Moise hla=a ni, -e mɔ, nyibeyugbe 'bu -hve bu pu 'li 'a nugba -patv', -e -bi bu 'cri 'crien, -e hle=e, -e mɔ, e pu 'li-ti -patv', 'ti-, bu -nyi-e 'crien a 'mu.» 5 -E -bi -Yusu wen: «'Aan =wli a 'gboklɔle a -ti, Moise 'e -nyi 'a mu tetedv a 'mu.» 6 Ke- e pi =nu yi de, e wen: «Yi-he-nyre, -te Nyisva nu la 'klo, e nu -tonyiblo, -tonyiblo a 'mu, 'e mɔ nyibeyugbe kɔ nugba 'hven-. 7 E nɔ- kɔ -ti, nyibeyu 'mu 'v 'a 'bai kɔ 'a 'dii 'hven- bu hie, e 'mu nugba kɔ, e kɔ 'a nugba a 'mu 'hven-, v 'mu 'hvi bu -nini -ni, 8 v ni 'hven a 'mu, v 'mu -tonyiblogblo ni -do -he. E -hen 'nyre, -e mɔ, v 'yi 'ki -tonyibli ni 'hven 'pa-, kee, v mɔ -tonyiblo ni -do =nɔ. 9 'A -ti o, nyibeyugbe kɔ 'a nugba 'hven-, Nyisva -nu, 'v -he -tonyiblo ni -do, nyiblo =du 'yi yi -blee -ni, bu -hihia =nu yre.» Ke- -Yusu -pu =nu yi.

10 -Te v -hihie yre, -e -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hven-, v mu 'li 'kayu bu. -E -bi 'a -nagbopu a 'mu, v yi 'beti-e le de, nyibeyu kɔ 'a nugba bu -gba 'bli le a -ta'. 11 -E -bi e wen: «Nyibeyugbe 'bu pu 'li 'a nugba -patv', 'ti- 'bu kɔ nugba -bi, -e -bi e nu -wlawli, 'ki 'v 'a yi-henugba ye'. 12 Ke- e ni 'mu, 'ki 'v nugba -mɔ -we. Nugba 'bu hie 'v 'a nyibw bu, 'bu kɔ nyibw -bi, -e -bi e nu -wlawli.»

-Te -Yusu da la Nyisva, 'ki bu nu 'yonv -haande -mɔ'
(Matie 19.13-15; Luku 18.15-17)

13 E kɔ la -nyrɔwɔ =du, 'v gba -Yusu 'yonv yi, -e di-e nu, e 'mu =nu le -hren, e 'mu Nyisva da, Nyisva 'mu 'yonv a 'mu -haande -mɔ nu. Kee, -te

-nagbopu 'ye de a 'mu, -ε -bi v -tua 'waa -mɔ'puple, v wen: «A 'ni 'haa 'li-ti 'ku.»¹⁴-Te -Yusu 'ye de a 'mu, 'a -nagbopu -nu, -ε -bi ε 'yi 'a plo -blee -ni, ε wen: «Ba -ha 'yonu me le, bu di 'ne- 'mu -mɔ. A 'ni 'kaa 'li -nu yi, -ε nu-o, nyibli -mu', -v 'wt- 'yonu -bu yi, v nu- di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.¹⁵'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu 'ye ni -ha Nyisua me le, 'bu 'ye ni kɔɔ -ne win ki, =wt yi, -te 'hiangbe ni, 'ε -he 'a 'bai me le, 'a 'bai 'ε kve -ne win ki, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε 'yi 'li-ti -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»¹⁶-Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi ε -tua 'yonu a kwale'buble, 'ε pi -nu dabu 'lu ble, 'ti- 'ε da Nyisua, 'ki bu nu -nu =haande -mɔ.

-Yusu kɔ dekonɔ 'hven-
(Matie 19.16-30; Luku 18.18-30)

¹⁷-Te -Yusu -we -mɔ, 'ki bu bi 'hru wlɔn, ε kɔ nyiblo =du, 'ε ya=a cigbe yi, 'ε 'gbla kwli, 'ki 'u=v ye', ε wen: «Tɔkonɔ o, -mɔ mɔ =haannyiblo. De a 'du -bi 'n di nu, 'ti- Nyisua a 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li 'mu=v kɔ 'li?»¹⁸-ε -bi -Yusu wen: «De- kɔ 'mɔ -dεε =haannyiblo 'li? Nyiblo =du 'yi =haannyiblo 'pa-, 'bu 'yi Nyisua ni -do.¹⁹-Yi Nyisua a tete ni, -v mɔ: =Ni 'laa 'li nyiblo, =ni 'nuo 'li -wlawli, =ni 'yrie 'li, =ni 'puv 'li nyiblo hi ki, =ni 'kaa 'li nyiblo, =tuu 'v -na 'bai kɔ -na 'dii 'hven-, 'ki 'li nvele 'kwli.»²⁰-ε -bi ε =tu -Yusu =wɔn, ε wen: «Tɔkonɔ o, kve 'li 'na 'hiande 'yie bu, -bu ye -nyrɔwɔ -bu ki, tete a pepe a 'mu, 'n =tuu 'u=v ni.»²¹Bu pu 'ki le, -ε -bi -Yusu ta 'li-ti 'yi le, 'ki 'li nvele 'kwli, 'ε lee =ne, ε wen: «ε hie 'v -mu de ni -do. ε nɔ- mɔ, mu -bu plo -na kukɔ-tebli a pepe -mu', -kɔ, -bu -nyi 'a 'wliye =hwennyibli, Nyisua 'mu -mu =haande gbagbu -mɔ nu, 'ki 'li yakɔ 'kwli. =Ni nu 'ki-ti, -ε -bi kve 'mu =wien le, =mu 'na -nagbopi -he.»²²Bu 'win 'ki -ti a 'mu, -Yusu -hla, -ε -bi 'a =wlv bi =hlɔn, 'ε -hɔn 'u=v 'hvi, 'ki 'li 'kla-wliye'yia 'kwli, -ε nu-o, 'a kukɔ-tebli -hu ni diaki.

²³-Te ε -mu 'ki, -ε -bi -Yusu naa ne 'a -nagbopu 'yie ki, ε wen: «ε di 'mu 'ni kla, 'ki dekonɔ bu di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.»²⁴-Yusu a win a 'mu, ε kee ne 'a -nagbopu a =wli le. Ke- ε pi -nu yi de, ε wen: «'Na 'yonu -na, dekonɔv -mu', -v kuo 'waa kukɔ-tebli =wlv yi, ε kla 'mu ni, 'ki bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.²⁵'ε mɔ =han-ti, ε kla 'mu ni, 'ki 'u dekonɔv -mɔ', -ε kuo ne 'a kukɔ-tebli =wlv yi, bu kuo Nyisua =wlv yi, kɔ, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, 'ε -hi 'v =gbuki-so bu naa 'v 'die a 'hvo 'yri.»²⁶-Yusu a pupuwini a 'mu, ε maa ne 'a -nagbopu wlɔn le diaki. -ε -bi v wen: «'Bu kɔ bu ni 'mu le, -ε -bi nyiblo =du 'yi 'li-ti 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»²⁷-Yusu bu 'ye -nu de, -ε -bi ε wen: «'Ki 'li -tonyiblo a dɔnɔv a 'klɔ 'kwli, ε 'yi 'li-ti 'li -we, bu kuo Nyisua =wlv yi, 'ti- bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli. Kee, 'ki 'li Nyisua a 'klɔ 'kwli, 'a -ne =dedede -we 'li nuele.»

²⁸-ε -bi ke- Piel pi -Yusu yi, ε wen: «-A mu -bi -bu 'li? 'Ye ke, -a -hie 'v -aan nyibli bu, ε kɔ -aan -tebli a pepe 'hven-, =a yi -mu =wien le kve.»²⁹-ε

-bi -Yusu wen: «N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu hie 'v 'a 'kayu, kɔ 'a 'diayuv, kɔ 'a 'dii, kɔ 'a 'bat, kɔ 'a 'yonu, kɔ 'a -cii 'hven- bu, 'na nvele a -ti, kɔ, ε 'mu 'na -haantitie nyibli pu a -ti, ³⁰-ε -bi nyiblo a 'mu, 'klɔ -bu, ε ni 'nɛ- mɔ, -tebli, Nyisva di-e -nyi, ε di 'ni -hu, ε mu 'v -tebli -mu', ε hie 'v bu 'v -hi, -ε mɔ 'ki 'kayo, 'diayuv, 'diinu, 'yonu, kɔ -cii 'hven-, keε, v di -tu-o -hwen -we. 'Ya 'v 'lu de, ti -kɔ 'yri Nyisva di 'v 'klɔ yrayrv -bi 'v -nuu -ni, nyiblo a 'mu, Nyisva di -nyi-e 'klɔ yrayrv -mu', -ε 'yɛ ni -wɛ 'li. ³¹Keε, nyibli -mu', -v ni 'v 'waa 'bio 'lu yi, 'ki 'li -te ti nɛ -bu 'kwli, 'waa -huɔhuɔ, v nu- di 'li 'waa 'bio bu ni, -nyrɔwɔ =du, ε kɔ, nyibli -mu', -v ni 'li 'waa 'bio bu, 'ki 'li -te ti nɛ bu 'kwli, 'waa -huɔhuɔ 'mu 'v 'waa 'bio 'lu yi ni, -nyrɔwɔ =du.»

**-Yusu bu hla la 'a 'kukuv kɔ 'a 'klɔ'huhru a -ti, 'a 'wɛ ni ta a 'wɔ, nɔ- bu
(Matie 20.17-19; Luku 18.31-34)**

³²'Hru -mu', -ε mi Jrusɛdɔ 'kwli, ε nɔ- kɔ wɔn v ni 'v, 'v mi 'ki. -Yusu, ε nɔ- 'nyɛɛ 'hru, 'a -nagbopv 'v ni 'v=v ke', huannv 'ε ni =nu diaki. Ti ni -do a ti 'yri, -Yusu 'ε 'du 'a -nagbopv ni -pu -tu 'v 'hven ye', 'v bii yi. Bu bii 'ki yi, -ε -bi ε -tva 'li 'waa -mɔhleele, 'ki 'v -tebli a pɛpɛ -mu', -ε di-e yɛ mu a -ta', ³³ε wen: «Ba pu 'mu nva yi bu. Jrusɛdɔ, -a mi 'kwli. 'Mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'ki v di 'li 'mu Nyisva a -cɔhlɔnpinyv gbagbi -ji' pu, kɔ tetetɔnyv 'hven-, v 'mu 'mu -bati le -pɔv -ni, v 'mu le pu, 'n bleε 'kukuv yi. 'Bu -hi, 'ti- v 'mu 'mu nyibli -mu', -v 'yi Nyisva -yi -ji' pu, ³⁴nyibli a 'mu, v 'mu 'mu 'caa -ni, v 'mu 'mu huɔn 'hrin, kɔ, v 'mu 'mu lɔkɔ -bii -ni, 'ti- v 'mu 'mu 'la. -Nyrɔwɔ ni 'hven 'bu -hi, ta a -nyrɔwɔ, 'ti- 'mu 'li 'kukvnyibli 'nyi -hɔn, 'mu 'klɔ 'hru.»

**-Tɛ Saki kɔ Saan 'hven-, v lee la -Yusu, -ε mɔ, v -hve bu ni -hvan 'v=v 'hvi,
'ki 'li Nyisva a bɔnule'
(Matie 20.20-28)**

³⁵-Tɛ de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu a -nagbopv ni 'hven -bi, -v mɔ Saki kɔ Saan 'hven-, -v mɔ Sebede a 'yonu, v nu- mu 'v -Yusu 'hvi, v wen: «Tɔɔnyɔ o, de -bu, -a di -mu -hva, -a -hve-ε ni, -bu nu-o, 'ki 'v -a mu -mɔ.» ³⁶-ε -bi -Yusu wen: «Dɛ a 'di -bi a -hve -bu nu 'ki 'v 'a mu -mɔ 'li?» ³⁷-ε -bi v wen: «Ti -mu', -ε kɔ 'yri nyibli a pɛpɛ di 'v=v 'yee -ni, -ε mɔ, -kɔɔ nyibli a pɛpɛ win ki, 'ki 'li Nyisva a bɔnule', -a -hve-ε ni, -ba ni 'v -mu 'hvi bu, nyiblo ni -do 'ki 'li -na diidekɔbia ki, -do -bi 'ki 'li -na kamlakɔbia ki.» ³⁸Ke- -Yusu pu =nu yi, ε wen: «Dɛ -bu, a -hve, dɛ bu di 'nyre -hen, a 'yi-t -yi. -Bi -hwendv -mu', 'n di 'ye, a -wɛ 'li ba 'ye=e ni? Kɔ, -tɛ 'n di 'kukuv nu, -bi a -wɛ 'li ba wen-ε ki ni, ba nu 'kukuv le ni -wɛ?» ³⁹-ε -bi v wen: «-A -wɛ 'li-t ni.» -ε -bi ε wen: «ε mɔ =han-ti, =hwendv a 'mu, 'n di 'ye, a 'mu=v 'ye, kɔ, 'kukuvdu, 'n di 'kv, a 'mu 'kukuv le nu -wɛ. ⁴⁰Keε, nyiblo, -ε kɔ -bu ni 'na diidekɔbia ki bu, kɔ, nyiblo, -ε kɔ -bu ni 'na kamlakɔbia ki bu, ε 'yi mɔ 'pa-, 'ni -wa=a li-t 'nyre ni. Nyisva a =gbetu, ε nɔ- di nyibli a 'mu 'nyre wa.»

41-Te -nagbopv ni -pu -bi -mu', v 'win -ti a 'mu, Sakti kɔ Saan 'hven-, v hla -Yusu yi, -ε -bi v -tva 'waa yrv a lɛpυυlɛ. 42-ε -bi -Yusu da 'waa pɛpɛ ni, ε wɛn: «A yi-e ni, -ε mɔ, 'klɔ -bu a 'luyunyu, -v nɛɛ 'waa dakɔ, v -tui -nυ -hwen, 'v 'plvɛ -nυ. 'Waa 'kundɛ a 'mu, v nii 'li-ti 'crɛ 'kwli. 43'A mu -mɔ -bi, ε 'yi 'mu lɛ -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi. Nyiblo 'bu yi-ti ni -hvɛ, bu mɔ 'aan naanyɔ, nyiblo a 'mu, ε blɛɛ yi bu mɔ 'aan -hɛɛnyɔ. 44ε kɔ, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu -hvɛ bu mɔ 'aan 'luyunyu, nyiblo a 'mu, ε blɛɛ yi bu -wɛ -mɔ, 'ki bu -hɛɛ nɛ 'aan pɛpɛ. 45'Na 'mumu -bu, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n 'yi -di, 'ki nyibli bu -hɛɛ 'mu, kɛɛ, 'n di ni, 'ki -bu -hɛɛ nyibli, ε kɔ, -bu -ha 'na dɔnυ, 'mu 'ku, -ε di-e nu, 'na 'kukυυ a 'mu, ε 'mu=v nu, Nyiυva 'mu nyibli -hυɔhυi -gblɛ, 'ku 'v 'waa dɛ 'kuku -mɔ.»

-Te -Yusu nu la-a, 'yii'dɔnyɔ Batime, 'a 'yii 'v kle yi
(Matie 20.29-34; Luku 18.35-43)

46-Te dɛ a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hven-, v nyre 'li 'dɔ -mu', -ε mɔ Seliko 'kwli ni. -Te v yi 'dɔ a 'mu 'kwli ni -ti, v kɔ nyibli -hυɔhυi 'hven-, -ε -bi 'ki 'v 'hrunya 'yri, 'ki 'yii'dɔnyɔ -dυ ni 'v bu, 'ɛ -hvɛ nyibli 'wli lɛ, -ε di-e nu, ε 'mu dɛ di. 'Yii'dɔnyɔ a 'mu, 'a 'nyre mɔ Batime. 'A 'baɪ a 'nyre mɔ Time. 47-Te ε 'win, -ε mɔ, Nasaletɪ a -Yusu, ε nɔ- yi -hi, -ε -bi ε -tva 'li win a 'li'yaalɛ, ε wɛn: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyai mɔ!» 48 Nyibli -mu', -v ni 'v, 'v -tva 'a -mɔ'pυplɛ, v wɛn: «Ma wien mɔ!» Kɛɛ, ε hua ni, 'ɛ 'yaa 'li win dɪakɪ dɛ, ε wɛn: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyai mɔ!» 49-Te -Yusu 'win 'a win, -ε -bi ε nyra bu, ε wɛn: «Ba da-a, bu 'dɛ,» 'v da-a, v wɛn: «-Mɔ ε dɛ. Pυ 'li 'klɪ lɛ, -bu 'du yɛ', -bu mu 'v=v 'hvi.» 50-ε -bi Batime a 'mu, ε -hɪnhɪan 'v 'a kvɛti bu, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi -gbisa, ε nyra bu, 'ɛ mu 'v -Yusu 'hvi. 51-Te ε nyre 'ki 'v, -ε -bi -Yusu 'beti-e ni, ε wɛn: «Dɛ a 'dɪ -bi -hvɛ -bu nu, 'ki 'v -mu -mɔ 'li?» -ε -bi ε wɛn: «Tɔɔnyɔ o, 'n -hvɛ-ε ni, -bu nu-o, 'na 'yii -bu, -ε klɛ, bu kle yi.» 52-ε -bi -Yusu lee -nɛ ni, ε wɛn: «-Te -kuo 'mu =wlv yi, ε nɔ- nu-o, 'ni nu-o, -na 'yii 'ɛ kle yi. 'A -ti, -wɛ 'li -bu mu 'li 'kayu bu ni.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi ε -tva leyuyruo, 'ɛ bi 'v -Yusu kɛ', 'ɛ -tva 'a =wienlekukvɛ.

-Te -Yusu 'ya la Jrusredɔ 'kwli
(Matie 21.1-11; Luku 19.28-40; Saan 12.12-19)

11 1-Te -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hven-, v mi la Jrusredɔ 'kwli, bu 'mυɛ 'du -bu, -v mɔ Betifase kɔ Betani 'hven- yre, 'ki 'v dυgba -mu' -hlɔn, -ε kɔ 'lu olifietɪ ni 'li, -ε -bi -Yusu lee nɛ 'a -nagbopv ni 'hven -bi ni. 2Kɛ- ε pɪ -nυ yi, ε wɛn: «'Dɔ -mu', -ε ni 'li 'a mu yɛ', ba mu 'li-ti 'kwli. 'Bu mɔ, 'ba 'ya 'dɔ, a di yɛɛ 'v 'kasrayu, v mua -ni bu. Nyiblo -dυ 'yi -hvan 'v 'kasrayu a 'mu ki ni 'yɛ. 'Ba yɛ 'v=v bu, ba =wɛ-ε, ba ya 'mɔ-ɔ yi. 3'Bu mɔ, nyiblo -dυ 'bu 'beti 'a mu, 'bu pυ lɛ: Dɛ a 'dɪ -bi a ni 'li? -ε -bi kɛ- ba pυ=v yi: Kukɔnyɔ, ε nɔ- hvɛ-ε. ɛ di 'li-ti 'ni ya, -tɛ ti nɛ -bu.» 4-Te v -mu, v

'ya 'dɔ a 'mu 'kwli, 'e mɔ -han-ti, 'v yɛɛ 'v 'kasrayu a 'mu, v muv bu, 'kɪ 'v -hvan.yɪ, -nagbopv ni 'hven a 'mu, 'v =wɛɛ. 'Kɪ 'v -hvan.yɪ a 'mu, 'kɪ nyibli -hɔɔhɔ nɛɛ 'v. ⁵'Kɪ 'lɪ nyibli a 'mu 'nyɪ, 'kɪ -v -bɪ ni 'lɪ, 'v 'beti -nu, v wen: «De a 'dɪ -bɪ a ni 'lɪ? Dɛ- kɔ 'kasrayu -bu 'a =wɔwɛ 'lɪ?» ⁶-nagbopv a 'mu 'v lee -nu -tɪ -bu, -Yusu lee wen -nu, -ɛ -bɪ nyibli a 'mu, v -ha -nu mɛ lɛ, 'v -mu, ⁷'v ya 'kasrayu a 'mu -Yusu yɪ. -Tɛ v nyre 'lɪ, 'v pɔ 'v 'waa dant kɔ 'waa wɔwɛ 'kasrayu a 'mu kɪ blɛ, -ɛ di-e nu, -Yusu 'bu 'ya 'v=v kɪ, ɛ 'mu dant a 'mu kɪ bu ni. (-ɛ nu=o, ɛ tɔɛ -nɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- mɔ bodɔ -mu', -ɛ 'yɛ ni ya 'lɪ tɔ, kɛɛ, -ɛ yɛ 'lɪ kɪbɔwɛɛnɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'e 'yɛ 'v 'kasra a 'mu kɪ.) ⁸-Tɛ v yɪ 'lɪ ni di, nyibli -hɔɔhɔ 'v pɔ 'v 'waa dant 'hru wɔn blɛ. -U -bɪ ni 'v, 'v 'bɛ -hugbi, 'v pɔ 'v=v 'hru wɔn blɛ -wɛ, -Yusu 'ɛ nɛ=ɛ kɛ, ⁹nyibli 'v nɛ=ɛ yɛ 'lɛ, -v -bɪ 'v yɪ-tɪ =wien lɛ kɔɛ. Kɛ- v ni, 'v 'yɛɛ 'lɪ win, v wen: «-Na 'wio, -mɔ -bu, -ɛ yɪ 'lɪ di, 'kɪ 'lɪ Kɔkɔnyɔ Nyɪsva a 'nyre 'kwli. Nyɪsva bu -nyɪ -mu -tɪ a 'yɪ'buale! ¹⁰Ba pɔ Nyɪsva 'nyre lɛ, -ɛ nu=o, ɛ nɔ- di -a mu win kɪ kɔɔ mɔ, -tɛ -aan 'baɪ gbabv bodɔ Dafidɪ nu la nyibli a win a kɪkɔɔlɛ. Nyɪsva bu kɔ -tɪ a 'yɪ'buale, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli!» ¹¹-Tɛ -Yusu 'ya 'kɪ Jrusɛdɔ 'kwli, -ɛ -bɪ 'kɪ ɛ mu 'lɪ Nyɪsva a 'kagbau bu, 'e 'yɛ -tebli a pɛpɛ -mu', -v ni 'lɪ. -Tɛ 'tɔ yɪ ni -wen, -ɛ -bɪ ɛ kɔ 'a -nagbopv ni -pu -tu 'v 'hven a 'mu 'hven-, v -hɪan -mɔ, 'v mu 'lɪ Betanidɔ 'kwli.

-Tɛ -Yusu pɔ la tugbɛ, v dɛɛ figie 'jrɔ -mɔ
(*Matie 21.18-19*)

¹²-Tɛ -nyre -nyɛ, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopv 'hven-, v -hven 'lɪ Betanidɔ 'kwli ni, 'v mi. -Tɛ v yɪ 'dɔ a 'mu 'kwli ni -tɪ, -ɛ -bɪ 'kanv bi 'lɪ -Yusu 'kwli. ¹³Bu ta 'lɪ yɛ 'lɛ, -ɛ -bɪ ɛ 'yɛ tugbedv -mu', v dɛɛ figie ni. Tugbɛ a 'mu, ɛ hlɔɔ -nu -mɔ lɛ, hawɪ 'e -hɔ 'lɪ-tɪ yɪ, -Yusu 'ɛ mu 'v=v -hlɔn, -ɛ di-e nu, ɛ 'mu=v 'yɛ, 'bu mɔ, 'bu tɔ 'kui. Bu nyre 'kɪ 'v=v -hlɔn, -ɛ -bɪ hawɪ ni -do ɛ yɛ 'lɪ-tɪ yɪ bu, -ɛ nu=o, ɛ 'yɪ wen 'v 'a tɔtɔv a ti 'yɪ ni nyre. ¹⁴-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ tugbɛ a 'mu yɪ: «Kɔɛ mɔ -nyrɔwɔ -bu 'yie bu, -ni 'tɔv 'kɪ 'kui ni de, nyibli 'ni -ha=a di.» Win a 'mu, -Yusu -pɔ, 'a -nagbopv 'wɪn-tɪ ni.

-Tɛ -Yusu bla la puplonyibli lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva a 'kagbau a -yaa 'kwli
(*Matie 21.12-17; Luku 19.45-48; Saan 2.13-22*)

¹⁵-Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bɪ v nyre 'lɪ Jrusɛdɔ 'kwli ni, -Yusu 'ɛ -mu, 'ɛ pa 'lɪ Nyɪsva a 'kagbau a -yaa 'kwli. 'Kɪ 'lɪ -yaa a 'mu 'kwli, 'kɪ puplonyibli ni 'lɪ, 'v ple 'wɔwɛ-tɛbli, 'kɪ 'v Nyɪsva a -cɔhlɔn a pipie a -ta'. 'Kɪ 'wɪ'cɪcɪnyibli ni 'lɪ -wɛ, 'v yɪ hɪapɔwɪ 'cɪcɪ -ni. -Tɛ -Yusu yɛɛ 'v puplonyibli a 'mu bu, v kɔ nyibli -mu', -v -tɔɛ -tebli 'hven-, -ɛ -bɪ ɛ -tua 'waa lɛbɔbla, 'ɛ yɪ 'wɪ'cɪcɪnyibli a 'teble blɛ =jɪjɪ -ni, kɔ, 'ɛ 'nyrɛɛ 'lɪ -hungboplonyv a gbatɪ yɛ, 'v yɪ -hlɔn lɛ bi, ¹⁶'ɛ 'yɪ nyiblo -dɔ mɛ lɛ -ha, 'kɪ bu 'ble dɛ, bu 'bɛ -yaa a 'mu 'kwli -tɔ, ¹⁷'tɪ- 'ɛ -tua 'kɪ 'waa tɔɔlɛ, ɛ wen: «U 'cɪ-tɪ ni, 'kɪ 'lɪ Nyɪsvacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ: Nyɪsva wen 'nu: 'Na 'kayu ni 'v ni, 'kɪ 'kɪɔ -bu

a dakɔ a pepe 'mu 'li 'mu -daa -ni.» -ε -bi -Yusu wen 'ni de: «Kεε, 'a mu -mɔ -bi, a nu 'kayu a 'mu 'yirinyibli a 'kayu -mɔ.»¹⁸ De a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, Nyɩsua a -cɔhlɔnpinyu gbagbi, v kɔ tetetɔɔnyu 'hven-, v 'win-i ni. ε nɔ- nu-o, v -mɔε 'hru le, -ε di-e nu, v 'mu -Yusu 'la, -ε nu-o, dakɔ nuε nε 'a tɔɔwin ni dtaki. ε nɔ- nu-o, nyibli gbagbi a 'mu 'v =tɩ -Yusu ca -mɔ.

¹⁹-Tε 'tɔ yi ni -wen, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hven-, v =tɩ 'dɩɔ, 'v mu 'li -tɩtε -bi.

'Bu mɔ, 'ba yi Nyɩsua de ni -hve, ba kuo -ne =wlv yi -tee
(*Matie 21.20-22*)

²⁰-Nyrajru', -te v yi 'ki kle ni -mε, -ε -bi tugbe, -ε mɔ figie, -Yusu pu 'tu 'jrɔ -mɔ, ε nɔ- kɔ 'hvi v nεε 'v de. -Tε v nyre 'ki 'v=v 'hvi, kvε 'li 'a 'lu 'yri bu, -bu ye 'a bu ki, 'a pepe 'kv ni. ²¹-ε -bi de -mu', -ε mu 'tu 'lu -mɔ, ε bi 'li Pielu 'kwli, ε wen: «Tɔɔnyɔ, 'ye tugbe -bu, -pu 'tu 'jrɔ -mɔ, ε 'kv ni.» ²²-ε -bi -Yusu wen: «N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba kuo Nyɩsua =wlv yi. ²³'Bu mɔ, 'ba kuo Nyɩsua =wlv yi, a -we 'li ba lee dugba -bu ni: -Hɔn mɔ -te -bu, -bu bi 'li 'yru -mɔ. 'Bu mɔ, 'ba 'ye ni pu gble, 'ki 'li 'aan =wli ki, kεε, 'ba pu=v -haan-ti, -ε mɔ, -ti -mu', a -hla, ε di mu 'lu -mɔ, 'ε mɔ =han-ti, Nyɩsua di-e 'ni nu, ε 'mu 'lu -mɔ mu. ²⁴ε nɔ- nu-o, 'ni yi 'a mu -lee -ni, 'ba yi Nyɩsua de ni -hve, ba kuo -ne =wlv yi, -ε mɔ, ε -we 'a mu de a 'mu, 'a -nyinyie -mɔ. 'Bu mɔ, 'ba kuo -ne =wlv yi, ε mɔ =han-ti, ε di 'a mɔ=ɔ 'ni -nyi. ²⁵Kεε, 'ba yi Nyɩsua ni de, nyiblo 'bu nu 'a mu yinyrede -mɔ, -ε -bi ba -hru 'a yinyrede a 'mu a -ti -mɔ, -ε di-e nu, 'aan 'Bai Nyɩsua, -ε ni 'li yako 'kwli, ε 'mu 'aan -ne yinyre-tebli a -ti -mɔ -hru -we. [²⁶Kεε, yinyre-tebli -mu', nyibli nu 'a mu -mɔ, 'bu mɔ, 'ba 'ye ni -hru 'waa -ti -mɔ, -ε -bi 'aan 'Bai Nyɩsua, -ε ni 'li yako 'kwli, ε 'yi 'lu-i 'li -we, bu -hru 'aan -ne yinyre-tebli a -nu a -ti -mɔ -we.]]»

-Te -Juukve a naanyv 'beti la -Yusu, nyiblo a 'dɩ -bi -nyi-e 'kli,
'ki bu nu -tebli -mu', ε ni
(*Matie 21.23-27; Luku 20.1-8*)

²⁷-Tε de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hven-, v 'tɩε gbe 'waa 'hru, -ε mi Jrusredɩɔ 'kwli 'lu -mɔ. -Tε v -nyre 'ki, -ε -bi -Yusu mu 'li Nyɩsua a 'kagbau a -yaa 'kwli. Bu yi 'li le ni 'deε -ni, -ε -bi Nyɩsua a -cɔhlɔnpinyu gbagbi, kɔ Nyɩsua a tetetɔɔnyu, v kɔ -Juukve a 'blu a nyibli -bi 'hven-, v nyre 'v=v 'hvi, ²⁸'v 'beti-e, v wen: «Nyiblo a 'dɩ -bi -nyi 'ki -mu 'kli, 'ki -bu bla -tebliplonyibli -bu le 'li? Nyiblo a 'dɩ -bi -lee -mu -we, -bu nu -tebli a pepe -bu, -ni 'li?» ²⁹-ε -bi -Yusu wen: «'N di 'beti 'a mu de ni -do -we. 'Bu mɔ, 'ba -hihta 'mu kle, 'ti- 'mu 'a mu kle -hihta -ni -we. ³⁰'A mu 'n yi 'beti -ni: Nyiblo a 'dɩ -bi -lee la Saan, bu pu la nyibli 'nie 'lu le 'li? =Bi Nyɩsua =mɔ, -v'v- -tonyibli =nɔ? Ba -hihta 'mu kle.» ³¹-ε -bi v -tva le 'betile, 'ki 'li 'waa dɩɔnu 'nyi, v wen: «-Bi' -a di 'ki pu? 'Bu mɔ, =ba pu le, Nyɩsua -lee

la 'nɛ=ɛ, -ɛ -bɪ ɛ di =hɪan -mɔ, ɛ 'mʊ -a mʊ 'beti -nɪ: -Tɪ -mʊ', Saan hle la, de- kɔ -tɪ 'a 'yɪ 'kɪ-tɪ -haan-tɪ -pʊ 'lɪ? ³²Mɔ, 'bʊ mɔ, =ba pʊ lɛ, -tonyibli -nɪɔ, -ɛ -bɪ nyibli kɔ bʊ yɛɛ nɛ -a mʊ -tɪ.» Kɛ- v pʊ 'betile, -ɛ nu-o, nyibli pʊ=v -haan-tɪ, -ɛ mɔ, Saan mɔ la Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ =nɪɔ. ³³ɛ nɔ- nu-o, 'v =tʊ -Yusu =wɔn, v wɛn: «-A 'yɪ 'a =dedede -yi.» -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «'Na 'mumu, 'n 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ =bʊ lee nɛ 'a mʊ -wɛ, nyiblo a 'dɪ -bɪ, -ɛ -nyi 'mʊ 'kɪ, 'kɪ =bʊ nu -tebli a pepɛ -bʊ, 'n ni.»

-Tɛ -Yusu pʊ la -ci'yie-tunyʊ -mʊ', -v kɔ -balʊ a 'ledʊ
(*Matie 21.33-46; Luku 20.9-19*)

12 ¹(-Yusu 'tɛ yɪ 'lɪ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyʊ gbagbɪ, kɔ tetetɔnyʊ, kɔ -Juukʊɛ a naanyʊ -bɪ 'hʊɛn- -mɔ -hlee -nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbau a -yaa 'kwli.) 'Kɪ 'lɪ 'ledʊ 'kwli, 'kɪ ɛ yɪ 'lɪ =nʊ -mɔ -hlee -nɪ, ɛ wɛn: «ɛ kɔ la 'dʊdɔnyɔ =dʊ. ɛ nɔ- -ci la 'a -ci. -Ci a 'mʊ kɪ, ɛ 'dɔɔ 'lɪ 'lɪli =dʊ. 'A 'yɔ, ɛ tʊɪ, v dɛɛ =nɛ rɛsɛn. 'Dʊdɔnyɔ a 'mʊ, ɛ nɔ- -ha 'a -ci a 'mʊ yɪ, 'ɛ 'blu 'lɪ 'hʊ gbetɛɛ 'kwli lɛ, -ɛ di=e nu, 'bʊ yɪ 'a 'yɔ a 'mʊ nɪ 'plʊɛ, 'a 'nie 'mʊ 'lɪ 'hʊɔ a 'mʊ 'kwli lɛ bi, v 'mʊ=v nɔ -mɔ' nu. ɛ nu 'hɪ-gbɔ -wɛ, -ɛ kɔ kɪ ɛ di 'v bʊ nyra, ɛ 'mʊ -ci 'yie =tʊ, 'yiyirinyibli a -tɪ. -Tɛ ɛ -wɛ -kʊan a pepɛ a 'mʊ -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ lee -kʊannunyibli =dʊ, bʊ nu -ci a 'mʊ 'a -kʊan, -ɛ di=e nu, 'dʊdɔ-tebli 'bʊ -tʊ, v 'mʊ=v 'a 'kɪbɪa -nyi, -kʊannunyibli a 'mʊ, 'waa 'mumu, v 'mʊ 'waa -nɛ 'kɪbɪa kɔ. -Cikɔnyɔ a 'mʊ, -tɛ ɛ -wɛ -kʊan a yible-tutule -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ mu 'dagba blɔblʊ. ²-Tɛ 'dʊdɔ-tebli a 'cɪcɛti nyre 'v, -ɛ -bɪ -cikɔnyɔ a 'mʊ, ɛ lee nɛ 'a lɛlɛnyɔ -bɪ, 'kɪ bʊ mu 'lɪ -ci'yie-tunyʊ -mɔ, v 'mʊ=v 'cɪcɛ-tebli a 'kɪbɪa -mʊ', -ɛ blɛɛ -cikɔnyɔ yɪ -nyi, ɛ 'mʊ =nɛ=ɛ yɪ ya. ³-Tɛ lɛlɛnyɔ a 'mʊ, ɛ nyre 'lɪ, -ɛ -bɪ -ci'yie-tunyʊ a 'mʊ, v kɔɔ-nɪ, 'v bi=e -tɛɛ, 'kɪ v 'yɪ-tɪ =dedede -nyi, 'v -mɪa =nɛ kle. ⁴-ɛ -bɪ -cikɔnyɔ le 'a lɛlɛnyɔ -bɪ de, 'v kɔɔ-wɛ, 'v pʊ 'v=v dɛ 'lu, 'v -ha=a 'yri lɛ, 'v -mɪa =nɛ kle, ⁵-cikɔnyɔ a 'mʊ, 'ɛ tɛ 'lɪ -ɛ -bɪ de, 'v kɔɔ, 'v 'la=a, 'ɛ le -v -bɪ de, 'v bi -v -bɪ, 'v 'la -v -bɪ. ⁶Nyiblo nɪ -do, ɛ nɔ- hie 'kɪ 'v -cikɔnyɔ a 'mʊ 'hʊɪ. Nyiblo a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ 'a 'yɪ, ɛ nʊɛ -nɪ, -cikɔnyɔ 'ɛ le 'lɪ =nʊ=v -mɔ, -ɛ nu-o, 'a =wɔlʊ wɛn 'nɪ: -Tɛ ɛ mɔ 'na 'yɪ, v di kɔ 'a 'v=tuulɛ. ⁷-Tɛ ɛ waan 'lɪ, -ɛ -bɪ kɛ- v pɪ, 'kɪ 'lɪ 'waa dɪɔnʊ 'nyɪ, v wɛn: Nyiblo -bʊ, -ɛ di -ci -bʊ kɔ -nyrɔwɔ =dʊ, ɛ nɔ- yɪ 'lɪ di. 'A -tɪ, -ba 'la=a, -a 'mʊ -ci -bʊ gba, ⁸'v kɔɔ, 'v 'la=a, 'v 'dʊ=o ye', 'v -ha 'lɪ-tɪ -ci 'kwli, 'v pʊ=v 'wan.»

⁹-ɛ -bɪ -Yusu wɛn 'nɪ de: «'A mʊ 'n yɪ 'beti -nɪ, nyiblo a 'mʊ, -ɛ kɔ -ci a 'mʊ, 'bʊ 'wɪn -tebli a pepɛ a 'mʊ, -ɛ mu 'lu -mɔ, dɛ a 'dɪ -bɪ ɛ di nu 'lɪ? 'A 'mumu, ɛ di 'nɪ di, ɛ 'mʊ -ci'yie-tunyʊ a 'mʊ 'la, 'tɪ- ɛ 'mʊ 'lɪ -ci a 'mʊ 'lɪ -ha, ɛ 'mʊ=v nyibli -bɪ -nyi. ¹⁰-Tɪ -bʊ, v 'cɪɪ la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, 'n pʊ=v -haan-tɪ, a -hre=e nɪ. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ:

'Katuo -mʊ', 'kayuponyʊ 'yɪ -hʊa bʊ nuu -kʊan 'yri,
v pʊ 'kɪbɪa kɪ,
ɛ nɔ- -hɛ 'kayʊ a 'mʊ a 'katuo gbagbʊ.

11 Kokonyo Nyisua, ε nɔ- nu-o,

'ε -he 'katuo gbagbu,

'ti- 'ε nɔɔ 'yie kle, 'ki 'v -a mu -mɔ.»

12'Ti- Yusu 'mu -yre, -ε -bi -Juukue a naanyu, -v ni 'v, v yru-o ni, -ε mɔ, v nu- -Yusu pu 'ledu a 'mu yi. -Te v yru de a 'mu, -ε -bi v =mue 'a kɔkɔ a 'hru le, v 'mu=v 'la. Kee, -te v yi nyibli a huannu pie, ε nɔ- nu-o, 'v -ha-a me le, 'v -mu.

De -bu, -Yusu tɔɔ -ni, 'ki 'v 'blwli a -ta'

(Matie 22.15-22; Luku 20.20-26)

13-Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Juukue a naanyu te Falisi-tumu a nyibli, kɔ nyibli -bi 'huen- bu, -v mɔ 'kun Helɔdɔ a =tumu a nyibli. U nu- mu 'v -Yusu 'hvi, v 'mu=v le 'beti -ni, -ε di-e nu, 'ki 'li 'a =wɔn=tutuo 'kwli, v 'mu 'li -naa -ni, v 'mu=v -ti -yee -ni, -ε di-e nu, v 'mu=v klɔ. 14-Te v nyre 'ki 'v=v 'hvi, -ε -bi v wen: «Tɔɔnyo o, -a yi-e ni, -ε mɔ, -hle -ti a -tee. 'Bu mɔ, =ni yi-i ni hle, =ni -pie-e huannu, 'ki 'v -tonyibli a 'lule-hihie a -ta', 'ye =bu ε mɔ nyiblo gbagbu. Kee, -tue -ti a -tee, 'ki 'v de -mu', Nyisua -hue a -ta'. Lee 'ki -a mu, =bi Nyisua a tete wen 'ni, -ba -ha 'blwli, -ba -nyi-e Romakue a 'kun gbagbu, -v'v-, -a 'yi yi -blee -ni, -ba -nyi =ne-ε?» 15Kee, -Yusu yi-e ni, de-mɔ 'waa 'lule-hihie, 'v yi =ne-ε 'yi ki -hlii -ni, -ε -bi ε wen: «De- kɔ 'mɔ a yi 'beti -ni, 'a yi 'v 'mu le =tee -ni 'li? =Bi a 'mu=v 'ye, 'bu mɔ, 'ni -hee Romakue a 'kun gbagbu kɔ Nyisua 'huen- a -ti le, a 'mu 'mu -ti -yee -ni? Ba ya 'mu 'wliyɔkɔ a 'yee ni -do yi, 'mu=v 'ye», 16'v ya =ne-ε yi. -ε -bi ε wen: «Nyiblo a 'di -bi, -ε kɔ yigbakla -ni 'v=v ki 'li? Nyiblo a 'di -bi, -ε kɔ 'nyre v 'cru 'v -we li?» -ε -bi v wen: «Romakue a 'kun gbagbu -nɔ.» 17-ε -bi ke- -Yusu pi 'ki -nu yi, ε wen: «A -ti o, de -bu, -ε blee 'kun gbagbu yi, ba -nyi =ne-ε, ε kɔ, de -bu, -ε blee Nyisua yi, ba -nyi =ne-ε -we». =Wɔn a 'mu, -Yusu -tu -nu, ε kee =nu =wli le.

De -bu, -Yusu tɔɔ -ni, 'ki 'v nyibli a 'klɔ'huru a -ta'

(Matie 22.23-33; Luku 20.27-40)

18'Ki 'li Jrusredɔ 'kwli, ε kɔ la -tumu =du. 'A 'nyre mɔ Sadusi-tumu. U nu- hle-ε, -ε mɔ, 'bu mɔ, nyiblo 'bu 'ku, ε 'yi 'li-i 'li -we, bu -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyi, bu 'hri 'klɔ, 'ki 'li Nyisua yi. U nu- kɔ nyibli -mu 'v -Yusu 'hvi, -ε di-e nu, v 'mu=v le 'beti -ni. -Te v nyre 'ki 'v=v 'hvi, -ε -bi v wen: 19«Tɔɔnyo o, Nyisua a winwlɔn-hanyo Moise 'cru la tete -bi, 'ε hie la-a -a mu le. Tete a 'mu, ε nɔ- -bu: Nyibeyugbe 'bu ni 'v, 'bu kɔ nugba, 'ti- nyibeyugbe a 'mu, 'bu 'yi 'v 'yonu bu -hie, 'bu 'ku, nyibeyugbe a 'mu, -ε 'ku, 'bu kɔ 'diayi nyibehan, ε nɔ- blee yi, -bu kɔ 'a nugba a 'mu, ε kɔ-kɔ 'huen-, v 'mu 'yonu kɔ, 'ki 'v 'a 'diayi -mu', -ε 'ku a -ta'. Ke- Moise a tete pi.» 20-ε -bi ke- v pi de, v wen: «ε kɔ la 'diayi nyibepu ni -hlon'huen =du, 'waa yi-henyiblo, nɔ- kɔ la nugba. Nyibeyu a 'mu, ε 'yi 'v 'yu bu -hie, 'ε 'ku,

21 'huen a nyiblo 'e kɔɔ, 'e 'yɪ 'v 'yɪ bu -hie -wɛ, 'e 'kɔ. De ni -do a 'mɔ, ε nɔ- nu ta a nyiblo. 22 ε nɔ- mu 'lu -mɔ -mumu, -hlon'huen a nyiblo 'e kɔɔ -wɛ, 'e 'yɪ 'v 'yɪ bu -hie, 'e 'kɔ -wɛ. -Te 'waa pepɛ, v 'kɔ 'kɪ, -ε -bɪ nɔgba a 'mɔ, ε 'kɔ ni -wɛ. 23 ε nɔ- mɔ -tɪ -mɔ', -a di wɛn -mɔ 'beti mɔ, -mɔ -a mu klɛ -hɪhɪa -nɪ. -Nyrɔwɔ -kɔ 'kwli nyibli di 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -hɔn, v di 'klɔ 'hɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔvɔ yɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -di 'kɪ nɔgba a 'mɔ kɔ 'lɪ, -kɔtɪ -tɛ v ni la 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, nyibli nɪ -hlon'huen a 'mɔ, v kɔ la-a nɪ.» 24-ε -bɪ -Yusu -tɪ -nɔ =wɔn, ε wɛn: «A kɛ ni, -kɔtɪ a 'yɪ Nyɪsɔvɔcrɪɛn -yɪ, 'a 'yɪ-tɪ -yɪ, -ε mɔ, Nyɪsɔvɔ nɪ 'klɪ kɪ. 25 Ti -mɔ' -kɔ 'yɪ nyibli di 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -hɔn, v di 'klɔ 'hɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔvɔ yɪ, nyɪbɛpɔ kɔ nɔgbɪ 'huen-, v 'yɪ 'lɪ-tɪ 'lɪ -wɛ, bu kɔkɔ -nɪ. Kɛɛ, -tɛ Nyɪsɔvɔ a lɛlɛnyɔ nɪ 'mɔ, kɛ- v di 'mɔ nɪ -wɛ. 26 'Ya 'v 'lu de, dɛ -bɔ, -ε mɔ nyibli bu -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, bu 'hɪ 'klɔ, 'n yɪ-e nɪ, -ε mɔ, a -hɪ Nyɪsɔvɔcrɪɛn -mɔ', Moise 'crɪ la nɪ. ε 'crɪ la dɛ, Nyɪsɔvɔ lɛe la-a, -tɛ Nyɪsɔvɔ a 'mɔ, ε ni la 'lɪ -gbakuo 'kwli, -ε yɪ la wɪn, 'tɪ- -tɛ ε yɪ la 'lɪ Moise a 'mɔ -mɔ -hlee -nɪ. Nyɪsɔvɔ wɛn 'nɪ: 'Mɔ mɔ Nyɪsɔvɔ -bɔ, Abrahamɔ dɛ, ε kɔ Yisakɪ, kɔ Sakɔbɔ 'huen-. Kɛ- Nyɪsɔvɔ pɔ la. 27 ε 'wɪ yɪ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ Nyɪsɔvɔ yɪ la 'lɪ Moise -mɔ -hlee -nɪ, Abrahamɔ kɔ Yisakɪ kɔ Sakɔbɔ 'huen-, v 'kɔ la nɪ see la. Kɛɛ, -a yɪ-e nɪ, -ε mɔ, ε 'yɪ 'kɔkɔnyibli 'pa-, v 'nɪ -da-a lɪ Nyɪsɔvɔ, kɛɛ, 'klɔnɪnyibli, v nɔ- dɛ-ε. 'A -tɪ, 'bɔ mɔ, 'ba pɔ lɛ, nyiblo 'bɔ 'kɔ, ε 'nɪ 'hɪ-tɪ 'klɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔvɔ yɪ, -ε -bɪ 'a dɛ a 'mɔ, a kaa -nɛ 'yɪ nɪ pepɛ.» Kɛ- -Yusu -pɔ.

Nyɪsɔvɔ a tɛtɛ gbagbɔ, -ε nɪ 'v tɛtɛ a pepɛ 'lu yɪ

(Matie 22.34-40; Luku 10.25-28)

28 Tetetɔnyɔ -bɪ, -ε nɪ -tɔo kɪ, ε 'wɪn -tɪ a pepɛ -mɔ', v -hɪa nɪ. Bu 'wɪn 'kɪ, -ε mɔ, -Yusu -tɪ Sadɪ-tumu a nyibli -wɔn -tɛɛ, -ε -bɪ ε 'yɪyɪ 'v=v 'hɪ bu, 'e 'beti-e, ε wɛn: «Tɛtɛ a pepɛ -mɔ', Nyɪsɔvɔ -nyɪ -a mɔ, 'a dɛ a 'dɪ -bɪ, -ε nɪ 'v tɛtɛ a pepɛ 'lu yɪ 'lɪ?» 29-ε -bɪ -Yusu -tɪ-o =wɔn, ε wɛn: «Nyɪsɔvɔ a tɛtɛ -mɔ', -ε nɪ 'v tɛtɛ a pepɛ 'lu yɪ, ε nɔ- -bɔ: Ba pɔ 'v nɔvɔ bu, 'a mɔ Yisraekɔvɔ: -Aan -nɛ Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔvɔ, ε nɔ- mɔ Nyɪsɔvɔ nɪ -do. 'Bɛ 'v=v kɪ, nyɪsɔvɔ -dɔ 'yɪ 'kɪ 'v -nɪ de. 30-Blee yɪ, -bɔ nɔvɔ -na Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔvɔ, 'kɪ 'lɪ -na -wɪv a pepɛ kɪ, kɔ 'kɪ 'lɪ -na 'lɛ-lɛ-hihie a pepɛ 'kwli, kɔ 'kɪ 'lɪ -na 'klɪ a pepɛ 'kwli. 31 Nyɪsɔvɔ a tɛtɛ, -ε kɔvɔ 'v=v -mɔ, ε nɔ- -bɔ: -Blee yɪ, -bɔ nɔvɔ -na 'bɪ -tonyiblo, =wɪ yɪ, -tɛ -nɪ -na dɪɔnɔ a nɛlɛ. ε 'yɪ Nyɪsɔvɔ a tɛtɛ -dɔ -kɔ, -bɔ nɪ 'v v nɪ 'huen a 'mɔ 'lu yɪ.» 32-ε -bɪ tetetɔnyɔ a 'mɔ, ε wɛn: «-Tɪ -mɔ', -hɪa, 'a -tɛɛ -nɔɔ. -Aan -nɛ Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔvɔ, ε nɔ- mɔ Nyɪsɔvɔ nɪ -do. 'Bɛ 'v=v kɪ, nyɪsɔvɔ -dɔ 'yɪ 'kɪ 'v -nɪ de. 33-Tonyiblo blee yɪ, bu nɔvɔ Nyɪsɔvɔ, 'kɪ 'lɪ 'a -wɪv a pepɛ kɪ, kɔ 'kɪ 'lɪ 'a 'lɛ-lɛ-hihie a pepɛ 'kwli, kɔ 'kɪ 'lɪ 'a 'klɪ a pepɛ 'kwli. ε blee yɪ -wɛ, bu nɔvɔ nɛ 'a 'bɪ -tonyiblo, =wɪ yɪ, -tɛ ε nɪ 'a dɪɔnɔ a nɛlɛ. ε nɔ- mɔ dɛ gbagbɔ, -ε -hɪ 'v bu pi 'a -nɛ 'wɪlɔgbɔ-ɛbɪ a -cɔhɪn a gbɛgɛlɛ =dɔ, 'kɪ 'v Nyɪsɔvɔ yɪ.» 34-Yusu bu 'yɛ-e, -ε mɔ, tetetɔnyɔ a 'mɔ, ε -tɪ-o =wɔn, 'kɪ 'lɪ -tɔ 'kwli, -ε -bɪ ε wɛn: «ε hie 'v -mɔ dɛ nɪ -do, -mɔ Nyɪsɔvɔ

yre 'mυε -ni, 'ki bu kɔɔ -mu win ki.» -Tɛ dɛ a 'mu, ε -hi, nyiblo =du 'yi 'ki-ti 'beti -ni de, -ε di-e nu, 'ki 'li 'a =wɔn=tuwin 'kwli, υ 'mu 'li -naa -ni, υ 'mu=υ -ti -yɛɛ -ni.

Wanyɔ mɔ bodiɔ Dafidi a 'yɔnu a 'Yu -ni

(Matie 22.41-46; Luku 20.41-44)

35-Tɛ dɛ a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -tua nyibli Nyɔsua a -ti a tɔɔle, 'ki 'li Nyɔsua a 'kagbau bu. -Tɛ ε yi 'ki -nu ni -tɔɛ -ni, -ε -bi ε wen: «Tɛtɛɔnyɔ wen 'ni: Wanyɔ -mu', Nyɔsua pu la le, ε di la ya, Wanyɔ a 'mu, ε nɔ- mɔ bodiɔ Dafidi a 'yɔnu a 'Yu. 'A mu 'n yi 'beti -ni: Dɛ- kɔ -ti 'u hle=ε 'li? 36-kɔti Nyɔsua a -Hihiu nu=o ni, bodiɔ Dafidi, 'ε hla=a, 'u 'cɔri-ti, 'ki 'li Nyɔsuacɔɔɛn 'kwli, -ε mɔ:

Kɔkɔnyɔ Nyɔsua lee 'na Kɔkɔnyɔ ni,
-ε mɔ: Ni mɔ 'na diidekɔɔɔa ki bu,
-kɔ 'mu 'hɔɛn-, -a 'mu nyibli win ki -kɔɔ -ni,
ε 'mu=υ gba -gbagba, 'mu=υ nu,
=mu -na yraanyibli bu 'lu blɛ =tu.»

37-ε -bi -Yusu wen 'ni de: «-Tɛ Dafidi a 'mu, ε dɛɛ Wanyɔ a 'mu Kɔkɔnyɔ, -bi' Wanyɔ a 'mu, ε -wɛ 'li bu nu 'ki Dafidi a 'Yu a pupa 'li?»

-Tɛ -Yusu lee la nyibli, -ε mɔ, bu =tu 'waa diɔnu 'yie,

'ki 'u tetetɔnyɔ a -ta'

(Matie 23.1-36; Luku 20.45-47)

Nyibli -huɔhuɔ a 'mu, -υ ni -tuɔ ki, -ti -mu', -Yusu -hla, ε blee 'waa plɔ ni diaki. 38Kɛ- ε pi -nu yi, 'ki 'li 'a tɔɔwin 'kwli: «Ba -tu 'aan diɔnu 'yie, 'ki 'u tetetɔnyɔ a -ta', υ 'ni -ha 'a mu -kaa -ni. U nuɛ 'ki nyibli bu daa -nu nyibli gbagbu. 'Bu yi le ni nɛ, υ pi nyibli gbagbu a wlawli, -ε di-e nu, nyibli 'mu -nu 'ye. 'Bu yi 'u -tɛtɛ =du ni mi, -tɛ nyibli -huɔ 'u, -ε -bi υ -huɛ=ε ni, nyibli bu pu -nu 'wio blɛ, 'ki 'u 'waa 'u=tuule a -ta', 39'υ nuɛ =nɛ ni -wɛ, 'bu mu 'li Nyɔsua a 'kayu bu, 'ki bu ni 'li ye' bu, -ε di-e nu, nyibli a pɛpɛ 'mu -nu 'ye. Dɛ ni -do a 'mu, ε nɔ- υ ni, 'bu da -nu didide -mɔ. 40U ni -do a 'mu, υ nu- -hɛ -tugbanugbu kɔkɔ-tebli a pɛpɛ -jɛɛ. 'Ti-, tetetɔnyɔ a 'mu, 'bu yi Nyɔsua ni dɛ, 'waa Nyɔsua a dida hlɔ ki bu, -ε di-e nu, nyibli 'mu le pu, υ mɔ =haannyibli -niɔ. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, -bati -mu', Nyɔsua di -nu le -puɔ -ni, ε di ni 'klɔ ki, ε 'mu 'u nyibli -bi a -bati 'u -hi.»

-Tɛ -huɛnnugba =du -ha la 'a 'wliye a pɛpɛ, 'ki 'u Nyɔsua a -kuan a -ta'

(Luku 21.1-4)

41-Tɛ -Yusu -wɛ hihle -mɔ, 'ki 'li Nyɔsua a 'kagbau bu, -ε -bi ε ni bu, 'ki 'u dukwli -mu' 'huɔ, -ε kɔ 'kwli nyibli pu 'li 'wli le, 'ki 'u Nyɔsua a -kuan a -ta'. -ε -bi -Yusu yi-ti 'ni 'ye, -tɛ nyibli ni 'li 'wli a lepuppu. 'Ki 'li dukwli a 'mu 'kwli, dekɔnyɔ -huɔhuɔ pu 'li 'wli le. 42ε kɔ -tugbanugba =du, -huɛn ni. ε

nɔ- nyre 'v, 'e pu 'li 'wliyoɔ a 'yo ni 'hven, -v 'yi 'li -dedede a -tuto 'li -wɛ.
 43-Tɛ -Yusu 'ye-e, -ɛ -bi ɛ da 'a -nagbopu ni, ɛ wen: «N yi 'a mu 'ni -lee -ni,
 -ɛ mɔ, 'ki 'li Nyɔsua 'yi, -hɔvɛnnɔgba -bu, ɛ pu 'li 'wliye, 'e -hi 'v nyibli a
 pɛpɛ -bu 'v, 44-kɔti nyibli a pɛpɛ -bu, 'wliye -mu', -ɛ 'yi -kvan -kɔ, 'ki 'v -nu
 -mɔ, ɛ nɔ- v pu 'li lɛ. Nɔgba -bu, ɛ nɔ- mɔ -bi, -han-ti, -hven 'ɛ ni-e, kɛɛ,
 kɛ- ɛ ni 'mu, 'wliye a pɛpɛ -mu', ɛ di wen nu, ɛ 'mu wen 'a dɔnu yi -wɔn, ɛ
 nɔ- ɛ pu 'li.»

-Yusu wen 'ni, v di Nyɔsua a 'kagbau 'ni 'wla
(Matie 24.1-2; Luku 21.5-6)

13 1-Tɛ -Yusu -yre 'ki, -ɛ -bi ɛ kɔ 'a -nagbopu 'hven-, v 'du ye', 'v yi 'li
 Nyɔsua a 'kagbau bu 'hri. -Tɛ v yi 'ki ni mi, -ɛ -bi -Yusu a -nagbopi
 -bi wen: «Tɔɔnyɔ o, 'ye 'hi gbagbi -bu, v -nu, 'v pu Nyɔsua a 'kagbau -bu,
 'ye -tɛ 'kayu a 'mu, ɛ nu yɔnɔ.» 2-ɛ -bi -Yusu wen: «Kayu -bu, -kɔ yɔnɔ-
 pli -pi, kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, yɔnɔkayu a 'mu, v di-e 'ni 'wla pɛpɛ. 'A 'hiɔ -du 'yi
 'li-ti 'li -wɛ, bu ni 'v 'a 'bi 'hiɔ 'lu bu.»

'Kla-wliye'yiya, -ɛ di 'v nyre, 'tu- 'klɔ 'mu 'v -wlu -hɔn
(Matie 10.17-22; 24.3-14; Luku 21.7-19)

3-Yusu bu pu 'ki lɛ, -ɛ -bi ɛ kɔ 'a -nagbopu 'hven-, v -ti 'dɔ, 'v mu 'li
 dɔgba -mu', -ɛ kɔ 'lu olifieti ni 'li. Dɔgba a 'mu, ɛ 'bɛ Nyɔsua a 'kagbau 'yi.
 -Tɛ v nyre 'li, -ɛ -bi -Yusu ni bu, Piɛli kɔ Saki, kɔ Saan, kɔ Adre 'hven- 'v
 mu 'v-v 'hvi, 'v 'beti-e, v wen: 4«Lee nɛ -a mu, ti a 'di -bi, -ɛ kɔ 'yri v di 'v
 Nyɔsua a 'kagbau 'wlaa -ni, ɛ kɔ, dɛ a 'di -bi, -ɛ di 'lu -mɔ mu, -a di 'ye, 'tu-
 -a 'mu-v yi, -ɛ mɔ, -tebli a pɛpɛ -bu, -kɔ -ti -hla wen, ɛ kɔ bu mu 'lu -mɔ?»
 5-ɛ -bi kɛ- -Yusu pi -nu yi, ɛ wen: «Ba ni 'v -pleele', -ɛ di-e nu, nyiblo -du
 'ni -ha 'a mu -kaa -ni, 6-kɔti nyibli -hɔɔhɔ di 'ni di, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, v
 'mu lɛ pu, v nu- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɔsua pu la lɛ, ɛ di la ya, 'tu- v 'mu nyibli
 -hɔɔhɔ -kaa -ni. 7'Ya 'v 'lu de, a di 'ni 'win, -ɛ mɔ, v -wen tu, 'ki 'li 'blɔgbi
 -mu' ki, -v 'mɛ ne 'a mu yre, kɔ, -v hɔɔ ne 'a mu -mɔ lɛ. 'Bu mɔ, 'ba yi ni
 'win, a 'ni 'pie 'li hvannu, -ɛ nu-o, -tebli a 'mu, ɛ kɔ bu mu 'lu -mɔ. Kɛɛ, 'bu
 yi 'lu -mɔ ni mi, ɛ 'yi 'nyre -hen, -ɛ mɔ, 'klɔ a 'v-hɔnti nyre 'v ni. 8'Blɔgbi
 di yi 'ni -wɔnɔnɔ -ni. 'Ki 'li 'blɔgbi -hɔɔhɔ 'kwli, -tuto di 'ni 'hɔhle -ni,
 kɔ, 'kanu di 'ni -ti. 'Kla-wliye'yiya a 'mu, -ɛ di di, 'klɔ a 'v-hɔnti, ɛ nɔ- kɔ
 -wlu-tutuo -ni. Kɛɛ, 'klɔ a 'mumu, ɛ 'yɛɛ 'v -wlu ni -hven. ɛ 'wi- nɔgba -ni
 'kwli yi, -ɛ kɔ 'kwli -tva kɔkla, kɛɛ -kɔ -gbɔgbɔlati -yɛɛ 'v ni nyre.

9-Tebli a 'mu, 'bu yi 'lu -mɔ ni mi, ba ni 'v -pleele'. V kɔ bu gba 'li 'a mu
 -batipule', ɛ kɔ, v di 'a mu 'ni bi, 'ki 'li Nyɔsua a 'kayo blɛ. -Tɛ a mɔ 'na
 -nagbopu a -ti, v kɔ bu yɛɛ nɛ 'a mu -ti, 'ki 'v 'blɔnaanyu kɔ 'kunpu ye'. ɛ
 nɔ- di-e nu, a 'mu -nu 'na -haantitie pu. 10ɛ blɛɛ yi, 'na -nagbopu bu pu 'na
 -haantitie 'klɔ -bu 'a dakɔ a pɛpɛ, 'tu- 'klɔ a 'v-hɔnti 'mu 'v nyre. 11'Bu klɔ 'a
 mu, 'ki v 'mu 'li 'a mu -batipunyv yi gba a -ti, 'kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye,

'ki 'v -ti -mv', a di hla a -ta'. Win -mv', a di pu, ti a 'mu 'yri, Nyɩsua, nɔ- di 'a mɔɔ wlɔn =tu. E 'yɩ 'aan -gbɛtu 'pa-, a 'nɩ -hle-e ni, kɛɛ, Nyɩsua a -Hihiu, -ɛ ni 'v 'a mu ke', ɛ nɔ- di hle.

¹²Ti a 'mu 'yri, 'dɩayɩv, nu- di 'waa 'dɩayɩv 'blv a naanyv -jre pu, 'waa 'lɩla a -ti. Dɛ ni -do a 'mu, ɛ nɔ- 'baɩv di 'waa 'yonv -mɔ nu, 'yonv 'mu=v 'waa 'baɩv kɔ 'waa 'diɩv 'hɛn- -mɔ nu. ¹³Nyibli a pɛpɛ kɔ bu yraa nɛ 'a mu, -tɛ a mɔ 'na nyibli a -ti. Kɛɛ, nyiblo 'bu 'yɩ -sa, 'ki 'v Nyɩsua a =wlv a yukuole -mɔ', 'bu gba=a 'lu -mɔ -gbagba, 'klɔ a 'v-hɔnti 'bu nyre 'v, nyiblo a 'mu, ɛ nɔ- Nyɩsua di wa.»

-Hwɛn'yeti gbagbɩ, -ɛ di 'v nyre, 'tɩ- -Yusu 'mv di

(Matie 24.15-28; Luku 21.20-24)

¹⁴«Nyiblo -bv, -ɛ di win -bv -hre, ɛ blɛɛ yɩ, bu kɔ =tɔ, 'tɩ- ɛ 'mu=v' lɛ yru. Win a 'mu, ɛ nɔ- -bv: E di kɔ ti -bɩ, a 'mu yɩnyrede 'ye, 'ki 'lɩ Nyɩsua a 'kagbau bu. Yɩnyrede a 'mu, Nyɩsua a =wlv yraa =nɛ ni, 'tɩ- dɛ a 'mu, 'ɛ ni-e, Nyɩsua 'ɛ hlɔɛ nɛ 'a 'kagbau -mɔ lɛ. Yɩnyrede a 'mu, -tɩtɛ ɛ 'yɩ 'v -kɔ, 'ki ɛ di 'v ni. 'Bu mɔ, 'ba 'ye dɛ a 'mu, -ɛ -bɩ nyibli -mv', -v ni 'lɩ Sudeblɔgba 'kwli, bu 'gba ci lɛ, bu mu 'lɩ dugbɩ 'lu, v 'nɩ -ha -nv lɛ 'lɩla -nɩ. ¹⁵Nyiblo 'bu ni 'lɩ 'a 'kayu a -yaa 'kwli, bu 'gba ci lɛ -dodo. E 'nɩ 'pɩv 'lɩ lɛ, bu pa 'lɩ 'a 'kayu bu, ɛ 'mu 'a kuko-teblɩ bla, 'tɩ- ɛ 'mu ci lɛ 'gba. ¹⁶Nyiblo 'bu ni 'lɩ 'a -ci kɩ, bu 'gba ci lɛ -dodo. E 'nɩ 'pɩv 'lɩ lɛ, bu =hɩan -mɔ, bu bla 'a wlawlɩ, 'ki 'lɩ 'dɩɔ 'kwli, 'tɩ- ɛ 'mu ci lɛ 'gba. ¹⁷Ti a 'mu 'yri, nuɔgbɩ -mv', -v di 'kwli lɛ ni, ɛ kɔ 'waa dɛ -mv', -v di 'yonv 'nya, v di 'ye -hwɛn diaki. ¹⁸Ba da Nyɩsua, -teblɩ a 'mu, ɛ 'nɩ -ha 'lu -mɔ mu, a 'nɩ -ha ci lɛ 'gba, ti -mv' -kɔ 'yri cɛ yɩ 'v -tu -ni, ¹⁹-ɛ nu-o, -nyrɔwɩ a 'mu 'kwli, -hwɛn -tonyibli di 'ye, ɛ di 'nɩ 'bua, ɛ 'mu 'a dɛ -mv', -tonyibli -tva la 'lɩ 'yiye 'v -hi, kɛɛ la 'lɩ -tɛ Nyɩsua nu la 'klɔ 'yie bu, -bv ye ti -bv, -a ni kɩ. Kɛɛ 'lɩ -hwɛn a 'yiye gbagbu a 'mu a ti 'yie bu, -bv ye 'klɔ a 'v-hɔnti kɩ, v 'yɩ 'lɩ-tɩ 'lɩ -wɛ bu 'ye -hwɛndɩ a 'mu. ²⁰Nyɩsua di -tɩɔ -nyrɔwɩ a 'mu 'lu, 'ki 'v nyibli -mv', ɛ -ha 'lɩ, 'kɩ -bv mɔ 'a nyibli a -ta'. E nɔ- 'yɩ wɛn=ɛ 'pa-, nyiblo =dɩ 'yɩ wɛn 'lɩ-tɩ 'lɩ -wɛ, bu ni wɛn 'klɔ, ti a 'mu 'yri.

²¹Ti ni -do a 'mu 'yri, nyiblo 'bu lee nɛ 'a mu, 'bu pu lɛ: Ba 'ye kɛ, Wanyɔ -mv', Nyɩsua pu la lɛ, ɛ di la ya, 'ki ɛ ni 'nɛ-, -hɩv', 'ki ɛ ni 'lɩ -tɩtɛ -mv', a 'nɩ 'pɩv 'lɩ-tɩ -haan-tɩ, ²²-ɛ nu-o, hɩwanyv, kɔ hɩwinwlɔn-hanyv di 'nɩ 'hri, v 'mu =wɩlɛkɛɛ-teblɩ a gblegble nu, -ɛ di-e nu, 'bu -wɛ 'lɩ-tɩ, v 'mu nyibli -mv', Nyɩsua -ha 'lɩ, 'ki bu mɔ 'a nyibli -kaa -nɩ. ²³'A -tɩ, 'a mu -mɔ -bɩ, ba ni 'v -pleelɛ', -ɛ nu-o, -teblɩ a pɛpɛ a 'mu, -ɛ di 'lu -mɔ mu, ɛ ni ke', 'nɩ yɩ 'a mu -lee -ni.»

-Yusu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, ɛ di 'nɩ di de

(Matie 24.29-31; Luku 21.25-28)

²⁴«=Hwɛn'yeti a 'mu, 'bv -hi, -ɛ -bɩ 'yɩv kɔ -hɔnpv 'hwɛn-, v di 'nɩ jre, ²⁵nyahro di ble 'lɩ yakɔ 'kwli lɛ, ɛ kɔ, -teblɩ a pɛpɛ -mv', -ɛ ni 'lɩ yakɔ 'kwli,

ε 'mu -ta' le -hɔn. ²⁶Ti nɩ -do a 'mu 'yri, 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, nyibli di 'mu 'nɩ 'ye. 'N di 'nɩ di, 'kɩ 'lɩ 'na 'klɩkɩnunu 'kwli, kɔ 'kɩ 'lɩ 'na -tɩ a 'yi'buale 'kwli. 'Bu mɔ, 'nɩ yɩ nɩ di, 'kɩ 'n di 'lɩ 'nuŋmɩ 'nyɩ nɩ. ²⁷'N di tɛ Nyɩsɩa a lɛlenyɩ bu, v 'mu 'klɔ -bu 'a -ge a pepe kɩ na, nyibli -mu', Nyɩsɩa -ha 'lɩ, 'kɩ bu -he 'a nyibli, v 'mu -nu le 'kukue -nɩ.»

Figietu a tɔɔle
(*Matie 24.32-35; Luku 21.29-33*)

²⁸«Ba 'ye ke tugbe -mu', v deɛ figie. 'Kɩ 'v tugbe a 'mu 'yie, tɔɔle nɩ 'v. E nɔ- mɔ, ti -mu' -kɔ 'yri ε -tɩi 'v babuɩ yrayɩ le, ε kɔ, 'a hawi 'bu yɩ nɩ -ge, -ε -bɩ -a yi-e nɩ, -ε mɔ, -cii-ci-nyre 'mɩe yre. Ke- 'na didie di 'mu nɩ. ²⁹-Tɛblɩ a pepe -bu, -kɔtɩ 'n hla wen, 'bu yɩ 'lu -mɔ nɩ mi, -ε -bɩ ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, 'na diditi 'mɩe yre. E 'wɩ yɩ, 'kɩ 'n nɩ 'v 'maju 'yri. ³⁰'N yɩ 'a mu 'nɩ -lee -nɩ, -ε mɔ, nyibli -bu, -v nɩ 'klɔ, v 'yɩ 'lɩ-tɩ 'lɩ -we, bu 'ku, 'tɩ- -tɛblɩ a pepe a 'mu, ε 'mu 'v nyre. ³¹Yakɔ kɔ -tɩtɩ 'hɩen-, v di bu 'nɩ -we, keɛ, 'na win 'yɩ 'lɩ-tɩ 'lɩ -we, bu -we bu, 'klɔ -mɔ 'klɔ.»

Ba nɩ 'v -pleele', a 'nɩ 'ɣmee 'lɩ
(*Matie 24.36-44*)

³²-ε -bɩ ke- -Yusu pɩ de: «Ti -mu', le'ɔɔ-nyrɔwɔ bu di 'v -nyre, ε 'yɩ nyiblo -ɔɔ -kɔ, -bu yɩ -nyrɔwɔ a 'mu. E mɔ, 'mɔ -bu, -ε mɔ Nyɩsɩa a 'Yu, 'n kɔ 'a lɛlenyɩ 'hɩen-, -ε -ɔɔ 'yɩ 'v -nɩ, -ε yɩ -nyrɔwɔ a 'mu, 'bu 'yɩ 'na 'Baɩ Nyɩsɩa nɩ -do 'pa-. ³³Ba nɩ 'v -pleele', a 'nɩ 'ɣmee 'lɩ, -kɔtɩ a 'yɩ le'ɔɔ-nyrɔwɔ a ti -yi. ³⁴'Na mumuo kɔ 'na 'lɩdidie 'hɩen-, ε di 'wɩ- nyɩbeyu -ɔɔ yɩ, -ε mi la 'dagba blɔɔbɩ. Nɔ- hie la 'a 'kayu 'a -kuannunyibli le. 'Tɩ- ε 'mu la mu, ε -gla la -kuan nɩ. 'A -ne -kuannunyɔ 'bu nɩ 'v, ε -nyɩ la-a 'a -ne -kuande nɩ, ε di la nu. -ε -bɩ ke- ε pɩ la 'kayu'yie-tunyɔ yɩ, ε wen: -Tɩ 'kayu 'yie, -nɩ 'ɣmee 'lɩ. ³⁵'A -tɩ o, ba nɩ 'v -pleele', a 'nɩ 'ɣmee 'lɩ, -ε nu-o, ti, 'kayukɔnyɔ di ya, a 'yɩ-tɩ -yi. -Bakle -winse, -bakle 'tɔ-heyri', -bakle mu -nyre a -nyeele 'yie, -bakle -nyrajru', 'kɩ ε di 'v nyree -nɩ. A 'yɩ 'a -dedede -yi. ³⁶'Bu -hɩan -mɔ ti nɩ -do a ti 'yri, ε 'yɩ yɩ -bleɛ -nɩ bu yɛε 'v 'a mu 'ɣmenanɣmeele' bu. ³⁷E nɔ- mɔ -tɩ 'n -hɩe -bu lee wen 'a mu, a kɔ nyibli a pepe 'hɩen-: Ba nɩ 'v -pleele', a 'nɩ 'ɣmee 'lɩ.»

-Tɛ -Juukɩe a nyibli gbagbɩ -hɩe bu 'la la -Yusu
(*Matie 26.1-5; Luku 22.1-2; Saan 11.45-53*)

14 ¹-Tɛ de a 'mu, ε -hi, -ε -bɩ ε hie 'lɩ -nyrɔwɩ nɩ 'hɩen, -Juukɩe a le'mimle gbagbu -bɩ 'mu 'v nyre. Le'mimle a 'mu, 'a 'nyre mɔ Pakɩ. Pakɩ a 'mu a ti 'yri, 'flɔɔɔɔ -mu', -ε kɔ -mɔ v 'ye nɩ pɩ 'lɩ 'a 'yaade, ε nɔ- v yɩ di. -ε -bɩ Nyɩsɩa a -cɔhlɩnpinyɩ gbagbɩ, v kɔ tetetɔɔnyɩ 'hɩen-, v -mɩe -tɔ le, v 'mu -Yusu klɔ, 'kɩ 'lɩ -yre 'kwli, -ε di-e nu, v 'mu=v 'la. ²Keɛ, v wen: «'Bu mɔ, -ba yɩ-tɩ nɩ kwle, -a 'nɩ 'nuo 'lɩ-tɩ le'mimle a ti 'yri, -ε di-e nu, nyibli 'nɩ -ha -a mu -mɔ -wɔn mɔ di.»

-Tɛ nuɔba -du pu la hunhronpu-tebli -Yusu 'lu, 'a nvele a -ta'
(*Matie 26.6-13; Saan 12.1-8*)

³Ti a 'mu 'yri, 'ki -Yusu ni 'li Betaniduɔ 'kwli, e ko 'a -nagbopu 'hven-. 'Ki u ni 'li Simo a -te. Simo a 'mu, -hnan nu la-a ni. Bu yu 'ki de ni di, -e -bu nuɔba -du, e no- pa 'kayu bu, 'e 'ble -dawinniyɛ kwa. -Dawinni a 'mu, e ko 'a 'yɛ 'hven-, e pi -die dtaki. -Tɛ e -pa 'ki, -e -bi e 'be 'v 'yɛ a 'mu a 'lu ni, 'ti- 'e pu -dawinni a 'mu -Yusu 'lu. ⁴Nyibli -ni 'v, 'waa de -bi a plo 'yu -ble, v wen: «De- ko -dawinni -bu, 'a leciɔrale 'li? ⁵'Bu plo wen-e, e di 'ye wen 'wliye dtaki, -e -we 'li -kvannunyo -bi a 'pɛɛɛ, 'ki 'li 'yɛ 'mumu 'kwli, v 'mu wen-e -hwennyibli -nyi.» Ke- e -ti 'mu, 'v yu nuɔba a 'mu -mo 'ple. ⁶-E -bi -Yusu wen: «Ba -ha-a me le, ba 'kee ne 'a -mo'puple. De -bu, e -nu, 'ki 'v 'mu -mo, e mo yuɔde. ⁷Ba ko 'a yiyie, -hwennyibli 'tɛ di 'ne- 'a mu 'nyi ni. Ti -mu' ko 'yri a di 'v=v -hva, a -we 'li ba nu -nu -haande -mo ni. 'Mo -bi, ti -mu', 'n di 'ne- 'a mu 'nyi -hi, e 'yɛ -hu. ⁸De nuɔba -bu, e -we 'li, e no- e -nu: Ti ni ke', 'e -we 'na -plahvɔ -dawinni a puppu -mo, 'ki 'v 'na -huhia a -ta'. ⁹N yu 'a mu 'ni -lee -ni -tɛɛ, 'a -ne -tite =du, v di 'v Nyɛsva a -haantitie 'v -puv -ni, 'ki 'ne- -tutu ki, -haande -bu, nuɔba -bu, e -nu, v di 'a -ti -mo le 'ni na, -e di-e nu, e 'ni -ha nyibli -mo -hru.» Ke- -Yusu -pu.

Judia -hve bu pu la -Yusu -Juukve a naanyv -ji'
(*Matie 26.14-16; Luku 22.3-6*)

¹⁰-Tɛ de a 'mu, e -hi, -e -bi Judia Yisikaliɔ, -e mo -Yusu a -nagbopi -bi, 'ki 'li 'a -nagbopu ni -pu -tu 'v 'hven a 'mu 'nyi, e no- mu 'li Nyɛsva a -cɔhlonpinyv gbagbɔ -mo, 'e mu la -nu 'ye mo, -te -mu', e di -nu -Yusu a -ji'puppu nu a -ti. ¹¹-Tɛ e pu 'kuna, -e -bi v -tva dɔɔv a nunuo dtaki, v wen: «A di -nyi -mu 'wliye.» Kve 'li ti a 'mu 'yri bu, Judia -mve 'ki -to le, -te -mu', e di -nu -Yusu a -ji'puppu nu.

-Tɛ -Yusu ko 'a -nagbopu 'hven-, v di la Paki a diide
(*Matie 26.17-25; Luku 22.7-14,21-23; Saan 13.21-30*)

¹²Le'mimle -mu', -e mo Paki, 'a yɛ-he-nyɔwɔ, 'ki v yɛ 'v 'fɔɔɔv -mu', -e ko -mo v 'ye ni pu 'li 'a 'yaade -dii -ni, 'v 'lee 'v 'blayonv le -we, 'ki 'v didide gbagbu a 'mu a -ta'. -Tɛ -nyɔwɔ a 'mu, e nyre 'v, -e -bi -Yusu a -nagbopu wen: «Tɔɔnyɔ o, -bi' -hve -ba pii 'ki Paki a diide yɛ 'li?» ¹³-E -bi e lee ne 'a -nagbopu ni 'hven -bi, e wen: «Ba mu Jrusɛɔɔ 'kwli. A ko nyiblo =du 'hven-, a di 'ni -ɛme -ni. Nyiblo a 'mu, e 'ble 'niya. E no- ba kve -wien. ¹⁴'Kayu -mu', -e ko bu e di 'li pa, ke- ba pu 'a kuvɔnyɔ yɛ: -Aan tɔɔnyɔ yɛ 'ni 'beti -ni: -Gblo a 'di -bi -ko 'kwli, e ko 'a -nagbopu 'hven-, v di 'li 'waa Paki a diide 'li -dii -ni 'li? ¹⁵-E -bi -Yusu wen 'ni de: E di tɔɔ ne 'a mu -gblo gbagbu, 'ki 'li 'a yɔ'kayu a 'mu, 'a yɛ-he-gbo yɛ. 'Ki 'kayu a -tebli a pepe -ceɛ 'li. 'Ki ba pii 'li -aan diide.» ¹⁶-nagbopu ni 'hven a 'mu, 'v mu 'li

Jrusredɔ 'kwli. 'Ti- v 'mu 'li nyre, 'e mɔ -han-ti, -te -Yusu nu wen 'a hɪhla, kɛ- v nu 'v -tɛblt a 'mu, 'a buyɛɛɛ, 'v bi 'v, 'v pi Paki a diidɛ a 'mu. -Tɛ v -wɛ 'a pipie -mɔ, -ɛ -bɪ v -mɛ kle.

17-Tɛ 'yru -wɛ 'li yakɔ 'kwli lɛ, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopu ni -pu =tu 'v 'hɛn a 'mu 'hɛn-, v nyre 'li 'kayu -mu', -ɛ kɔ bu v di 'li Paki a diidɛ 'li -dii -ni 'kwli ni. 18-Bu yi 'ki dɛ ni di, -ɛ -bɪ -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tɛɛ, nyiblo ni 'ne- 'a mu 'nyi, -ɛ kɔ 'mu 'hɛn- -yi dɛ di. ɛ nɔ- di 'mu 'na yraanyibli, -v =mɛ 'na 'lɪla lɛ -ji' pu.» 19-Bu 'win -ti a 'mu, -Yusu -hla, -ɛ -bɪ 'waa -wɪl mɛ bu diaku. Kɛ- 'waa dodoyo pi, 'v yi 'beti -ni: «=Bɪ 'mɔ =nɔ?» 20-ɛ -bɪ -Yusu =tu =nu =wɔn, ɛ wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, -v mɔ 'na -nagbopu ni -pu =tu 'v 'hɛn, 'ki nyiblo a 'mu, ɛ ni 'li, ɛ kɔ 'mu 'hɛn-, -a 'nyre 'li dedihu ni -do dabu 'kwli. ɛ nɔ- di-e nu. 21-ɛ mɔ -han-ti, 'mɔ -bu, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'n kɔ =bu 'ku, =wɪ yi, -tɛ v nu la 'a 'ciɾu, 'ki 'li Nyɪsvacɾɛn 'kwli, kɛɛ, 'jɾɔ 'ki 'v nyiblo -mu' -mɔ, -ɛ di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu. ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'ki v 'ni 'kɔɔ wen 'li nyiblo a 'mu.»

Kɔkɔnyɔ -Yusu a lɛ'ɔɔdiidɛ

(Matie 26.26-30; Luku 22.15-20; 1 Koletɪ 11.23-25)

22-Bu 'tɛ ni 'v dediiɛ', -ɛ -bɪ -Yusu 'du 'flɔɔ ye', 'ɛ -nyi Nyɪsva 'wio, 'ti- 'ɛ 'bɛ=ɛ =tɔɔ lɛ, 'ɛ -nyi-e 'a -nagbopu, ɛ wen: «Ba 'du-o ye', ba di-e. ɛ nɔ- mɔ 'na 'hɪi,» 23-ɛ 'du -wiin-ɾanɔ ye', 'ɛ -nyi Nyɪsva 'wio, 'ɛ -nyi -nu=v, 'waa pɛpɛ 'v 'na-a. 24-ɛ -bɪ ɛ wen: «ɛ nɔ- mɔ 'na -hlɔ. ɛ nɔ- 'n di bu 'wla, 'ki 'v -tonyibli -hɔɔhɔ a -ta', Nyɪsva 'mu=v nu, ɛ 'mu 'yɪ yɾayɾɪ =tu, ɛ kɔ -tonyibli 'hɛn-. 25-'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tɛɛ, kɔɛ 'ne- ti -bu 'yie bu, 'n 'yi 'lɪ=ɪ 'li -wɛ, =bu 'na 'ki nɔɔv -bu de, ɛ 'mu -nyɾɔwɔ -mu' ki yɛ, -ɛ kɔ 'kwli 'n di 'li nɔ yɾayɾɪv -bɪ -mu' 'li 'naa -ni, 'ki 'li Nyɪsva a 'klɔ yɾayɾɪ 'kwli.»

26-Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bɪ v ble -wla, 'ti- v 'du ye', 'v =ti 'dɪɔ, 'v mu 'li dɔgba -mu' 'lu, -ɛ kɔ 'lu olifietɪ ni 'li.

-Tɛ -Yusu lee la Pielɪ, -ɛ mɔ, Pielɪ a 'mu, ɛ di-e 'ni hla, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ=ɪ -yi

(Matie 26.31-35; Luku 22.31-34; Saan 13.36-38)

27-Tɛ v nyre 'li, -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pi 'a -nagbopu yi, ɛ wen: «'Ti di 'v 'ni nyre, a 'mu 'v 'mu 'hɪi lɛ -gbɛ, =wɪ yi, -tɛ v nu la 'a 'ciɾu, 'ki 'li Nyɪsvacɾɛn 'kwli, -ɛ mɔ: Nyɪsva wen 'ni: 'N di 'blakɔnyɔ 'ni 'la, blablɪ 'mu -gbɛ.» 28-ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pi =nu yi de, ɛ wen: «'Bu mɔ, 'ni 'ku, 'ni 'hɾɪ 'klɔ, 'ki 'n di 'li Galileblɔgba 'kwli mu, 'mu 'li 'a mu 'li -plee -ni.» 29-ɛ -bɪ Pielɪ wen: «'Ye =bu 'waa pɛpɛ bu hie 'v -mu bu, 'mɔ -bu, 'n 'yi 'lɪ=ɪ 'li -wɛ, =bu hie 'v -mu bu 'klɔ -mɔ 'klɔ.» 30-ɛ -bɪ -Yusu wen: «'N yi -mu 'ni -lee -ni -tɛɛ: 'Ki 'li 'tɔɔwɔ ni -do -bu 'kwli, 'ti- hape 'mu -nyre a daawɪ ni 'hɛn nu, -di nu -gaawɪ ni ta, -ɛ mɔ, =yi 'mu -yi.» 31-ɛ -bɪ Pielɪ 'yaa 'li win, 'ɛ =tu=o =wɔn, ɛ wen: «'Uɔn-, 'ye =bu 'n di 'ku, 'n kɔ -mu 'hɛn-, 'n 'yi 'lɪ=ɪ 'li -wɛ, =bu hla=a, -ɛ mɔ, 'n 'yi -mu -yi.» 'Waa pɛpɛ, -ti ni -do a 'mu, Pielɪ -hla, ɛ nɔ- v -hla -wɛ.

-Te -Yusu da la Nyisva, 'ki 'li 'dudoti a -ci -mu', v dee Gesumani ki
(*Matie 26.36-46; Luku 22.39-46*)

32-Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'ki v nyre 'li 'dudoti a -ci -mu', v dee Gesumani 'kwli. -E -bi ke- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopu yi, e wen: «Ba ni mo bu, -bu mu 'li ye', 'mu 'li Nyisva -mo -hlee -ni.» 33Bu yi 'ki ni mi, -e -bi e da Pieli ko Saan ko Saki ni, e ko -nu 'hven- 'v -mu. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a -wlu 'mve bu. Hwannu ni-e ni diaki. 34-E -bi ke- e pi -nu yi, e wen: «'Na =wlu 'mve bu diaki. 'Na =wlu a bu'mumve a 'mu, e -hve bu 'la 'mu. Ba ni mo bu, a 'ni 'hjee 'li,» 35'e hlwo =nu -mo le de gbe, 'e 'gbla kwli, 'e nyee Nyisva le, 'bu mo, 'bu -we 'li-t, 'ki 'a =hven'yeti -mu', -e di 'li di, bu hlwo -ne -mo le. 36 E wen: «'Na 'Ba o, -we 'li 'a -ne de ni. Nu-o, =hven -bu, 'n mi 'ye mo, bu hlwo 'mu -mo le. Kee, e 'ni 'mo 'li de -bu, 'n -hve, kee, bu mo de -mu', -hve.»

37Bu nu 'ki 'puple le, -e -bi e -hian -mo, 'e mu 'v 'a -nagbopu ni ta a 'mu 'hvi, 'e yee 'v =nu hmena a hmeele' bu. -E -bi ke- e pi Pieli yi, e wen: «Sim, -bi -yi 'ni hme? =Yi 'li-t 'li -we, 'ki -bu 'yi -hje, 'ki 'li -haawo ni -do 'kwli? 38 A 'ni 'hjee 'li, kee, ba da Nyisva, -e di-e nu, de 'bu yi-t ni -hve bu -tee 'v 'a mu le, 'ki ba -hee Nyisva a -ti le, a 'ni =ha 'a -ti le -hee -ni. 'N yi-e ni, -e mo, 'aan =wli -hve-e ni diaki, 'ki a 'ni 'hjee 'li, a 'mu Nyisva da, kee, 'bu mo, Nyisva 'bu 'ye ni -hee ne 'a mu, 'a mu ni -do, a 'yi 'kl -ko, 'ki ba nu de a 'mu.»

39Bu pu 'ki le, -e -bi e hlwo =nu -mo le de, 'e -tva Nyisva a lenyaale de, 'ki 'li win ni -do -mu', e pu wen 'kwli. 40-Te e -we -mo, 'e -hian -mo, 'e mu 'v =nu 'hvi, 'e yee 'v =nu hmena a hmeele' bu de, -e nu-o, v 'yi 'li-t 'li -we, bu pu 'yii le. -Te v =wle 'ki 'yii, -te bu di-e yi pu, v 'yi-t -yi.

41-E -bi e mu ni de, 'ti- 'e -hian -mo de, 'wi ni ta a de, -e -bi e wen: «=Bi a yi 'ni hje de, 'a -he 'li ke le? E 'yi 'ki hmuhmeti 'pa-. Ba 'ye ke, ti nyre 'v ni, 'ki bu pu 'mu de'kukununyv -ji', 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo. 42 Ba 'du ye', -a 'mu mu, -e nu-o, nyiblo -mu', -e di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, 'ki e yi 'li di.»

-Te -Juukve a naanyu klo la -Yusu
(*Matie 26.47-56; Luku 22.47-53; Saan 18.3-12*)

43 Win ni 'li -Yusu wlɔn, -e -bi Judia, -e mo -Yusu a -nagbopu ni -pu -tu 'v 'hven a nyiblo -bi, e nyre 'v ni, e ko nyibli -hɔhɔ 'hven-. Nyibli a 'mu, v 'ble ta-wɔn-tebli ko ti 'hven- kva le. Nyisva a -cɔhlɔnpinyu gbagbi, ko tetetɔnyu, ko -Juukve a naanyu -bi 'hven-, v nu- lee nyibli a 'mu, bu mu -Yusu klo. 44 Judia a 'mu, -e di =nu -Yusu -ji' pu, 'ti- v 'mu 'hru wlɔn bi, ke- e pu =nu yi: «Nyiblo -mu', 'n di 'wlee -ni, 'n di 'wio -nyi, e ko- ba klo, e 'ni =ha 'a mu -ji' =ta, a 'mu=v gba.» 45-Te v nyre ki 'v, -e -bi Judia 'yɔya 'v -Yusu 'hvi bu, e wen: «Tɔɔnyo o,» 'e 'wlee =ne. 46 Ti ni -do a ti 'yri, nyibli a 'mu, Judia -gba, -e -bi v klo -Yusu ni. 47 Nyisva a -cɔhlɔnpinyu a nyiblo gbagbu, 'a

-kvannunyo -bi, ε ni -tuo ki -we. -E -bi -Yusu a -nagbopi -bi, ε no- -ha 'li 'a 'plien bo 'kwli, 'ε nu-o, 'ε 'be 'v -kvannunyo a 'mu, 'a nva. 48-E -bi ke- -Yusu pi -nu yi: «Ta-won-tebli ko ti 'hven-, ε no- a -ya, 'a di 'mu klo mo, =wi yi, -te -mu', v ni -balunyo a kuklo. 49'Ti-, 'a -ne ti, 'n ni la 'li 'a mu 'nyi, 'ni tue la 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, kee, a 'yi la 'mu -klo. -Tebli a pepe -bu, ε mi 'lu -mo, -ε di-e nu, -ti -mu', v 'cri la, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, ε 'mu -nue -ni.» 50-Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi 'a -nagbopu a pepe -gbe 'v=v 'hvi le, 'v 'gba ci le. 51Kee, ε ko gblotayu =du, ε no- yi -Yusu =wien kuv. Gblotayu a 'mu, danu ni -do ε 'wlee kle. -E -bi v klo-co ni -we. 52Kee, 'ki ε hie 'li -nu 'a danu a 'mu -ji' bu, 'ε =ga 'hvi wlon, 'ε 'gba ci le -we.

-Te -Juukve a naanyu puu la -Yusu -bati le

(Matie 26.57-68; Luku 22.54-55,63-71; Saan 18.13-14,19-24)

53'Ti- de a 'mu, ε 'mu -hi, -ε -bi v gbe -Yusu ni, 'ki 'li Nyisva a -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu a 'kayu bu. 'Kayu a 'mu bu, 'ki -cohlunpinyu gbagbu a pepe, ko Nyisva a tetetonyu, ko 'blugba a naanyu -bi 'hven-, 'ki 'waa pepe, v 'kukue 'li le, 'ki 'v -gbolugbo a -ta'. 54Piel- mo -bi, ε yi kuv -Yusu =wien, 'ki 'li -mohlwole 'kwli, 'ε -he 'li 'waa =pi le, 'ε -mu, 'ε pa 'li -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu a -yaa 'kwli -we. 'Ki Nyisva a 'kagbau a 'yie=tunyu ni 'li, 'v 'tie na, 'v yi-ti 'wen. Nyibli a 'mu, v nu- ko 'nyi Piel ni 'li bu, 'ε yi na 'wen -we.

55'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, -cohlunpinyu gbagbu, v ko -gbolugbo a nyibli a pepe 'hven-, v =mve=ε le, 'ki bu yee -Yusu -ti, -ε di-e nu, v 'mu=v 'la, kee, v 'yi 'li-ti kikade =du 'li 'yee -ni. 56Nyibli -huchui pi-ti hi ki. Kee, 'waa 'puplewin puple 'li kle. 57Kee -ε -bi nyibli -bi 'du ye', 'v yee =ne -ti, 'ki 'li hi 'kwli, v wen: 58«-Aan 'mumu, -a 'win la ni, -te ε pi la le, -ε mo: Nyisva a 'kagbau -bu, -tonyibli -pu, 'n di-e 'ni 'wla, 'ti- 'mu 'a de -bi pu, 'ki 'li -nyrōwi ni ta 'kwli, 'ki -tonyibli 'ye di 'v dabu 'hvi ni gba.» 59Kee, 'ki 'v -te a 'mu, 'waa win 'tie puple 'li kle de.

60-ε -bi -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu 'du ye', 'ki 'v nyibli a pepe ye', 'ε 'beti -Yusu, ε wen: «-Bi -ti a pepe -bu, nyibli -bu, v yi -mu -yee -ni, -yi -ti -ko, -bu =tu -nu =won?» 61Kee, -Yusu 'yi-ti -ti -du kle -hitta -ni. -E -bi -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu 'beti-e ni de, ε wen: «-Bi -mo mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la 'li ya? -Bi -mo mo Nyisva a 'Yu?» 62-ε -bi -Yusu =tu-o =won, ε wen: «Iin, 'mo =nu. ε di ko ti, a 'mu 'mu 'ye, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'v 'Klukunyunyisva a diidektiba ki bu ni, 'mu 'li yako 'kwli -hon, 'ki 'li 'nujma 'nyi.»

63-Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu a 'mu, ε ciera 'a dionu wlawu le, yru a -ti, ε wen: «-A 'ni 'mucco 'ki -hehnyibli -du le de, 64'bi 'aan 'mumu, a 'win -ti, ε -hla ni. A 'win ni, -te ε nu Nyisva a -ti a le-heele. -Bi' a pi 'li?» -E -bi 'waa pepe, v wen: «E mo =han-ti, ε -hee Nyisva a -ti le. 'A -ti, ε ko 'kukuu.» 65-ε -bi -v -bi -tua 'a hwn a 'hinhren, ε ko, 'v

mua ne 'a 'yii kle, 'u yi-ti nmlu -bii -ni, u wen: «Winwlɔn-hanyɔ o, lee ne -a mu, nyiblo a 'du -bi -hɛn -mu de 'li?» ε kɔ, Nyɩsua a 'kagbau a 'yie-tunyɔ a 'mu, 'u pu 'li-ti 'nmlu nu' le -we.

-Te Pielɩ pu la le, -ε mɔ, ε 'yi la -Yusu -yi

(Matie 26.69-75; Luku 22.56-62; Saan 18.15-18,25-27)

66-Te -teblɩ a 'mu, ε mi 'lu -mɔ, 'ki Pielɩ 'tɛ ni 'li -yaa a 'mu 'kwli. Bu ni 'ki 'u bu, -ε -bi 'yu nyrɔyɩ =du, -ε nii 'li -cɔhlɩnpinyɩ a nyiblo gbagbu a -te -kuan, ε nɔ- nyre 'u, 'ε 'ye Pielɩ, 'ε yi na 'wen. 67Bu 'ye 'ku-ti, -ε -bi ε -hrɩv =ne 'yie le, ε wen: «-Mɔ -bu, -kɔ Nasaletɩ a -Yusu 'hɩen-, 'a mu -nɩne la 'hu.» 68Kεε, Pielɩ -ga ni, ε wen: «-Ti -mu', -hle, 'ni 'wɩn-ti li-ti, ε kɔ, 'ni -yru-o li-ti le,» 'ε -hɔn 'u=v 'hu, 'ε mu 'li -yaa a 'mu 'a paale'. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi hape da -nyre ni. 69Kεε -ε -bi 'yu nyrɔyɩ ni -do a 'mu, ε 'ye-e ni de, -ε -bi ke- ε pu nyibli -mu', -v ni 'u yi, ε wen: «Nyiblo -bu, ε mɔ -Yusu a -nagbopi =nɔ.» 70-ε -bi Pielɩ -ga ni de. Ti gbi bu -hi, -ε -bi nyibli a 'mu, -v ni 'u, u wen: «ε mɔ -han-ti =nɔ, -mɔ -bu, -mɔ -Yusu a -nagbopi =nɔ, -kɔti -na 'mumu, 'ki -kɔ 'li Galileblugba 'kwli.» 71-ε -bi ε wen: «Bu mɔ, 'ni yi hi ni ni, Nyɩsua bu pu 'mu 'jɩɔ yi. 'N 'suɩ ni, nyiblo -bu, -kɔti a hle, 'n 'yi-ti -yi.» 72Ti ni -do a 'mu 'yri, -ε -bi hape nu -nyre a daawɩ ni 'hɩen a de ni. -ε -bi -ti -mu', -Yusu lee wen Pielɩ, ε bi 'li-ti 'kwli. Ke- ε pu=v yi: «'Ti- hape 'mu -nyre a daawɩ ni 'hɩen nu, -di nu 'na -mɔ-gaawɩ ni ta, -ε mɔ, =yi 'mu -yi.» Bu bi 'ki 'li-ti 'kwli, -ε -bi ε -tva wuwe.

-Te u gba la 'li -Yusu Pilatɩ -mɔ

(Matie 27.1-2,11-14; Luku 23.1-5; Saan 18.28-38)

15 1'Ti- nyre 'mu -nye, -ε -bi Nyɩsua a -cɔhlɩnpinyɩ gbagbi 'kukue le de, u kɔ -Juukve a naanyɩ, kɔ tetetɔnyɩ, kɔ -gbolugbo a nyibli a pepe 'hɩen-, u 'mu -Yusu a -ti' le -pupu -ni. -ε -bi u wen: «-Ba lee ne -aan 'seyo, bu mua -ne, u 'mu 'li-ti Pilatɩ -mɔ gba.» (Pilatɩ a 'mu, ε nɔ- mɔ -gulɩnɩma -mu', Romakve a 'kun gbagbu =tu la gbata ki bu.) 2Bu gba 'ki 'li-ti Pilatɩ -mɔ, -ε -bi ε -tva 'a le'betile, ε wen: «-Bi -mɔ mɔ -Juukve a bodi?» -ε -bi -Yusu wen: «Iin, 'mɔ =nɔ.» 3-ε -bi Nyɩsua a -cɔhlɩnpinyɩ gbagbi -tva 'a -ti -huɔhuɩ a yeele. 4-ε -bi Pilatɩ 'beti ni de, ε wen: «-Bi -ti a pepe -bu, u yi -mu -yεε -ni, =yi -ti -du -kɔ, -bu hla?» 5Kεε, -Yusu 'yi-ti =wɔn =tu. ε mɔ de, -ε keε Pilatɩ a =wɩ le.

-Juukve wen 'ni, bu kɔɔ 'u -Yusu tugbe 'yie, ε 'mu 'ku

(Matie 27.15-26; Luku 23.13-25; Saan 18.39-19.16)

6'A -ne le'mimle, -ε mɔ Pakɩ a ti 'yri, Pilatɩ kɔ bu te =jɩklapi ni -do -mu', -Juukve di -hva bu. 7Ti a 'mu 'yri, ε kɔ la =jɩklapi -du. 'A 'nyre mɔ Balabasi. ε mɔ -balɩnyɔ =nɔ. Balabasi a 'mu, u pu la=a =ji, ε kɔ 'a 'bio -balɩnyibli -bi 'hɩen-, -ε nu-o, ti -bu, -ε kɔ 'yri 'blugba yi mɔ =gbugblɔ -ni, 'ki u 'la mɔ

nyiblo. ⁸-E bi nyibli -huvhu mu 'li Pilati -mɔ, 'v lee -ne, v wen: «-A -hve-e ni, -bu -te -jklapi ni -do bu, -wɪ yɪ, -te -mu', -ni-e le 'a -ne 'yru, le'mimle, -e mɔ Paki a ti 'yri.» ⁹-E -bi Pilati wen: «-Bi a -hve-e ni, -bu te 'aan bodɔ, -e mɔ -Juukve a bodɔ bu?» ¹⁰Ke- Pilati nu 'puple, -e nu-o, e yi-e ni, -e mɔ, 'ki 'li ca 'kwli, 'ki Nyɪsua a -cɔhlɔnpinyu gbagbi puɔ 'li-i -Yusu -ju', -e di-e nu, e 'mu=v 'la. ¹¹Pilati bu 'beti 'ki =nu, -e -bi -cɔhlɔnpinyu gbagbi -tutuo nyibli -mu' ni, 'ki bu lee Pilati, bu te Balabasi bu, kee, e 'ni 'tee 'li -Yusu bu. ¹²-E -bi Pilati =tu =nu =wɔn, e wen: «'Bu mɔ, 'ni te Balabasi bu, de a 'di -bi a -hve, -bu nu nyiblo -bu, a dee ne 'aan bodɔ -mɔ 'li?» ¹³-E -bi v 'yaa 'li win, v wen: «Kɔɔ 'v=v tugbe 'yie, e 'mu 'ku!» ¹⁴-E -bi Pilati wen: «De -hvan a 'di -bi e -nu, -kɔti 'ni kuv 'v=v tugbe 'yie 'li?» Kee, v 'yee 'li win, v wen: «Kɔɔ 'v=v tugbe 'yie, e 'mu 'ku!» ¹⁵-Te Pilati -hve bu blee nyibli a plɔ, e nɔ- nu-o, e te Balabasi bu, 'ti- 'e lee ne 'a 'seyo, bu bii -Yusu lɔkue. -Te v bi 'ki-i, -e -bi e lee ne 'a 'seyo a 'mu ni, e wen: «Ba gba=a, ba kɔɔ 'v=v tugbe 'yie, e 'mu 'ku.»

-Te 'seyo 'cee la -Yusu
(*Matie 27.27-31; Saan 19.2-3*)

¹⁶Pilati bu pu 'ki le, -e -bi 'a 'seyo gba -Yusu ni, 'ki 'li Pilati a 'mu 'a -yaa 'kwli, -te 'waa bunule ni 'li, 'v da 'waa 'bio 'seyo a pɛpɛ. ¹⁷-Te v -nyre 'ki, -e -bi v pu -Yusu wlawlv -jɔhun, 'v hlaa =ne 'witiklavɔn le. 'Witiklavɔn a 'mu, e nɔ- v =tu=o 'lu. ¹⁸-E -bi v -tva 'a 'wioblepuɔv, v wen: «-Na 'wio mɔ, -Juukve a bodɔ,» ¹⁹kɔ, 'v pi 'v=v kotu 'lu le, 'v -gble 'li-i huɔn 'yi le, 'ti- 'v 'gbli kwli, 'ki 'v=v ye', 'v =tɔ 'v 'li le, 'ki 'v 'a 'caale a -ta'. ²⁰-Te v -we 'ki 'a 'caale -mɔ, -e -bi v -he=e wlawlv -jɔhun a 'mu ni, 'v pu=v 'a -gbetu, 'a wlawlv, 'ti- 'v =tɔ =ne 'diɔ, 'v gbe 'li-i -tite -mu', v di 'li-i tugbe 'yie -kɔɔ -ni.

-Te v kɔɔ la 'v -Yusu tugbe 'yie, e 'mu 'kv a -ti
(*Matie 27.32-44; Luku 23.26-43; Saan 19.17-27*)

²¹Bu yɪ 'ki ni mi, -e -bi v kɔ nyibehian -du 'hven-, v -ɲmee ni. Nyibehian a 'mu, 'a 'nyre mɔ Simɔ. 'Ki e kɔ 'li Silenidɔ 'kwli. E nɔ- mɔ Alesadri kɔ Rufusi 'hven- a 'baɪ. Nɔ- -hven -titi. Bu yɪ 'ki le ni -hihi -ni, -e -bi 'seyo kɔɔ ni, 'v ni 'v=v ke', 'e 'ble tugbe -mu', -e kɔ 'yie v di 'v -Yusu 'v -kɔɔ -ni. ²²-E -bi v gba 'li -Yusu dugba -mu' 'lu, v dee Gɔlvɔgɔta, -e -hen 'nyre 'Lukla. ²³-Te v nyre 'li, -e -bi v -hve bu -nyi-e nɔ, v pu 'li -ci -mɔ, v dee mili, kee, -Yusu 'yi-i 'na. ²⁴'Ki 'v -tite a 'mu, 'ki v kɔɔ 'v=v tugbe 'yie, 'v pu 'wla, -e di-e nu, v 'mu -Yusu a 'hvilɛpu-tebli, 'a -glale yi. ²⁵Muu 'yru bu 'yaa 'v a ti 'yie, 'ki v kɔɔ la 'v=v tugbe 'yie, ²⁶'v 'cru la 'v 'plankɪbɪa ki, -ti -kɔ -ti v kɔɔ 'v=v tugbe 'yie. -Ti a 'mu, e nɔ- -bu: «Nyiblo -bu, e nɔ- mɔ -Juukve a bodɔ.» ²⁷Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'v -Yusu 'hvi, v kɔɔ 'v -balɔnyu ni 'hven, 'ki 'v 'waa -ne ti 'yie, -do 'ki 'li 'a diidekɪbɪa ki, -do -bi 'ki 'li 'a kamlakɪbɪa ki. [²⁸-E -bi -ti -mu', v 'cru 'la 'li Nyɪsvacrɪen 'kwli ti -hi la a ti 'yri, e mu ke 'lu -mɔ. -Ti a 'mu, e nɔ- -bu: «'Ki v -hree 'li-i -balɔnyu 'nyɪ.»]

29-É -bɪ nyibli -mʊ', -v yɪ -hi, v -hɛ-ɛ 'yri, 'v =gbɛpʊ 'lu lɛ, v wɛn: «-Mɔ -bʊ, -ɛ pʊ la lɛ, -ɛ di la Nyɪsʊa a 'kagbau 'wla, 'tɪ- -ɛ di la-a pʊ, 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɪ nɪ ta 'kwli, 30 wa -dɪɔnʊ, =mʊ 'v tugbɛ -mʊ' 'yie -hɔn, =mʊ =tɪ.» 31-É -bɪ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyʊ gbagbɪ, v kɔ tetɛtɔɔnyʊ 'hʊɛn-, -v nɪ 'v, v -hɛ-ɛ 'yri lɛ -wɛ, v wɛn: «É wa nyibli -bɪ nɪ, kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ 'a dɪɔnʊ a wʊwa 'lɪ -wɛ. 32' Bʊ mɔ Wanyɔ, -ɛ mɔ Yisraekʊɛ a bodɪɔ -wɛ, bʊ -hɔn 'v tugbɛ -mʊ' 'yie, bʊ =tɪ, -tɛ ti nɛ -bʊ. 'Bʊ mɔ, =ba 'yɛ dɛ a 'mʊ, -a di pʊ=v =haan-tɪ, -ɛ mɔ, ɛ nɔ- mɔ Wanyɔ.» Nyibli nɪ 'hʊɛn -mʊ', v kɔɔ 'v 'waa ti 'yie lɛ, 'kɪ 'v -Yusu 'hʊɪ, v 'cɛɛ =nɛ nɪ -wɛ.

-Tɛ -mʊ', -Yusu nu la 'kɔkɔv

(Matie 27.45-56; Luku 23.44-49; Saan 19.28-30)

33' Yrʊ bʊ yɪ 'v 'lu a -hɛyri' nɪ nyre, -ɛ -bɪ halɔ ka -tʊtʊ a pɛpɛ kɪ. Halɔ a 'mʊ, ɛ nɪ 'v -nɪnɪ, 'ɛ yɛ 'yrʊ-hiile a ti kɪ. 34-Tɛ 'yrʊ-hiile a ti a 'mʊ, ɛ yɪ 'v nyre, -ɛ -bɪ -Yusu 'yaa 'lɪ win, ɛ wɛn: «Eloi, Eloi, lama sabatani?» -ɛ -hɛn 'nyre, «Nyɪsʊa o, Nyɪsʊa o, dɛ- kɔ 'mɔ -ha 'yie -mɔ 'lɪ?» 35 Nyibli -mʊ', -v nɪ -tʊo kɪ, kɛ- 'waa dɛ -bɪ pɪ: «Ba 'yɛ kɛ, Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ Eli ɛ dɛ,» 36 'kɪ 'lɪ -nʊ 'nyɪ, -ɛ -bɪ 'ɛ -mʊ, 'ɛ 'gba ci lɛ, 'ɛ 'du -sapoo yɛ, 'ɛ 'nyra 'lɪ-tɪ 'lipanɔ -mɔ, 'ɛ mʊa 'v=v tugbɛ blɔblɔ 'lu lɛ, 'ɛ -nyi-e -Yusu, -ɛ di-e nu, ɛ 'mʊ=v 'na. ɛ wɛn: «-Ba pʊ 'v 'yie bʊ, 'bʊ mɔ, Eli 'bʊ di di, ɛ 'mʊ 'v=v tugbɛ a 'mʊ 'yie -ha, -a 'mʊ=v 'yɛ.» 37 Bʊ nɪ 'kɪ dɛ a 'mʊ -mɔ, -ɛ -bɪ -Yusu 'gbo nɪ, 'ɛ mla -hʊnhlɔn.

38 Ti a 'mʊ 'yri, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbau bʊ, -ɛ nɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, danʊ gbagbʊ -mʊ', -ɛ 'bɛ 'kayu a 'mʊ =tɪɔ, 'ɛ -ki wɔn pɛpɛ, kʊɛ 'lɪ 'a 'lu yɪ bʊ, -bʊ yɛ 'a -hlɔndɛ kɪ. 39 'Kɪ 'v -Yusu -hlɔn, 'kɪ Romakʊɛ a 'sɛyo a nyiblo gbagbʊ -bɪ nyra 'v bʊ. ɛ nɔ- 'bɛ-ɛ 'yɪ. Bʊ 'yɛ 'kɪ, -tɛ -Yusu nu la 'kɔkɔv, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «É mɔ -han-tɪ, nyiblo -bʊ, ɛ mɔ la Nyɪsʊa a 'Yʊ -nɪɔ.»

40 Nʊgbɪ -bɪ nɪ 'v, 'v hlɔɔ 'v -tɛ a 'mʊ -mɔ lɛ dɛ gbɛ, 'v yɪ -teblɪ a 'mʊ, -ɛ mi 'lu -mɔ 'yɛ. 'Kɪ 'lɪ -nʊ 'nyɪ, Madala a Mari nɪ 'lɪ, ɛ kɔ Mari -mʊ', -ɛ mɔ Saktɪ 'cɪmɪɛ kɔ Sostɪ a 'dii, kɔ Salome. 41 Nʊgbɪ a 'mʊ, v nʊ- yɪ la -Yusu -wien lɛ kʊɛ, -tɛ ɛ nɪ la 'lɪ Galileblɔgbɪ 'kwli, 'v yɪ la-a -hɛɛ -nɪ. V kɔ nʊgbɪ -bɪ 'hʊɛn-, v kɔ -Yusu 'hʊɛn-, v nʊ- di la Jrusɛ.

-Tɛ v pʊ la 'lɪ -Yusu 'dabio 'kwli

(Matie 27.57-61; Luku 23.50-56; Saan 19.38-42)

42-43-Tɛ 'tɔ yɪ nɪ -wɛn, -ɛ -bɪ nyiblo =dʊ nyre 'v -tʊo a 'mʊ kɪ. 'A 'nyre mɔ Sosɛfʊ. 'Kɪ ɛ kɔ 'lɪ Alimatedɪɔ 'kwli. Sosɛfʊ a 'mʊ, ɛ mɔ -Juukʊɛ a -gbolugbo a nyiblo -bɪ -nɪɔ. Nyibli =tui 'v=v nɪ dtakɪ. Ti -mʊ', Nyɪsʊa di nyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ, ti a 'mʊ, ɛ nɔ- ɛ yɪ 'v lɛ -plee -nɪ. Sosɛfʊ bʊ nyre 'v -tʊo a 'mʊ kɪ, -Juukʊɛ a -wuwle-nyrɔwɔ yɪ 'v 'nɪ nyre, 'yrʊ bʊ pa a ti 'yri. ɛ nɔ- nu=o, 'ɛ =tʊ 'v 'klɪ, 'ɛ 'yɪ 'yie -pie, 'kɪ bʊ mu 'lɪ Pilatɪ -mɔ, 'ɛ lee -nɛ, bʊ wɛn-ɛ, ɛ 'mʊ 'v -Yusu a -plahʊ tugbɛ 'yie -ha, ɛ 'mʊ 'v=v -ha. 44-Tɛ -Yusu

'yi v tugbe 'yie -wleen -ni, 'e 'ku, e kee Pilati a =wli le. E no- nu-o, 'e da 'a 'seyo a nyiblo gbagbu, 'e 'beti-e, 'bu mɔ, -te -Yusu 'ku wen, 'a ti 'bu -wlen 'u. 45-Te 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e =tu-o =wɔn, -e -bi Pilati wen-e ki, 'ki Sosefu bu -ha 'u -Yusu tugbe 'yie. 46-Te e -wen 'ki, -e -bi Sosefu mu -jise -to mɔ, 'e -di, 'e -ha 'u -Yusu tugbe 'yie, 'e 'hinhian 'li-i -jise 'a mu 'kwli le, 'ti- 'e gba 'li-i -tite -mu', e di 'li-i =tuu -ni. 'Ki 'li -tite a 'mu, 'hiɔ gbagbu ni 'u, 'e hlo yra, -wen dugba. 'Ki 'li 'hiɔ gbagbu a 'mu 'kwli, 'ki v 'bluu la 'li 'dabio, (ti =du a ti 'yri la, -e 'wi- -wlukayu yi). 'Ki 'li 'dabio a 'mu 'kwli, 'ki e pu 'li -Yusu a -plahu, 'ti- 'e nu 'hiɔ 'papɔ, -e ni 'u, -e -hian 'li -mɔ le, 'e ka 'dabio a 'mu yi. 47-Te -mu', u pu 'u -Yusu bu, Madala a Mari, kɔ Mari, -e mɔ Sost a 'dii, u 'ye 'u ni.

-Te -Yusu 'hru la 'klɔ

(Matie 28.1-8; Luku 24.1-12; Saan 20.1-10)

16 ¹Wuwle-nyrɔwɔ a 'mu bu -hi, 'yru a bupeele a ti 'yri, -e -bi Madala a Mari, e kɔ Mari, -e mɔ Saki a 'dii, kɔ nugba -bi 'huen-, -e mɔ Salome, u nu- mu -dawinninyra -to mɔ, u 'mu=v -Yusu a -plahu le pu. ²Sɔɔndi a -nyrajru', 'yru a 'hrule a ti 'yri, -e -bi nugba a 'mu, u nu- -tuɔ 'li 'dabio yi. ³Bu ni 'hru wɔn, -e -bi u -tua 'a lepupele, u wen: «Nyiblo a 'di -bi, -e di 'u kwanhiɔ a 'mu 'u -ha 'li, u -nu, 'u ka 'dabio yi?» ⁴Kee, -te u nyre 'li, -e -bi u 'ye=e ni, -e mɔ, kwanhiɔ a 'mu, u blike=e le, 'u pu=v 'kɔbia ki. ⁵-e -bi u pa 'li 'dabio 'kwli. Bu pa 'ki 'li, -e -bi u yee 'li gblotayu =du bu. E no- ni 'u diidekɔbia ki bu, 'e pu wlawli puɔpu. Nyisva a lelenyɔ =niɔ. Bu 'ye 'ki-i, -e -bi huannu -tua 'waa nunuo diaki. ⁶Kee -e -bi gblotayu a 'mu, e wen: «A 'ni 'pie 'li huannu. 'N yi-e ni, -e mɔ, Nasaleti a -Yusu, u kɔɔ 'u tugbe 'yie, e no- a -mυe le. Ba 'ye ke -tite -mu', u pu la 'u=v bu, e no- -bu. Nyisva -ha 'li-i 'kukunyibli 'nyi ni, 'e -ha-a 'klɔ. E 'yi 'ne- -ni. ⁷A -ti, ba mu, ba lee ne 'a -nagbopu, kɔ, ba lee Pielt -we, -e mɔ, e di 'nyee 'hru, e 'mu 'a mu -ple, 'ki 'li Galileblugba 'kwli. 'Ki a di 'li-i bu -yee -ni, =wi yi, -te -mu', e nu la 'a hihla.» ⁸-Te gblotayu a 'mu, e -we 'ki 'pupele -mɔ, -e -bi u 'hru ni, 'u 'gba ci le, -e nu-o, huannu -hi -nu wɔn diaki. Huannu a -ti, u 'yi nyiblo =du -ti =du -lee -ni.

-Te -Yusu 'hru la Madala a Mari yi

(Matie 28.9-10; Saan 20.11-18)

[⁹Sɔɔndi a -nyragbli, 'ki -Yusu -hɔn 'li 'kukunyibli 'nyi, 'e 'hru 'klɔ. Yi-henyiblo -mu', e 'hru yi, e no- mɔ Madala a Mari. E no- mɔ nugba -mu', -e kɔ ke' e bla la 'u 'kuo -hvin ni -hlon'hven le. ¹⁰Nyibli -mu', -u yi la -Yusu =wien le kuɛ, u nu- Mari mu la lee mɔ, -e mɔ, -Yusu -hɔn 'li 'kukunyibli 'nyi ni, 'e 'hru 'klɔ. -Te e nyre la 'li -nu -mɔ, e yee la 'li -nu -hien kɔ 'kla-wliye'yɔya 'nyi bu. ¹¹-e -bi ke- e pu la =nu yi, e wen: «-Yusu 'hru 'klɔ, 'na 'mumu a 'mu, 'n 'ye=e ni.» Kee, u 'yi la-a -haan-ti -pu.

-Te -Yusu 'hru -nagbopu ni 'hven -bi yi
(Luku 24.13-35)

12-Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -nagbopu ni 'hven -bi, v nu- -hɔn 'li Jrusɛdɔ 'kwli, 'v mi 'li 'dɔ -bi ki. U nu- -Yusu 'hru yi -we, 'ki 'li 'tu -bi 'kwli. 13-Te v yru-o, -ε -bi v -hɔn -mɔ, 'v di Jrusɛ, 'v lee 'waa 'bio -bi. Kεε -ε -bi v 'yi-ɪ -haan-ti -pu -we.

-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopu ni -pu -tu 'v -do yi
(Matie 28.16-20; Luku 24.36-49; Saan 20.19-23; Nunu-tebli 1.6-8)

14De a 'mu, -te ε -hi -we, -ε -bi -Yusu a -nagbopu ni -pu -tu 'v -do a 'mu, v yi di de. Bu ni 'ki 'v dediile', -ε -bi -Yusu 'hru =nu yi -we, 'ε 'ple =nu -mɔ, -te v -nu, 'ki v 'yi =wlv a yukuole -kɔ, 'ti- 'waa =wlv 'v 'gboklo -ni, -ε nu=o, -te ε 'hru 'klɔ, nyibli -mɔ', -v 'ye=e, -Yusu a -nagbopu 'yi =nu -haan-ti -pu. 15-ε -bi kε- ε pi 'ki =nu yi de, ε wen: «Ba mu, ba na 'klɔ a pepe -bu ki, ba pu 'na -haantitie nyibli a pepe. 16Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'win -haantitie a 'mu, 'bu kuo 'mu =wlv yi, 'ti- 'bu pu=v 'nie 'lu, nyiblo a 'mu, ε nɔ- 'n di wa, 'ki 'v Nyɪsua a yru -mɔ'. Kεε, nyiblo 'bu 'yi 'mu =wlv yi -kuo -ni, nyiblo a 'mu, ε nɔ- Nyɪsua a -bati di klɔ. 17Nyibli -mɔ', -v di 'mu =wlv yi kuo -ni, =wlvkεε-tebli -mɔ', 'n di 'li =nu 'li -naa -ni, 'n di nu, ε nɔ- -bu: 'Ki 'li 'na 'nyre 'kwli, v di bla 'kuo -hɔn le, -v ni 'v nyibli ke', ε kɔ, v di pu win -mɔ', v 'yi -yi. 18'Ya 'v 'lu de, 'ye -bu v klɔ hro, kɔ, v 'na 'a -nε =dedede, 'kve ni 'li -mɔ, -tebli a 'mu, ε 'yi 'li-ɪ 'li -we, bu nu =nu -balv'. U di pu 'hɔhɔrennyv dabv 'lu ble, Nyɪsua 'mu=v nu, 'waa 'kve 'mu -we.»

-Te -Yusu mu la 'li yakɔ 'kwli
(Luku 24.50-53; Nunu-tebli 1.9-11)

19-Te Kɔkɔnyɔ -Yusu -we 'ki 'li 'waa -mɔhleele -mɔ, -ε -bi Nyɪsua nu-o ni, -Yusu 'ε mu 'li yakɔ 'kwli, 'ε ni 'v 'a diidekɔtɔa ki bu, 20'a -nagbopu -mɔ -bi, 'v -mu, 'v pi nyibli 'a -haantitie, 'ki 'v 'a -nε -tite -dv. Kɔkɔnyɔ a 'mu, ε yi =nu 'ni -hεε -ni, 'ki 'li 'waa -kvan a 'mu 'kwli. 'Ki ε nεε 'li =wlvkεε-tebli 'kwli, 'ε tve -nε nyibli, -ε mɔ, -ti -mɔ', 'a -nagbopu hle, ε mɔ -ti a -tεε -niɔ.]